

Justitie stopt mailen met gedetineerden definitief

Doek valt voor e-mates

Ronald Bos

Familieleden en vrienden konden vanaf 2013 gebruik maken van e-Mates om op een eenvoudige, goedkope en veilige manier in contact te komen met gedetineerden. Als reactie op vermeend lekken van berichten uit EBI Vught heeft de minister heeft vanaf 28 maart 2022 alle digitale berichtenverkeer met gedetineerden gestopt. Er werden vragen in de Tweede kamer gesteld en de minister heeft een onderzoek laten uitvoeren dat eind vorig jaar tot de conclusie kwam dat er geen kwetsbaarheden of gebreken aan het licht zijn gekomen. Toch besloot de Dienst Justitiële Inrichtingen kortgeleden de samenwerking met e-Mates te beëindigen. Maar waarom?

Job Arnold startte 2013 met berichtendienst e-Mates (e-Mates.nl) voor gedetineerden, geïnspireerd door Derek Jones in het Verenigd Koninkrijk met email-prisoner.com. Job was in de jaren ervoor directeur van Bonjo geweest. Om het nieuwe mailproject voor elkaar te krijgen heeft hij vanaf 2011 veel met DJI overlegd: 'Zeker dertig keer, van Directeur Generaal tot juridische zaken met presentaties in de verschillende PI's.' DJI wilde uiteindelijk graag samenwerken, maar zonder contractuele verplichtingen en zonder financiële bijdrage.

Via de website van e-Mates kwamen de berichten voor gedetineerden binnen in een aparte mailbox, waarna ze werden gecontroleerd door DJI-medewerkers. Er was een vergaande samenwerking met DJI en de PI's. De berichten via e-Mates werden betaald door de afzenders.

Thuisprinter

Het begon in februari 2013 eerst nog heel simpel in Heerhugowaard, met Roselyne Joyal die de berichten thuis printte en ze soms door weer en wind - op de fiets naar de PI in haar woonplaats bracht. De berichten kwamen bij haar om negen uur 's ochtends binnen op de computer en ze moesten om kwart over negen in de bajes zijn. Tijdens een sneeuwbuï heeft ze een keer een taxi genomen. 'Het was de bedoeling om het vier maanden te doen, maar het werden er acht', vertelt Roselyne. Zij was niet zo maar iemand, maar leraar Frans die een eed voor geheimhouding had afgelegd om in de PI's les te mogen geven. Overigens is Roselyne Joyal sinds jaar en dag voorzitter

van het Bonjo-bestuur.

In mei 2013 begon in Heerhugowaard een zogenoemde pilot van *Email-a-prisoner*, zoals de berichtendienst nog heette en de jaren daarna - tot 2020 - werden stapsgewijs alle PI's aangesloten. Op 1 november 2016 veranderde de naam in e-Mates.

'Een besluit op basis van signalen, of geruchten?'

Gewaardeerd systeem

De waardering voor e-Mates blijkt overduidelijk uit de vele reacties van de achterblijvers die Job Arnold heeft gekregen. Een greep daaruit laat dit zien:

* e-Mates is voor vele gedetineerden het hoogtepunt van de dag, ze kijken uit naar de envelop die zij aan het einde van de dag krijgen om te zien hoe het met hun familie gaat.

* Los van de foto's is ook het contact fijn, de woorden, lange brieven, kleine stukjes tekst, een stukje songtekst van een liedje, iets wat ik ben vergeten te zeggen aan de telefoon enz. Dit alles is zo belangrijk om snel te kunnen communiceren.

* Wat is er fijner om gewoon een brief

Spice-post: nieuw probleem in de bajes? ...3

Uithalers, plaag van de haven ...11

Julian Assange - geen vonnis, wel vast ...12

Het Bajesmuseum, net echt ...18

de Bonjo verschijnt 6x per jaar
Jaargang 17
nummer 3, mei 2023

Word voor 10 of 25 euro
vriend van Bonjo en ontvang gratis
abonnement op de Bonjo

Wie wij zijn

Wij komen op voor de belangen van gedetineerden en ex-gedetineerden in Nederland.

Wat wij willen

Bonjo's missie is verbetering van het strafrecht, betere omstandigheden in de bajes en eerlijke kansen voor (ex-)gedetineerden om een menswaardige re-integratie te kunnen realiseren.

te kunnen sturen aan een gedetineerde zonder dat je winterse kou of regen of grote warmte hoeft te trotseren om naar de brievenbus te gaan? Telefoneren is makkelijk, maar het geschreven woord kunnen gedetineerden lezen en herlezen en zich daarmee even 'buiten de muren' voelen.

* Het goeie aan de e-Mates service is dat je liefde en communicatie met thuis hebt en de avonden worden daardoor korter voor de gedetineerde.

Volgens Job Arnold werden er gemiddeld aan negenduizend gedetineerden per maand zo'n achttienduizend berichten verstuurd.

2019: DJI wil limiet

Jarenlang waren er geen klachten over e-Mates, maar in februari 2019 is er een verzoek van de directie van DJI om de berichtenservice in de Extra Beveiligde Inrichting en de Terroristen-afdelingen te limiteren of af te schaffen, omdat de controle te veel werk oplevert. Daar is de controle immers strenger: nadat DJI-medewerkers de geprinte berichten hebben gelezen, gaan ze nog door naar het Gedetineerden Recherche Informatiepunt. Pas na een jaar gaat DJI in gesprek met e-Mates over het instellen van een limiet.

VERVOLG OP PAG. 4

Strafzaak? Neem geen advocaat, neem een strafrechtadvocaat!

Bel gratis ons team van strafrechtsspecialisten: 0800-WEENING (0800-933 6464)

WEENING
STRAFRECHTADVOCATEN

de **BONJO** colofon

Onafhankelijke krant voor het gevangeniswezen

de Bonjo is een uitgave van de vereniging Bonjo en verschijnt zes keer per jaar.

Oplage: 10.000 exemplaren

Abonnementen 25,00 euro per jaar

Losse nummers 4,50 euro incl. porto.

© copyright: de Bonjo
Overnemen van artikelen is alleen toegestaan na overleg met de redactie.

Reacties zijn welkom op:
info@bonjo.nl

Contactadres

telefoon: 0800 333 44 46 (gratis)

020 665 94 20

Bos en Lommerplein 270 | 1055 RW

Amsterdam

info@bonjo.nl | www.bonjo.nl

Advertenties

Informatie over adverteren in deze krant kunt u inwinnen bij marion@bonjo.nl of

020 665 94 20

Bos en Lommerplein 270

1055 RW Amsterdam

Directeur Bonjo

Jaap Brandligt

Bestuur Bonjo

Toine Bakermans

Miep van Diggelen (penningmeester)

Ruud Jansen

Bas Kniphorst

Dennis Lahey

Joop Lambregts

Roselyne Oudenampsen-Joyal,

(voorzitter)

Redactie

Boudewijn Chorus, hoofdredacteur

Nikki Alberts

Bregje Veltman

F. J. Stoker

Jaap Brandligt

Jordi l'Homme

Ronald Bos

Tjitske Perdeck (voorzitter Juridisch

Spreekuur Gedetineerden Amsterdam)

Violette Steijver van Orselen (JSG)

De volgende de Bonjo verschijnt
op 17 augustus 2023

de Bonjo wordt via de bibliotheken en de re-integratiecentra in de gevangenis verstrekt aan alle gemiddeld 10.000 aanwezige gedetineerden.

Geldt ook voor ambtenaren werkzaam in het gevangeniswezen en de talloze medewerkers en vrijwilligers van de leden van de Vereniging Bonjo. Strafrechtadvocaten hebben veelal een abonnement.

Medewerkers

Toine Bakermans

Co van Melle

Ton Bastings

Arthur van der Biezen

Mr. M. Hoevers

Kim Kahn

Aart Kraak

Theo Knippenberg

Marion van de Laar

Joop Lambregts

Dini van het Noorden

Minke van Oeffelt

Lucy Oldenburg

Teodora Simović

Wolter van der Vlist

Vormgeving

Caroline de Roy

Druk

Janssen/Pers, Gennep

Handling & verspreiding:

Janssen/Pers, Gennep

ISSN: 2352-104X

Oplissing Puzzel van pagina 34

S	L	A	P	H	E	I	D	S	M	I	D	S	E
T	I	T	A	A	N	A	M	A	M	O	E	R	
A	K	E	L	A	B	R	E	I	N	K	R	O	
A	E	E	I	E	N	O	N	T	I	P			
R	U	S	T	P	I	L	S	I	D	E	E		
R	A	A	L	T	W	N	R	S					
E	R	A	S	S	A	N	G	E	F	P			
E	M	A	T	E	S	T	A	B	I	E	R		
N	D	O	C	V	R	O	W	V	E	E			
S	F	L	H	O	E	D	E	G	O	I			
K	T	V	H	E	L	L	I	N	G	O	L		
L	E	S	C	A	G	A	K	R	I	S			
A	F	D	E	K	K	E	N	W	I	E	A	I	
P	O	E	M	A	U	T	E	R	R	I	N	E	
S	P	R	I	T	S	O	L	E	A	N	D	E	R

Oplissing Woordzoeker van pagina 34

GNIDUOHNVAV

COMMENTAAR

Beperkingen van advocatencontact

Gedoe over het gevaar dat gedetineerden die in de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) of op de Terroristen Afdeling zitten voor de samenleving vormen is er al langere tijd. Sinds de neef-advocaat van Taghi misbruik heeft gemaakt van zijn mogelijkheden om gegevens naar buiten te smokkelen, ligt de advocatuur onder een vergrootglas. Nu ook Taghi's andere advocaat, Inez Weski, wordt verdacht van onwettige hulp aan haar cliënt, zijn de rapen helemaal gaar, ook al gaat het nog slechts om een verdenking. In het kader van een nog strenger EBI-regime wordt visueel toezicht ingevoerd op gesprekken die 'gevaarlijke gedetineerden' voeren met hun advocaat in de gevangenis. 'Als er iets niet deugt, breken we het contact af.'

Misschien is het nog niet genoeg. Wim Saris, directeur-generaal van de Dienst Justitiële Inrichtingen houdt er al rekening mee dat met de invoering van een strenger regime het contact met advocaten 'nog kwetsbaarder' wordt. 'In andere landen waar drugskartels actief zijn, zien we dat ook. En dan kun je wel wachten tot je twintig advocaten hebt die er misbruik van maken, met potentiële gevolgen voor de maatschappij, maar...' etc. Dat DJI het soms moeilijk heeft met de rol van strafrechtadvocaten is geen geheim.

Het zogeheten visuele toezicht zal met camera's gaan. Deze nieuwe observatie ligt evenwel zeer gevoelig, want advocaten zijn gebonden aan geheimhouding en mogen niet afgeluisterd worden. Maar dat is volgens Saris ook niet de bedoeling. 'Wij willen helemaal niet weten wat ze tegen elkaar zeggen.' Het geluid van de camera staat uit en de beelden zullen niet worden bewaard, belooft Saris. Wat die belofte waard is, valt nog te bezien als we eerdere ervaringen met de overheid en het bewaren van beelden in herinnering brengen.

Vertrouwelijkheid

Dat de strafpleiters er niet blij mee zijn, ligt voor de hand. Of het voor gedetineerden niet schadelijk is, moeten we nog afwachten, maar lijkt wel waarschijnlijk. Het bespreken van hun zaak wordt zonder twijfel als minder vrijelijk ervaren. 'Dit gaat echt ontzettend ver. Een verdachte moet altijd vrij met zijn advocaat kunnen spreken', zegt Jeroen Soeteman, bestuurslid van de Nederlandse Orde van Advocaten. 'Het gaat er niet om wat je te verbergen hebt, maar dat de overheid niet te horen krijgt wat je bespreekt. Dat contact moet ver-

trouwelijk blijven.'

Het werk van de advocaten wordt ook nog op een andere manier beperkt in de EBI. Er mogen nog maximaal twee strafrechtadvocaten bijstand verlenen aan deze specifieke groep verdachten en veroordeelden. En dat terwijl EBI-gedetineerden vaak een levenslange gevangenisstraf boven het hoofd hangt, benadrukt Soeteman. 'Die hebben één kans om zich te verweren in een strafproces. Dat is met een advocaat. 'Ga ik verklaren? Welk bewijs is er?' Als de overheid zich dan bemoeit met de keuze voor advocaten en gaat meekijken, kan de gedetineerde zich onvoldoende voorbereiden. De gelijkheid in een rechtszaal is dan volledig verdwenen.'

Het instellen van visueel toezicht is volgens de Orde van Advocaten geen oplossing. 'Als er één heel ernstige zaak is geweest waarbij een advocaat misbruik heeft gemaakt van zijn positie, kun je niet alle advocaten die dit werk doen gaan beknotten in hun werk.' Politieonderzoeken tegen EBI-verdachten zijn vaak omvangrijk en ingewikkeld. Soeteman: 'We praten hier over dossiers van soms wel tienduizenden pagina's. Daarom is het niet alleen noodzakelijk dat je vrij met iemand kunt spreken, maar ook vrij documenten kunt laten zien.' DJI-baas Saris vindt het verdacht als advocaten dossierstukken tegen het raam houden. Hij wil dan kunnen ingrijpen. Maar volgens Soeteman moeten advocaten bewijsmateriaal gewoon kunnen blijven tonen aan hun cliënten, ook tegen de dikke glazen wand die hen in de EBI al van elkaar scheidt: 'Als je dat als advocaat niet kunt doen, kun je de zaak ook niet goed voorbereiden.'

Collectief verdacht maken

Opvallend is trouwens ook, dat met de komst van de nieuwe EBI-regels het opleggen van beperkingen voortaan niet meer de verantwoordelijkheid van de gevangenisdirecteur maar van de minister is. Die wijzigt de wet, zodat hij in individuele gevallen bijvoorbeeld ook kan besluiten alle telefonische contacten van een gedetineerde volledig stil te leggen of schriftelijke correspondentie te verbieden.

Wat hier gebeurt, is het - vanwege een exces met de neef van Taghi - als verdacht kwalificeren van de complete beroepsgroep van strafrechtadvocaten. Ongecontroleerd overheidstoezicht zet alle cruciale privileges opzij. (JB)

KUIJPERS & NILLESEN

advocaten

DE SNELSTE WEG NAAR BUITEN, OOK PRO DEO!

www.kuijpersnillesen.nl

Falckstraat 14
1017 VW AMSTERDAM
telefoon +31 (0) 20 420 20 42
fax +31 (0) 20 623 68 36
info@knadvocaten.nl

Stationsweg 14
5211 TW 's-HERTOGENBOSCH
telefoon +31 (0) 73 614 86 64 fax
+31 (0) 73 614 64 56
info@knadvocaten.nl

Overheid wil nog ruimere bevoegdheden om te hacken en te tappen

Bespioneren van burgers: wordt Nederland nu toch afluisterland?

Arthur van der Biezen

Met een nieuw wetsvoorstel wil de overheid eerder gedane beloftes over bescherming van de privacy van burgers gaan verbreken en de jarenlange overschrijding van bevoegdheden door inlichtingendiensten legaliseren. De AIVD en MIVD maken zich op om de nieuwe glasvezelnetwerken in ons land te gaan gebruiken voor grootschalig aftappen van communicatie via internetkabels. Daarbij gaat ook het delen van data met buitenlandse mogendheden en opsporingsdiensten tot de mogelijkheden behoren.

Op de site van de rijksoverheid valt te lezen dat de huidige Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten uit 2002 'te beperkt is in haar mogelijkheden en dat de AIVD en de MIVD, met alleen de traditionele inlichtingmethoden als volgen, observeren, het opvangen van telefoongesprekken uit de ether en van radioverkeer en het gericht afluisteren, informatie dreigen te missen'. Blijkbaar vindt de Rijksoverheid dat veel meer moet kunnen met als gevolg dat een sleepnet op de gehele kabel tot de mogelijkheden moet gaan behoren. Te lezen valt dat 'terroristen' net als iedereen (!), in de 21e eeuw communiceren met bits en bytes, met smartphones,

tablets en andere communicatiemiddelen via allerlei communicatiekanalen en dat die kanalen bijna allemaal via glasvezelkabels ons land binnen komen. Er moet volgens de overheid dus een wettelijke uitbreiding komen zodat alles op die kabels onderschept en geanalyseerd kan worden. De Volkskrant kopte dan ook terecht op 16 mei 2022: 'Nederland stemde tegen de sleepwet en toch staat nu alles klaar voor grootschalig aftappen'.

Referendum 2018

En zo gaat het in Nederland nu altijd. Eerst mag de burger zich in een referendum (gehouden in 2018) uitspreken over de

reikwijdte en wenselijkheid van een wet die grootschalig tappen van communicatie van hele wijken en buurten mogelijk maakt om vervolgens enkele jaren later via een aanvullende wet juist dat te gaan doen waartegen de burgers van Nederland in 2018 massaal 'nee' tegen hebben gestemd.

Want dat is nu precies wat de er staat te gebeuren. Citaat uit de eerder aangehaalde krant: 'Hoewel een meerderheid van de Nederlanders in 2018 tegen de 'sleepwet' stemde, is grootschalig aftappen van communicatie via internetkabels technisch mogelijk en binnenkort praktijk'.

Eerdere beloftes van oud-minister Ronald Plasterk en met

hem diverse hoofden van de uiteenlopende inlichtingendiensten, aan de Tweede Kamer en het Nederlandse volk blijken nu weer gewoon los zand te zijn en van nul en generlei waarde. Toen werd beweerd dat het opslaan van communicatie van miljoenen Nederlanders via hacken en kabelinterceptie en de angst voor het opslaan van metadata van Nederlanders bangmakerij was en niet realistisch.

Nederland afluisterland?

Nu blijkt echter dat de AIVD en de MIVD ervoor hebben gekozen om hun interceptie in te richten bij grote kabelbedrijven zoals Eurofiber en Relined welke bedrijven een omvangrijk glasvezelnetwerk hebben in Nederland en die ook aangesloten zijn op trans-Atlantische internetkabels zodat interceptie niet enkel beperkt blijft tot buurt- of wijkniveau, maar regio overstijgend is en je het volgens een insider in feite hebt over geheel Nederland.

Toezichthouders hebben er reeds eerder op gewezen dat dergelijke kabelinterceptie in de praktijk niet overeenkomt met eerder gedane beloftes en dat deze niet passen binnen de aan deze diensten gegeven bevoegdheden. Men gaat dus veel verder dan men altijd heeft voorgespiegeld en beloofd.

De niet nagekomen beloftes en de overschrijding van de bevoegdheden wil men nu met een nieuw wetsvoorstel gaan 'legaliseren' om zo via een achterdeur en het referendum negeerende toch het zo bestreden 'sleepnet' te kunnen invoeren. Het heeft er zo alle schijn van dat Nederland ondanks de duidelijke afwijzing in het referendum van

2018 toch Afluisterland wordt.

Onrechtmatig

Reeds eerder hebben de AIVD en de MIVD gepoogd om intercepties goedgekeurd te krijgen van communicatie van miljoenen Nederlanders om deze vervolgens maximaal drie jaren te bewaren. Dit verzoek werd toen geweigerd als onrechtmatig en niet proportioneel. Vanwege deze weigeringen van de betreffende toezichthouders hebben de inlichtingendiensten en hun politieke lobby de minister intussen weten te overtuigen om die mogelijkheid dan maar bij wet te gaan regelen, waar direct ook het voorstel aan is toegevoegd om de controlerende bevoegdheden van de toezichthouders drastisch in te perken, zodat de diensten voortaan minder last zullen hebben van op overschrijding van hun bevoegdheden controlerende toezichthouders.

Als genoemde wet wordt aangenomen kunnen betreffende diensten vol aan de slag met het tappen, onderscheppen en analyseren van berichten en ander internetverkeer van miljoenen Nederlandse en buitenlandse burgers, organisaties en bedrijven onderling en deze data vervolgens jarenlang bewaren, waarbij ook het delen met buitenlandse mogendheden en opsporingsdiensten tot de mogelijkheden gaat behoren.

Ik weet niet wat u hier van vindt. Zelf baart het me grote zorgen en verbaast het me dat het over dit al te ver gaande wetsvoorstel tot op heden beangstigend stil is.

Arthur van der Biezen is strafrechtadvocaat en medewerker van deze krant.

Strafzaak? Neem geen advocaat, neem een strafrechtadvocaat!

Vrijheid van advocaatkeuze is een belangrijk recht. U bent niet verplicht zich bij te laten staan door de advocaat die u op het politiebureau bezocht heeft. Deze 'piketadvocaat' hoeft helaas geen deskundige te zijn op het gebied van strafrecht.

Sommige advocaten doen maar een paar strafzaken per jaar. Natuurlijk volstrekt onvoldoende om deskundig te worden en te blijven op strafrechtelijk gebied. Zo kan het gebeuren dat de advocaat die u bijstaat in uw strafzaak zich voornamelijk bezighoudt met familierecht. Wij vinden dit een onwenselijke situatie. Regelmatig nemen wij

zaken over van andere advocaten. Vaak zijn wij daarbij geconfronteerd met dossiers waarin men steken had laten vallen.

Ons kantoor behandelt uitsluitend strafzaken. Uw dossier wordt bij ons niet door één advocaat, maar door een team van specialisten zorgvuldig onder de loep genomen. Wij verdiepen ons voortdurend in de laatste ontwikkelingen op strafrecht gebied. Wij beseffen dat onze gedetineerde cliënten regelmatig bezocht willen worden om de voortgang van hun zaak te bespreken. Wij voldoen aan die behoefte!

Ons kantoor is betrokken bij grote strafzaken, maar of u nu verdacht wordt van fietsendiefstal of van moord; wij zien in elke zaak het belang van een goede verdediging.

Wij treden op in het hele land en doen dat ook op basis van toevoeging (pro deo). Goede rechtsbijstand hoeft dus niet duur te zijn! Neem vrijblijvend contact met ons op:

Bel gratis: 0800-WEENING (0800-933 64 64).

WEENING
STRAFRECHTADVOCATEN

VERVOLG VAN PAG. 1

Die wordt ingesteld, maar na een uitspraak van de Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming in oktober 2020 dat de beperking wettelijk niet kan, wordt de limiet in juli 2021 opgeheven, zo blijkt uit een rapportage door de Auditdienst Rijk (ADR) van maart 2023.

'Signalen'

Na jaren probleemloos berichtenverkeer waren er 'signalen' dat er zou zijn gelek in de Extra Beveiligde Inrichting in Vught (PI Vught deed al mee met e-Mates vanaf oktober 2014). 'Het systeem Emates, waarmee gevangenen kunnen mailen met personen buiten de strafinrichtingen, is namelijk zo lek als een mandje', beweert John van de Heuvel in De Telegraaf op 27 maart 2022. Nadat minister Franc Weerwind de Tweede Kamer had geïnformeerd over het stopzetten van al het mailverkeer tussen gedetineerden en

de buitenwereld, werden er kritische vragen gesteld. Het besluit was weliswaar genomen op basis van signalen - dat wil zeggen geruchten zonder enig bewijs - maar het stond vast.

'8,5 jaar e-Mates, geen enkel incident'

Job Arnold schrijft in een brief aan de Tweede Kamer dat 'er zich in de 8,5 jaar dat wij onze diensten tot grote tevredenheid van alle betrokkenen leveren, geen enkel incident heeft voorgedaan'. In zijn brief bepleit Job Arnold 'dat de EBI zo nodig meer capaciteit krijgt toegewezen om het toezicht op de communicatie volgens de daar geldende strenge eisen uit te voeren.'

Door de minister wordt een onderzoek naar de gang van zaken bij e-Mates opgedragen aan de instelling Auditdienst Rijk (ADR). Daaruit blijkt 'dat DJI geen partij is in de overeenkomst tussen Emailprisoner en haar afnemers.' Er zijn kortom geen contractuele afspraken. DJI is 'slechts verantwoordelijk voor de vertrouwelijkheid van de (post)processen binnen de inrichtingen', en een geprint e-mailbericht is te beschouwen als een poststuk en het schenden van de vertrouwelijkheid van post is geen veiligheidsrisico voor DJI. Opmerkelijk genoeg spreekt de minister in antwoord op een vraag in de Tweede Kamer in augustus 2019 wel over het 'reguliere DJI-systeem e-Mates'.

Teleurstelling

Na het bericht dat e-Mates moest stoppen, kwamen er reacties binnen van vrienden en familieleden:

* *het contact met e-Mates verloopt altijd fijn, in mijn optiek wordt er hier goed omgegaan met ieders privacy gegevens, bovendien is het enige wat van de gedetineerden nodig is het detentienummer, locatie en naam. Wij hopen oprecht, dat e-Mates haar werkzaamheden mag blijven verrichten.*

* *ik hoop echt uit het diepste van mijn hart, dat het lukt om e-Mates nog heel lang voort te laten bestaan!! Zodat mijn man, onze kinderen, en alle achterblijvers en gedetineerden, hier nog hun stukje geluk en verdriet mee kunnen doen samensmelten.*

* *Wat is dit nu weer voor een besluit. Minister!!! Geef de gedetineerden hun geschreven woord terug, het is zo belangrijk dat het contact met de buitenwereld behouden blijft.*

* *Wat je ook hebt gedaan, waarom je daar zit moet niet uit maken. Ze blijven allemaal mensen die liefde van het thuisfront nodig hebben. En hoe straks als ze terug in de maatschappij komen en het sociale stukje e-Mates is ook afgepakt, moeten het robots worden?!*

Volgens Job Arnold heeft onderzoek aangetoond dat 'gedetineerden die regelmatig een gezonde relatie met familie

onderhouden tijdens detentie, tot zesmaal minder terugvallen in oude gedragspatronen.' De vraag blijft waarom DJI

'Wat is dit nu weer voor besluit. Minister!!!'

e-Mates wil afschaffen. Wil DJI toch liever een berichtendienst in eigen beheer? Navraag levert via voorlichter Charlotte Hees van DJI de bevestiging op dat DJI op zoek is naar mogelijkheden. Een concreet plan is er nog niet.

In de beginjaren bracht Roselyne Joyal de geprinte e-mails zelf naar de PI.

BonjoBajesBulletin
februari 2013

emailprisoner.nl van start in P.I. Amerswiel, Westlinge en Zuyder Bos

GEDETINEERDE SNELLER BEREIKEN VIA E-MAIL

HEERHUGOWAARD - Met ingang van 1 februari kunnen gedetineerden in P.I. Amerswiel, Westlinge en P.I. Zuyder Bos e-mails ontvangen van het thuisfront. De nieuwe website emailprisoner.nl biedt die mogelijkheid aan familie en relaties van gedetineerden gedurende een proefperiode van drie maanden in de P.I.'s van Heerhugowaard. Bij gebreken succes is het de bedoeling deze service landelijk aan te gaan bieden.

Wat de meeste mensen in Nederland niet weten is dat gedetineerden geen toegang hebben tot e-mail of internet. Gedetineerden ontvangen uitsluitend gewone post en zijn daarom niet eenvoudig en snel te bereiken voor familie, vrienden en hulpverlening. Extra bezwaar: kinderen kunnen lezen en schrijven met WhatsApp en Twitter, maar weten nauwelijks nog wat een geschreven brief is, laat staan waar je een postzegel kunt kopen.

2.000 e-mails per dag

Dankzij emailprisoner.nl, een initiatief dat al sinds 2006 bestaat in Engeland, worden gedetineerden nu beter bereikbaar. Dagelijks worden er in het Verenigd Koninkrijk met deze service ruim 2.000 e-mailberichten verstuurd

naar gedetineerden in meer dan 140 inrichtingen, van detentiecentrum tot 'supermax'. emailprisoner.nl heeft als doel zoveel mogelijk service te bieden aan relaties van gedetineerden en het voor hen eenvoudiger te maken om te gaan met het feit dat hun dierbare niet thuis verblijft. Op dit moment is emailprisoner.nl alleen nog beschikbaar voor de penitentiaire inrichtingen in Heerhugowaard. Maar als het aan emailprisoner.nl ligt kunnen binnenkort gedetineerden in heel Nederland profiteren van deze nieuwe service.

Vanuit de hele wereld zijn contacten mogelijk via emailprisoner.nl. Hoewel de mailservice in de eerste plaats bedoeld is voor familie en vrienden, maken in Engeland ook reclasserders, advocaten, re-integratiebureaus en nazorgorganisaties steeds meer gebruik van deze vorm van dienstverlening. Zelfs de politie heeft er een account aangemaakt om gedetineerden beter te kunnen bereiken.

Volgende dag bezorgd

De website van emailprisoner.nl oogt eenvoudig. Inschrijven duurt maar een

paar minuten en is helemaal gratis. Het enige wat je nodig hebt is een e-mailadres. Pas als je berichten wilt versturen worden er kosten in rekening gebracht. Slechts € 0,35 per bericht, beduidend minder dan de eerdergenoemde postzegel. Voor dat bedrag wordt het bericht versleuteld (beveiligd) verzonden via een zeer geavanceerd systeem en uitgeprint op papier. De eerstvolgende werkdag wordt het bericht met de gewone post rondgebracht op elke gewens afdeling of vleugel van de inrichting

Het ontvangen van e-mailberichten voor de gedetineerden geheel kosteloos. Zonder de hulp en medewerking van de Dienst Justitiële Inrichtingen en de penitentiaire inrichtingswerke (de p.i.w.'ers) zou emailprisoner.nl niet kunnen bestaan. Voor penitentia inrichtingen hanteert de organisatie daarom een no-cost policy. Dit betekent dat alle extra kosten voor het faciliteren van de service door emailprisoner.nl worden vergoed.

Postbus 576
2160 AN Heemstede
T 023 751 35 76
info@emailprisoner.nl
www.emailprisoner.nl

Uitsnede van een pagina uit het BonjoBajesBulletin van februari 2013, voorloper van de Bonjo.

Webpagina van eMates.

ADVOCATENKANTOOR
SICCAMA

T +31(0)20 237 19 30 M +31(0)6 21 951 925

W advocatenkantooriccama.nl

Persoonlijk, resultaatgericht en altijd goed bereikbaar.
Dat zijn wij. Bij ons krijgt u overal in Nederland de best mogelijke
juridische bijstand op de volgende gebieden:

Bijstand in alle soorten strafzaken | Intrekking verblijfsvergunning
Oplegging ongewenstverklaring of Inreisverbod | Vreemdelingenbewaring

- Gospodi advokatu Petković se možete obratiti na Bosanskom, Srpskom i Hrvatskom jeziku za pomoć kod kaznenih postupaka i imigracijskih problema (zabrane ulaska u zemlje EU).
- Sra. mr. H. Feenstra habla Español sobre el derecho penal.

Mw. mr. Romy V.S. Adriaanse

Mw. mr. Jill Leyten

Mr. Maarten Kuipers

Mr. Šejla Petković

Mr. Fabian D.W. Siccama

Mw. mr. Haljoen M. Feenstra

Mr. Anil Demirer

Mw. mr. D.M. Moes

Voortaan standaard een kopie in plaats van de originele brief?

Gebruik van spice-post kan gevolgen krijgen in elke bajes

Jaap Brandligt

Een gevangenisdirecteur staat in z'n recht als deze niet langer originele poststukken aan gedetineerden overhandigt maar kopieën daarvan. Via originele brieven kwamen drugs binnen. Post van advocaten moet wel in origineel worden doorgestuurd. Dit is een uitspraak van de beroepscommissie van de Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) nadat een gedetineerde had geklaagd dat hij geen originele poststukken meer kreeg.

De zaak speelde in de Penitentiare Inrichting (PI) Almelo, waar dit beleid inmiddels is ingevoerd. Dit om te voorkomen dat spice (synthetische cannabinoïden) de inrichting in komt. Deze werd geïmpregneerd in het papier van poststukken en kon vervolgens door gedetineerden worden gebruikt. Een nieuw verschijnsel voor de modale lezer, die spice. En gezien de inbreng van de directeur in de betreffende zaak niet ongevaarlijk. Als de spice zorgvuldig is aangebracht op een poststuk, dan valt dit volgens de directeur van de PI Almelo niet op. Die stelt dat spice ernstige, levensbedreigende gevolgen kan hebben voor de gebruiker ervan, zelfs bij kleine hoeveelheden. In zijn PI waren al acht gedetineerden en vier personeelsleden gedrogeerd met spice. Bij het personeel werd de drugs moedwillig in de koffie gedaan. 'Van een heel klein beetje spice wordt de gebruiker al een soort zombie', stelt de directeur. 'Daarvoor is een stukje papier met spice ter grootte van een postzegel al voldoende. De gebruiker begint te zwakken en de bloeddruk en hartslag worden torenhoog. Vier gedetineerden

moesten in het ziekenhuis worden behandeld en zouden, als dat niet (tijdig) was gebeurd, aan het gebruik zijn overleden. Met één A4'tje met spice wordt dan ook een zeer zorgwekkende hoeveelheid, voor zo'n dertig 'klanten', binnengebracht.'

Inbreuk of recht?

Het beleid om geen originele poststukken uit te reiken vormt een inbreuk op persoonlijke levenssfeer en is in strijd met hogere regelgeving, vindt de klager uit de PI Almelo. Zijn grondrechten worden geschonden zonder wettelijke grondslag. Zijn post wordt hem nu al lange tijd onthouden en alleen in kopie uitgereikt. Het kopiëren van brieven heeft niet als doel de originele post te vervangen. Het toezicht als bedoeld in de wet ziet toe op de controle van de inhoud van brieven, en niet op het vervangen van post door een kopie. Wat hem betreft kan de directeur niet zomaar alles bevelen wat hij noodzakelijk vindt.

Klager zelf heeft tijdens zijn detentie geen drugs gebruikt en in zijn dossier zitten geen aanwijzingen voor drugshandel. Men weet daarnaast ook heel goed

hoe gedetineerden in de groep liggen en dus ook welke gedetineerden beïnvloedbaar zijn. Daar valt dus ook onderscheid in te maken. Bijkomend detail is nog dat in de gekopieerde stukken tekeningen en kleurplaten zitten. Een belangrijke vorm van contact met zijn achterban.

De directeur zegt dat bij het kopiëren niet naar de tekst van de post wordt gekeken. De privacy

Synthetische drugs geïmpregneerd in postpapier

wordt dus niet geschonden. Kaarten die rechtstreeks afkomstig zijn van bijvoorbeeld Greetz en Hallmark en post van bepaalde contacten wordt nog wel in origineel uitgereikt.

De RSJ vertrouwt de directeur op zijn blauwe ogen. De originele poststukken worden in de inrichting bewaard en meegegeven aan de gedetineerde wanneer die in vrijheid wordt gesteld. Of daar echt spice in gezeten heeft, zal dan blijken. Maar dat geheel ter zijde.

Beperkingen

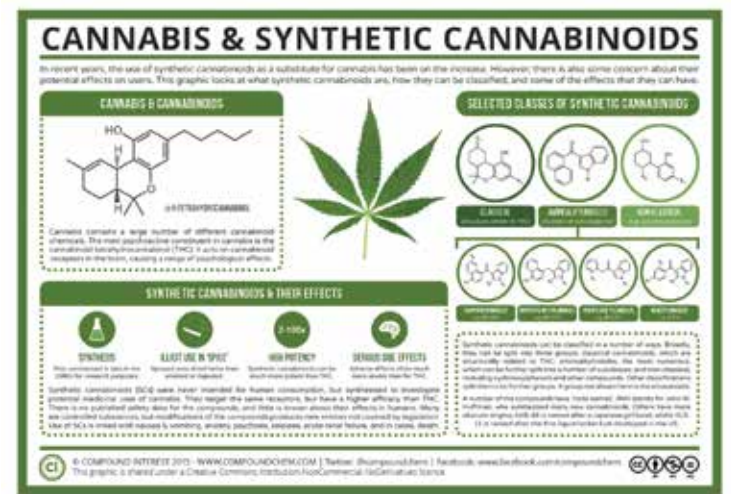
Het in deze kwestie van toepassing zijnde uitgangspunt dat voortvloeit uit de Penitentiare

Beginselenwet (Pbw) is, dat slechts beperkte beperkingen kunnen worden gesteld op het recht om post te verzenden en te ontvangen. Daarom moet worden bezien – aldus de RSJ – of de relevante passages uit de Pbw voorzien in een grondslag voor het gevoerde beleid. Klager wijst er terecht op dat het uitreiken van kopieën (in plaats van originelen) in de Pbw niet als zodanig is geregeld, maar aan de directeur komen op grond van dit artikel wel verdergaande bevoegdheden toe dan het uitreiken van kopieën. Hij kan de post immers op de aanwezigheid van bijgesloten voorwerpen onderzoeken, kennismaken van de inhoud en de uitreiking van poststukken in het geheel weigeren. Op grond van het huidige beleid wordt de post slechts geopend en wordt de uitreiking daarvan niet in zijn geheel geweigerd, maar nog in kopie uitgereikt. Het beleid rust meer specifiek – zo begrijpt de beroepscommissie – op het belang van handhaving van de orde en veiligheid in de inrichting en het voorkomen van strafbare feiten. De beroepscommissie vindt het voldoende aannemelijk geworden dat deze belangen in het geding zijn. Klager heeft zelf (schriftelijk) al aangegeven dat 'penitentiair Nederland zich [...] geconfronteerd ziet met een drugsprobleem van ongekende omvang', de directeur heeft de (levens)gevaaren – zelfs van kleine hoeveelheden spice – ter zitting

nader toegelicht. Dus zegt de beroepscommissie van de RSJ dat kopieën in plaats van originelen zijn toegestaan.

Alleen tekst?

Interessant is dat de beroepscommissie onderkent dat het voor een gedetineerde verschil kan maken of hij een kopie of het origineel van een poststuk ontvangt. Bij een reguliere brief zal dat verschil overigens niet zo groot zijn, omdat de gedetineerde daarmee nog steeds contact met de buitenwereld kan onderhouden, maar bij – bijvoorbeeld – een tekening of kleurplaat (mogelijk) wel. Bovendien worden nu, enkele uitzonderingen daargelaten, alle enveloppen geopend, om deze en de post die daarin zit te kopiëren, waar dat anders niet het uitgangspunt is. Dat brengt logischerwijs het risico met zich dat (onbedoeld) wordt kennisgenomen van (delen van) de inhoud van een poststuk. De beroepscommissie erkent dat dit een inbreuk op de privacy van de gedetineerde is. Daarmee wordt een deel van de bezwaren van de klager erkend. Maar het is niet genoeg om hem gelijk te geven. Klaarblijkelijk. Het is wel de vraag of de consequenties van deze uitspraak niet verder gaan reiken dan de spice-problematiek. Dan valt de wet van de glijdende schaal te vrezen. Moet straks de Bonjo ook worden gekopieerd voordat deze u als lezer mag bereiken?

RUIM 35 JAAR DESKUNDIGE JURIDISCHE BIJSTAND

ADVOCATENKANTOOR VAN DER BIEZEN

ERVAREN - SCHERP - GEDREVEN - 'OOK PRO-DEO'

Tel: 073 610 20 05, GSM: 06 53 37 07 93

Stationsweg 6, 5211 TW 's-Hertogenbosch, E-mail: info@vanderbiezenadvocaat.nl

'Ranzig! Nu honderd keer beter...'

De nieuwe maaltijden in PI Leeuwarden

Ronald Bos

Ook in Leeuwarden is de nieuwe catering intussen op gang gekomen. De keuken wordt er al ruim twintig jaar niet meer gebruikt om maaltijden te bereiden – die werden de afgelopen jaren verzorgd door cateraars Eurest en Sodexo. Sinds een paar maanden zijn de beruchte zwarte bakken vervangen door de nieuwe maaltijden, weer geleverd door Sodexo. Bonjo is er een kijkje gaan nemen en sprak met afdelingshoofd Piet Bruinsma (DJI) en hoofd keuken Durk (Sodexo) om hun mening over de veranderingen te horen. Ook spraken we met Serdar, een van de 270 gedetineerden, die over de zwarte bakken van de voorgaande jaren zijn ongezouten oordeel geeft: 'Ranzig, niet te eten.' De nieuwe maaltijden komen er gelukkig veel beter vanaf.

Piet en Durk vertellen eerst over hun aanpak van de afgelopen twee jaar, een eigenzinnig Friese proef waarbij ze verspilling tegengingen en zelfstandig koken stimuleerden. Op een afdeling heeft er een pilot gedraaid met vers koken. Gedetineerden konden hier aftekenen voor de zwarte bak en kregen in plaats hiervan verse producten geleverd. Het vlees kon worden aangekocht bij de winkelier. Deze pilot was een groot succes. Gedetineerden waren zeer tevreden over de geleverde producten. De door de gedetineerden op deze afdeling geweigerde zwarte bakken gingen hier niet in de kliko, maar werden grotendeels gebruikt door liefhebbers in het Huis van Bewaring. Er waren daar altijd wel tijdelijke bajesklanten die als aanvulling een tweede zwarte bak wilden, één was sowieso nooit genoeg. In de gevangenis-afdeling maakten veel gedetineerden op de afdelingen zelf hun maaltijden met in de winkel bestelde ingrediënten. Om de gedachten van gedetineerden in de richting van gezonde voeding te sturen werd

er al volkorenbrood uitgedeeld.

Vriesvers

De nieuwe maaltijden zijn nu ingevoerd op alle afdelingen van PI Leeuwarden. Op drie afdelin-

Er wordt nu meer naar kwaliteit en duurzaamheid gekeken

gen kiezen vijftig gedetineerden een *foodbox* met ingrediënten om zelf maaltijden te maken, en zeventig geven de voorkeur aan een vriesvers-maaltijd. In het HvB worden alleen vriesverse maaltijden aangeboden. De *foodboxes* worden geleverd door De Buurman, een cateraar in Zwolle, die zijn producten weer bij lokale biologische bedrijven haalt.

Dat de waardering van de

Vriesvers-pakket zoals aangeboden in de PI Leeuwarden.

vriesvers-maaltijden maaltijden positiever is, blijkt uit het feit dat er geen maaltijden meer worden weggegooid. De keuze voor de maaltijden (zie formulier op pag. 33) kan nu een keer per maand worden gedaan uit vier soorten maaltijd: standaard, halal, dieet en vega. Het is een maaltijdprogramma dat om de maand wordt herhaald. En alles wordt opgediend in biologisch afbreekbare bakken. Sommige nog wel zwart...

Ook het ontbijt is aangepast, met alleen volkorenbrood en de keuze tussen een regulier ontbijt of een wat uitgebreider 'continentaal' ontbijt, met crackers, yoghurt, muesli en humus.

Ook vega(n)

Op twee dagen komt een leermeester-kok van Sodexo die samen met een aantal gedetineerden vega(n)-maaltijden bereidt, als voorbeeld voor hun eigen kookkunsten. Als de gedetineerden willen, kan een verbinding met een horecagelegenheid worden gemaakt voor een

eventuele baan na hun strafperiode. Het informele overleg met de cateraar verloopt een-op-een met de vier vrijwilligers die Durk helpen met het verdelen van de maaltijden en *foodboxes*. Het formele overleg van Sodexo is met de Gedetineerden Commissie.

Aan het eind van het bezoek geeft Serdar, een van de gedetineerden, nog zijn mening over de maaltijden. Volgens hem is het nu 'honderd keer beter' dan de zwarte bakken. Die waren 'ranzig en niet te eten'. Hij is tevreden omdat het assortiment is uitgebreid, omdat de maaltijden meer smaak hebben en veel gezonder zijn. Bovendien krijgen ze er kruiden bij om voor de eigen smaak. 'Je hebt minder honger en voelt je energiever', zegt Serdar. Dat er geen Koerdische maaltijden bij zijn 'is jammer, maar begrijpelijk'.

Sodexo in het verleden 'Proef op de som' Bonjo kreeg een vriesvers-maaltijd mee om zelf thuis te

proberen: Gevulde pasta met ricotta. Op de plastic verpakking ontdekte Bonjo de naam van de producent: Marfo in Lelystad! Dat is een oude bekende, namelijk het bedrijf dat via Sodexo ook de zwarte bakken leverde. Opmerkelijk: Bonjo mocht in het verleden geen zwarte bakken proberen en ook niet op bezoek of een telefoongesprek met Marfo (zie: 'Nog veel geheimzinnigheid rond de zwarte voedselbakken', de Bonjo van augustus 2020).

Ook nu wil Marfo geen gesprek met Bonjo, maar het bedrijf verwijst Bonjo naar Edwin Pfeil van Sodexo. Hij begeleidt de invoering van de nieuwe maaltijden. Pfeil vertelt dat hij de zwarte bakken alleen uit de verhalen kent, hij werkt pas sinds 1 november bij Sodexo. Volgens hem was het beleid van DJI en Sodexo in het verleden 'kosten gedreven', terwijl er nu meer naar kwaliteit en duurzaamheid wordt gekeken. De pastamaaltijd die Bonjo heeft geprobeerd, was prima. Tortellini met tomatensaus en knapperige broccoli. Niets mis mee. Volgens Pfeil is er bij de receptuur van sommige maaltijden nog wel een inhaalslag nodig. De nieuwe recepturen zijn nog steeds in ontwikkeling en worden stapsgewijs geïntroduceerd, omdat uit onderzoek en ervaring blijkt dat de overgang naar gezonder eten succesvoller is als de veranderingen in kleine stappen doorgevoerd worden in de menu's. Bonjo houdt het de komende maanden ook in de gaten.

Wij, mr. Claartje van Keulen en mr. Claudia Dirkzwager, zijn ervaren strafrechtadvocaten en oprichters van het kantoor Van Keulen & Dirkzwager Advocaten. Wij zijn gespecialiseerd in het strafrecht. Ook voor pro deo bijstand kunt u bij ons terecht.

- Alle strafzaken
- TBS-zaken
- Jeugd(straf)zaken
- Zorgmachtiging (Wvggz)

MR. MW.
CLAARTJE
VAN KEULEN
+31(0)640279383

VANKEULEN@VKD-ADVOCATEN.NL

VAN KEULEN & DIRKZWAGER
ADVOCATEN

MR. MW.
CLAUDIA
DIRKZWAGER
+31(0)633003848

DIRKZWAGER@VKD-ADVOCATEN.NL

WWW.VANKEULENDIRKZWAGER.NL
NIEUWE UILENBURGERSTRAAT 14, 1011 LP, AMSTERDAM

Uitkijken naar de dag waarop je met ontslag kunt

Re-integratie doe je niet in je eentje

Toine Bakermans

Ieder jaar komen er in Nederland 30.000 mensen vrij. Ons land kent 246.000 straten. Dat betekent dat er in één op de acht straten iemand komt te wonen die uit detentie is ontslagen. Hoe gaat dat anno 2023 in z'n werk?

Uitkijken naar de datum dat je met ontslag kunt, eindelijk weer vrij. De dagen gingen trager dan anders. Ach ja, de trainingen zoals Sociale Vaardigheden (SoVa) en Cognitieve Vaardigheden (CoVa) zijn goed te doen. Werken in de gevangenis zorgde er bij mij voor dat ik wat meer ruimte had voor tabak of extra broodbeleg. Toch is er totaal geen uitzicht over hoe het nu verder moet. Re-integreren zat er niet echt in

Waar moet je heen met die vuilniszak met je spullen?

omdat je iemand moet hebben waar je heen kunt en een vaste woon- of verblijfplaats is er niet meer. De vriendin die er was, heeft het uitgemaakt. De kinderen zitten op een plaats ergens in Nederland, je weet niet eens waar. Het is een scenario dat vele gedetineerden treft en door zo'n situatie is terugkeren in de maatschappij lastig. Als de dag is aanbroken dan sta je daar buiten de poort, wel vrij, maar wat nu? Waar moet je heen met die vuilniszak met persoonlijke spullen?

Waarom voldoen?

Er is veel te doen over re-integratie van gedetineerden. Steeds staat dan centraal hoe 'we' de samenleving weer veilig krijgen. Het antwoord is dan steevast: door ervoor te zorgen dat delinquenten die hun straf hebben uitgezeten daarna niet in hun oude gedrag terugvallen. Lukt dat, dan is je re-integratie gelukt.

Het oude systeem waarin gedetineerden in de laatste anderhalf jaar konden 'doorfasen', is van de baan. Beperkt Beveiligde Afdelingen (BBA) zijn nu aan de orde, met als doel re-integreren. Daar komt heel wat bij kijken. Bijvoorbeeld:

- * *Je werkplek sluit aan bij de re-integratiedoelen.*
- * *Je werknemersvaardigheden zijn met een voldoende beoordeeld.*
- * *Bij een straf van meer dan drie jaar dien je over een getuigschrift van de In-Made-praktijkschool te beschikken.*
- * *Je hebt minimaal 32 uur per week werk, of in combinatie met onderwijs of zorg 26 uur.*
- * *Je hebt een Nederlandse bankrekening.*

Plus nog...

En dan zijn er nog deze criteria:

- * *Je straf was minimaal zes maanden.*

- * *Je hebt het plusprogramma gevolgd (SoVa & CoVa).*
- * *Je hebt een geldig identiteitsbewijs bij overplaatsing naar BBA.*
- * *Je schulden zijn in kaart zijn gebracht met het Re-Integratie Centrum (RIC).*
- * *Je Detentie & Re-integratie plan (D&R) moet kloppen, vanaf dag 1 heb je gewerkt in de gevangenis.*
- * *Je hebt gesolliciteerd, een werkplek gevonden en je beschikt over een woonplek.*

Vaak is dit allemaal te mooi om waar te zijn, en dus teveel gevraagd. Er zijn dan ook veel gedetineerden die hier niet aan toekomen, omdat ze eenvoudigweg niet aan de criteria voldoen. Dan is er geen positief perspectief en blijft de toekomst uitzichtloos. Daarom is het niet zo raar dat ex-gedetineerden dikwijls in het oude patroon van criminaliteit terugvallen. En toch zijn er altijd mogelijkheden om 'uit de shit' te komen. Al moet je daarvoor wel een doorzetter zijn.

Gemeentelijke plicht

Voor veel gemeenten is het een probleem om ex-gedetineerden (weer) in hun gemeente op te nemen. Gemeenten zijn er wel toe verplicht, maar vaak is het niet wenselijk, omdat het delict waar je voor bent veroordeeld veel maatschappelijke onrust in je woonplaats teweeg heeft gebracht. Dan bots je toch weer op tegen een muur. De muur die

Tekening: Snowboy (Adobe-lic.).

tussen gevangenis en maatschappij staat is bedoeld om de gevangenen binnen te houden, dat is duidelijk. Maar ben je eenmaal weer buiten, dan staat er ook een muur in figuurlijke zin en die moet neergehaald worden.

Er zijn altijd opties om 'uit de shit' te komen

Gelukkig zijn er ontwikkelingen om organisaties in de gevangenis naar binnen te halen die met re-integratie te maken hebben. De penitentiaire inrichting in Krimpen aan de IJssel is een inrichting die al jaren inzet toont om die brug te slaan. Zo was er 'De Compagnie', een afdeling binnen de gevangenis waar gedetineerden werden voorbereid op de terugkeer in de maatschappij. Dat gaat goed tot er geen geld meer is en dan stopt het. Ontzettend jammer, maar zo

schijnt het vaker te gaan met 'pilots'.

Bonjo wijst de weg

Daar zal toch een oplossing voor moeten komen. Zo heeft Bonjo niet alleen deze gratis krant maar ook een gratis telefoonnummer waar gedetineerden naartoe kunnen bellen voor advies, telefoonnummer 0800-333 44 46. Bonjo is dus een soort van wegwijzer. Als dat niet lukt en je keer op keer tegen die figuurlijke muur op loopt, kun je ook een advocaat verzoeken om je bij te staan, bijna altijd kan dat 'pro deo', dus zonder dat jij ervoor hoeft te betalen.

Verschillende gemeenten bieden ook trajecten aan, die aansluiten op re-integratie vanuit detentie of andere instellingen. 'De Nieuwe Kans' in Rotterdam is daar een voorbeeld van en daar is maar één voorwaarde en dat is dat je woonachtig en ingeschreven staat in de gemeente Rotterdam. Een als dat niet zo is, vrijwel elke stad heeft wel een soortgelijk traject. Bonjo zoekt dit graag voor je uit.

Hou dit voor ogen: re-integreren kun je, maar in je eentje is dat niet eenvoudig.

LAAT JE ADVOCAAT JE ZITTEN?

Heb je het gevoel dat je advocaat niet alles voor je uit de kast haalt? Heb je geen vertrouwen in je proces? Neem dan contact op met Van Asselt & Broere Strafrechtadvocaten. We staan je bij met maximale inspanning.

ABSTRAFRECHT.NL

STRAFZAKEN
OVERPLAATSINGEN
PRO DEO

Telefoon
+31 (0)165 743 743

mr. H. van Asselt
asselt@abstrafrecht.nl
lid NVSA

mr. M. Broere
broere@abstrafrecht.nl
06 57 99 60 46

VAN ASSELT
& BROERE
STRAFRECHTADVOCATEN

Gercoline van Beek onderzocht rol reclassering bij schulden

‘Schuldhelpverlening aan delinquenten kan en moet beter’

Jaap Brandligt en Boudewijn Chorus

Gercoline werkt ruim tien jaar bij de Hogeschool Utrecht als onderzoeker en docent voor het onderwijs aan het Kenniscentrum Sociale Innovatie. Haar onderzoeksgroep is gericht op het werken in justitieel kader. Daarnaast is ze als docent verbonden aan de opleiding Social Work en daarvoor verzorgt ze de onderdelen die vooral gaan over het werk in een gedwongen kader. Zelf heeft ze communicatie- en informatiewetenschappen gestudeerd, maar die benaming dekt de lading eigenlijk niet, zegt ze. In Nijmegen – waar ze studeerde – is die studie veel meer dan elders op het wetenschappelijk onderzoek van sociaal gedrag gericht en dan vooral op communicatie tussen verschillende groepen en instanties, bijvoorbeeld in de hulpverlening.

Je hebt onderzoek gedaan en je hebt daarover een proefschrift geschreven, maar nog voordat het proefschrift verscheen en je het verdedigd hebt, heb je een training over schuldhelpverlening opgezet. Dat is bijzonder. Heb jij die training zelf opgezet of is die door anderen opgezet aan de hand van jouw bevindingen?

De training is opgezet in samenwerking tussen de Reclasseringsacademie, het opleidingshuis van de reclassering, en mij als onderzoeker. Daarbij heb ik de inhoudelijke expertise geleverd.

Daarmee zijn we bij de reclassering aangekomen. Toch eigenlijk een spilpunt van haar promotieaanpak. Voor Gercoline gold en geldt dat zij het belangrijk vindt dat onderzoek niet alleen voor wetenschappers wordt gedaan waarna de resultaten dan dikwijls in een la verdwijnen en dat er dan dus niks mee wordt gedaan. Ze heeft vanaf het begin van het traject heel bewust mogelijke verbeterpunten met mensen in de praktijk – en dat zijn in dit geval de reclasseringswerkers – gedeeld.

Het is natuurlijk een open deur, maar in je onderzoek concludeer je eerst en vooral dat criminaliteit leidt tot schulden.

Klopt. En schulden leiden tot

Wie een delict heeft gepleegd krijgt in ons land niet alleen een straf, maar wordt ook actief begeleid naar een leven zonder criminaliteit. Reclassering speelt hierin een belangrijke rol. Gercoline van Beek deed onderzoek naar schulden bij reclasseringscliënten. De resultaten van het onderzoek laten zien hoe groot het probleem van schulden bij die groep ex-gedetineerden is.

Hoewel schulden de kans vergroten om opnieuw de fout in te gaan, wordt nog weinig begeleiding geboden tijdens reclasseringstrajecten. Het is belangrijk om hulp bij schulden onderdeel te maken van deze trajecten en vanuit een breder perspectief cliënten te helpen.

criminaliteit. Ja, kort door de bocht is dat inderdaad wat ik zag. Schulden zijn een grote risicofactor voor delinquent gedrag en die criminaliteit kan weer leiden tot een patroon van steeds groter wordende problemen.

Je hebt je onderzoek bij de reclassering gedaan. Bij welke van de drie?

Bij alle drie, en verdeeld over de verschillende regio's. Ik voelde me er ook echt welkom. En in alle drie de reclasseringsinstellingen zijn inmiddels activiteiten opgestart voor de implementatie van

.....

Creëren van perspectief beter dan nog langer boeten

.....

mijn bevindingen. Dat geldt bijvoorbeeld voor het belang van risicotaxatie of voor het opzetten van een training in schuldhelpverlening.

Bij Bonjo hebben we veel meer de indruk dat de reclassering schuldhelpverlening eigenlijk niet als taak ziet. Reclasseringsmedewerkers adviseren de rechters bij rechtszaken en ze zijn toeziend op de VI-maatregelen. En dan houdt het eigenlijk op.

Het klopt dat reclasseringsmedewerkers schuldhelpverlening niet als hun primaire taak zien. Dat komt ook in mijn onderzoek aan de orde, zij zijn geen schuldhelpverleners, schuldhelpverlening is echt een vak apart. Daarbij zijn reclasseringswerkers op heel veel andere domeinen bezig. Ze moeten er voor zorgen dat ze de regie houden.

Tegelijkertijd hebben ze te maken met het recidive risico. De eigenlijke schuldhelpverlening hoeven ze ook echt niet helemaal zelf aan te pakken, maar mijn bevinding is juist, dat schulden sterk samenhangen met dat recidiverisico en dat reclasseringswerkers er daarom in ieder geval oog voor moeten hebben en dat ze goed weten naar wie en hoe ze kunnen doorverwijzen. In dat opzicht kan schuldhelpverlening bij de reclassering echt een betere plek krijgen. Ik denk dat dat echt een wezenlijk onderdeel van hun taak zou moeten zijn.

Dat betekent niet per se dat het heel veel meer tijd of geld of investeringen hoeft te kosten. Maar gewoon het monitoren, uitvragen en registreren. De focus ligt er dan op dat er meer samenwerking tussen professionals

moet zijn. Dus met de financiële hulpverleners, de bewindvoerders, schuldhelpverleners en andere sociaal-professionals. Die moeten dus samen gaan werken met de reclassering.

Lukt dat al ergens?

Ja, deels. De reclasseringswerkers hebben zelf de expertise niet altijd in huis en dat erkennen ze. Vervolgens is het belangrijk dat zo vroeg mogelijk in het traject de vraag aan de orde komt: moeten we hier andere hulp op inzetten?

Dat lijkt spannend. Moeten ze dan zelf lijntjes gaan uitgooien naar bewindvoerders en andere hulpverlening? En staat de reclassering daarvoor open? Willen ze niet alles in eigen hand houden? Dat is toch wel in hoge mate onze ervaring.

Ja, ik heb echt gemerkt dat ze daar voor openstaan. Ze zien dat het een probleem is, ze zien dat ze er iets mee moeten. En ze voelen zich verantwoordelijk om zelf dan ook die hulp te organiseren. Als je op die manier elkaar op expertise kunt versterken, is dat toch alleen maar mooi. Maar – dat is waar – het gebeurt niet overal in gelijke mate. Schuldhelpverlening is overal in Nederland anders georganiseerd. Gemeenten hebben heel veel beleidsvrijheid hoe ze schuldhelpverlening kunnen vormgeven. Er zijn regio's waar weinig is

geregeld en waar die samenwerking dus minder is. En samenwerking is soms ook gewoon een beetje een platgetreden woord. Het is echt wel zoeken hoe je dat nou effectief vorm geeft. En welke relatie de reclassering daar echt in kan spelen. Hoe die samenwerking kan worden versterkt wil ik de komende tijd ook beter in beeld krijgen.

Heb je ook een idee, als je training gegeven hebt, van de follow-up daarvan? Wat gebeurt er na je training met wat ze geleerd hebben?

De training is net gestart, dus dat is nog wel wat vroeg om te zeggen. Maar ik hoop vooral dat ze in hun eigen werkgebied op zoek gaan naar de 'sociale kaart', naar wie er rond dit onderwerp actief zijn. Dus naar de organisa-

.....

Slachtoffers van het misdrijf zien afbetaling als deel van de straf

.....

tie in jouw regio, waar je dan die samenwerking mee zou kunnen opzoeken. En ik hoop ook dat ze zich meer bewust zijn van de omvang van de schuldenproblematiek en de invloed die het op mensen heeft, het risico dat er reëel is. Met als doel dat ze meer kennis en vaardigheden hebben om mensen zelf te begeleiden en door te verwijzen.

Fantastisch. Maar als we even verder kijken is het wezenlijk een groot probleem, dat ex-gedetineerden de eerste paar jaren geen VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) kunnen krijgen. Dan zit zo iemand toch volkomen klem en kun je toch niet normaal toewerken naar een oplossing?

Dat is waar, dat is ook een van mijn aanbevelingen, dat de behandeling niet meer alleen zou moeten zijn gericht op afstraffen

en boeten, maar ook op het weer creëren van perspectief. Want als dat perspectief er niet meer is, dan wordt het heel moeilijk om weer iets op te bouwen.

Is zo'n perspectief wel te realiseren als iemand zeg 100.000 euro schuld heeft, zoals vaak voorkomt? Dan wordt er een plan gemaakt, dit zijn je inkomsten en daarvan moet je zo en zoveel aflossen, en dat duurt dan zus en zoveel jaar. Dat kan wel twintig of meer jaren duren! Dat is toch geen perspectief meer, daar kom je toch nooit meer uit?

Daar heb ik wel ideeën over. Zo'n schadevergoedingsmaatregel zou op een bepaalde manier wel mee moeten kunnen in een regeling. Dan kan het nog heel zwaar zijn dat je wel een aantal jaren, net als bij de schuldhulpverlening, gewoon regulier moet afbetalen, maar dat je in ieder geval zicht hebt op een einddatum die haalbaar lijkt en als beloning een soort kwijtschelding krijgt. Maar je moet het ook weer niet te makkelijk maken, want de slachtoffers zien het als deel van de straf.

Terug naar de rol van de reclassering, want daar heb je het in je proefschrift over. Op hun website staat dat ze voor wonen zorgen. Dat maken ze niet waar. En werk leveren ze ook al niet. Wat kunnen ze dan met helpen met schulden? Om het wel voor elkaar te krijgen dat het een integraal deel van hun takenpakket wordt. Want dat is anders dan alleen maar adviseren. En anders dan adviseren.

Daarbij gaat het om de taakopvatting van de reclassering. Die zit vaak erg op het beleidsniveau van de reclasseringsorganisaties zelf. Ik hoor vaak van reclasseringswerkers dat ze eigenlijk een soort methodische aanpak, een eenduidige aanpak, missen. Als op het beleidsniveau de visie wordt dat reclasseringswerkers meer moeten gaan werken aan schuldhulpverlening dan kunnen vervolgens ook leidinggevendend daar ook weer op sturen. Zoals het nu gaat is het nogal uitzicht-

Ik hoop mensen in kwetsbare posities weer perspectief te bieden

loos voor cliënten en dat werkt nieuwe criminaliteit in de hand. Dat is toch wat je wilt voorkomen? Dus als je de recidive echt oprecht wilt terugbrengen, dan moet je daar iets aan gaan doen.

De taken van de reclasseringswerkers zijn nu vooral toegespitst op toezicht en adviseren. Dus ze zullen dit misschien niet omarmen bedoel je?

Nou, ik vind het ingewikkeld.

Dr. Gercoline van Beek.

Maar je geeft toch trainingen aan de reclasseringsmedewerkers? Dus de leiding vindt dat belangrijk.

Ja, die heb ik opgezet en de kennis daaruit kunnen reclasseringswerkers in de praktijk gebruiken. En ja, het wordt belangrijk gevonden. Op wat er na zo'n training gebeurt met wat ze hebben geleerd, heb ik echter beperkt zicht. Ik denk wel dat door die training meer bewustwording van de schulden als serieuze problematiek ontstaat. De reclasseringswerkers worden nadrukkelijk uitgenodigd om te gaan kijken in hun omgeving, van oké, met wie kan ik meer de samenwerking opzoeken? Wat kan ik zelf al meer doen? En ik geloof wel dat dat bewust of onbewust bijdraagt. Ik hoop dat er contacten worden gelegd met schuldhulpverleners. Dat is het doel. En dat gebeurt ook al, daar

ben ik zeker van. Op de ene plek anders dan op de andere. En als dat klikt, zullen ze dat de volgende keer ook gaan doen. Dat betekent dat de mannen en vrouwen van de reclassering met gemeentes afspraken maken, want die zijn in feite de spil van de schuldhulpverlening.

Dat is wel een giga klus.

Ja, maar dat is wel waar ik voor pleit. Gaat dit niet lukken, dan kost het uiteindelijk iedereen meer en berokkent het extra schade. Je wilt juist dat dat niet alleen op incidenteel individueel niveau gebeurt. Het moet niet zo zijn, dat als de betrokken schuldhulpverlener een andere baan krijgt, dat dan ook de samenwerking stopt. Dus op meerdere niveaus zal de samenwerking met externe professionals draagvlak moeten krijgen. Als de reclassering dat gaat faciliteren, kunnen echt netwerken van reclasseringswerkers met andere professionals worden opgebouwd.

Is het niet lastig dat het nazorgbeleid bij de gemeentes ligt? Daar heeft de reclassering toch niks mee te maken?

Dat is inderdaad een reëel probleem. De nazorg omtrent schulden ligt daar dus ook. Daar moet breder naar gekeken worden. Daar zitten een heleboel haken en ogen aan. Als je tijdens de detentie al meer zou kunnen doen om gedetineerden voor te bereiden op een leven na detentie qua financiën, heb je al veel gewonnen. Daar hoort bij dat vanuit de gemeenten mensen zodra ze vrij

komen, ook op dit stuk actiever worden opgezocht. Dat zou heel mooi zijn. Er wordt nu best wel veel van de zelfredzaamheid van de persoon zelf verwacht, terwijl dat juist voor ex-gedetineerden lastig is, zeker als het om grote schulden gaat.

Belangrijk is dat er breder gekeken wordt als je deze problematiek echt effectief wilt aanpakken. In de RIC's (re-integratie centra) zouden de case managers er ook alert op kunnen zijn: Hoe zit het eigenlijk met jouw schulden? Moeten we daar niet een plan voor maken? En zoals er trainingen zijn op hoe je solliciteert, zouden er ook goede trainingen voor gedetineerden rond financiën moeten worden ontwikkeld. Hoe zit het met je inkomsten straks, hoe maak je een overzicht van inkomsten en uitgaven, hoe leer je om te budgetteren. Wat mij drijft in mijn werk, is mensen in kwetsbare positie weer perspectief bieden door bij te dragen aan verbetering van toegang tot hulp. Dat komt ik denk ik uit mijn eigen diepgewortelde rechtvaardigheidsgevoel. Ik heb in het onderzoek gezien dat ex-gedetineerden een doelgroep vormen die aan alle kanten klem zit en dat de problematiek heel complex is en de hulp heel moeilijk. Dat de problematiek heel complex is, de hulp heel erg moeilijk. Ik wil me dan ook inzetten om juist deze doelgroep, maar ook andere doelgroepen die in kwetsbare positie zitten, dus echt weer een tweede kans te geven of hoe veel kansen ook nodig zijn. dus echt weer een tweede kans geven of hoe veel kansen ook nodig zijn.

UIT DE PERS

Stigmatisering tbs'ers

In de rubriek 'De Kwestie' kwam de Telegraaf met een onverwacht eerlijk verhaal over de trend van de laatste jaren om tbs'ers in een kwaad daglicht te stellen. Aan het woord komt Lilian Kuipers, forensisch psychiater in het Pieter Baan Centrum. Het beeld dat van tbs'ers bestaat, zegt zij, lijkt te verslechteren en te verharderen door de berichtgeving in de media en door uitspraken van politici. Ze geeft enkele voorbeelden van misleidend taalgebruik, die vooral één ding verraden: gebrek aan kennis over psychische problematiek waar tbs'ers mee kampen. Lilian Kuipers: 'Het valt mij op, dat er geregeld feitelijke onjuistheden te vinden zijn in berichtgeving en communicatie over misdrijven en tbs. Zo las ik in een bericht van Politie Nederland over een tbs-gestelde die zich onttrok aan het toezicht van een verlofbegeleider: 'De verdachte die tijdens begeleid verlof aan zijn detentie is ontsnapt (...)'.

Opmerkelijk, want van een ontsnapping was geen sprake en evenmin van verblijf in detentie.' Ook de man die onlangs betrokken was bij een ernstig steekincident in kliniek Veldzicht werd in diverse media een tbs'er genoemd, terwijl hij dat niet was. 'En onlangs berichtte deze krant (de Telegraaf dus) over de verdachte van de dodelijke schietpartij in Zwijndrecht: 'De verdachte die zaterdagmiddag een 66-vrouw doodschoot (...)'.

Onzorgvuldig en onjuist taalgebruik: iemand verdachte noemen en verderop in de zin tot dader transformeren.'

Kuipers hekelt ook uitspraken van politici over tbs. Zo stelt de PVV al jaren dat de tbs niet werkt en alle tbs-gestelden extreem gevaarlijk zijn en blijven. Daarmee negeert de partij de cijfers die aangeven dat behandeling in de tbs het recidiverisico wel degelijk verlaagt. Kuipers stelt dat ook in het VVD-programma onjuistheden over tbs staan.

Verwarde personen

NRC heeft een reconstructie gepubliceerd van een psychotische man die twee vrouwen dood stak en komt tot de conclusie dat het 'alweer een dodelijk incident betrof met een psychiatrische patiënt die geen hulp kreeg' terwijl politie en ggz wisten dat hij gevaarlijk was. In bestuurlijk jargon heeft zo iemand 'een persoon met verward of onbegrepen gedrag'. Deze verwarde personen halen vaak het nieuws, vrijwel altijd als probleem voor anderen. Omdat ze op straat of in de buurt overlast veroorzaken, of erger, als iemand in zijn verwardheid ernstige delicten pleegt. Daarbij wordt al snel vergeten dat deze daders, voordat ze overlast veroorzaakten of misdrijven pleegden, eerst patiënten waren die niet de hulp kregen die ze nodig hadden.

Bekend voorbeeld is Bart van U., de man die oud-minister Els Borst vermoordde in 2014. Een onderzoeksrapport concludeerde nadien dat ggz-instellingen door de overheid waren klemgezet tussen tegenstrijdige eisen: met minder geld meer veiligheid bieden. Dan gaat het al gauw ergens mis natuurlijk. Dus werden er in 2020 nieuwe wetten ingevoerd die ervoor moesten zorgen dat politie, gemeentes en ggz beter zouden samenwerken. Maar het systeem faalt nog steeds, zo laat NRC zien aan de hand van de reconstructie van de dubbele moord in Almelo in september 2021.

NRC, 15 april

Julian Assange: niet veroordeeld, maar al jaren vast

Amerikanen blijven jagen op onthuller van oorlogsmisdaden

Boudewijn Chorus

Deze maand is het dertien jaar geleden dat de jacht op WikiLeaks-uitgever Julian Assange begon en sindsdien is zijn leven een hel. Maar afgezien van bestraffing voor het overtreden van de voorwaarden bij zijn borgtocht is hij niet veroordeeld en is het nog de vraag of hij uiteindelijk berecht wordt. Justitie in de VS beticht hem van spionage en diefstal van geclassificeerd materiaal (militaire en staatsgeheimen). Wat de Amerikanen betreft geldt het gezegde 'Don't shoot the messenger' niet voor Assange. Maar de regering in de Britse hoofdstad Londen, waar hij sinds 2019 gevangen zit in een streng beveiligde gevangenis voor terroristen, aarzelt nog om hem uit te leveren. Wie bekommert zich nog om hem en hoe kon het zover komen?

Assange, Australische ex-hacker en programmeur, richtte WikiLeaks op, een website die in november 2010 wereldberoemd werd door de publicatie – in samenwerking met vijf grote internationale kranten – van ruim een kwart miljoen documenten en andere bestanden over de Amerikaanse bezetting van Irak (2003-2011), de oorlog in Afghanistan (2001-2021) en martelingen in de Amerikaanse gevangenis van Guantánamo Bay, waaruit een praktijk van oorlogsmisdaden door Amerikaanse strijdkrachten bleek.

Nadat eerder in de media al beelden van marteling door Amerikaans militair personeel in een gevangenis in Bagdad (Abu Ghraib) waren gepubliceerd, zette

Assange wordt volgens de VN ten onrechte vastgehouden

WikiLeaks in mei 2010 een video online die bekend is geworden onder de benaming *Collateral Murder* (moord als bijvangst) waarop te zien is hoe Amerikaanse soldaten vanuit twee helikopters elf Iraakse burgers bijna achteloos als in een computergame neerschieten, onder wie twee kinderen en twee medewerkers van persbureau Reuter. De liquidatie was gefilmd op 12 juli 2007 vanuit een Apache AH-64 boven een locatie in Bagdad terwijl communicatie met de andere helikopter en de

thuisbasis was te horen. Zonder twijfel ging het hier om een ernstige oorlogsmisdaad. Na een tweede aanval kwam het totaal aantal dodelijke slachtoffers op 18. Het schokkende beeldmateriaal is ook te zien op YouTube en andere websites. Een dag na publicatie op YouTube was de film al meer dan elf miljoen keer bekeken.

Het bestaan van de video was ten tijde van de onthulling door WikiLeaks al jaren bekend. Op 25 juli 2007 was de film tijdens een off-the-record-briefing getoond aan medewerkers van Reuters, het internationale persagentschap waarvoor de bij de gefilmde liquidatie omgekomen journalisten werkten. Amerikaanse officieren die het materiaal presenteerden zeiden dat Reuters een verzoek moest doen om kopieën te krijgen met een beroep op de Freedom of Information Act (vergelijkbaar met de Wet Openbaarheid Bestuur), wat nog dezelfde dag werd gedaan. Anderhalf jaar later werd het verzoek van Reuters definitief afgewezen.

Toen WikiLeaks het beeldmateriaal ontving was dat gecodeerd, maar medewerkers van WikiLeaks slaagden er in om de beveiliging te kraken. Op 8 januari 2010 had WikiLeaks via een bericht op Twitter aangekondigd dat zij de film tegen het einde van maart zouden gaan publiceren. In hetzelfde bericht werd gevraagd om veel computerkracht om de codering te kunnen kraken.

Hoewel WikiLeaks garandeerde dat hun klokkenluiders niet te achterhalen zouden zijn, werd er in verband met deze zaak toch een verdachte gearresteerd. Het ging hier om Bradley Manning, tegenwoordig bekend als Chelsea Manning. Manning was inlichtingenanalist bij het Amerikaanse leger en

gestationeerd op legerbasis Hammer in Irak. Hij zou zijn daad hebben opgebiecht in chatsprekken met een nadien als provocateur ontmaskerde figuur. Die overhandigde kopieën van de gesprekken aan de Amerikaanse autoriteiten, waarna Manning eind mei 2010 in voorarrest werd genomen. Manning werd in juli 2013 schuldig verklaard aan 19 van de 21 punten van de aanklacht, waaronder spionage en diefstal, maar niet van hulp aan de vijand (waarvoor hij levenslang had kunnen krijgen). De rechtbank veroordeelde hem uiteindelijk tot 35 jaar gevangenisstraf, maar op zijn laatste dag 'in Office' verleende president Obama Manning in 2017 gratie. Toch heeft Manning nadien in 2019 en 2020 in de VS nog een jaar opnieuw vastgezet, wegens weigering om tegen WikiLeaks te getuigen. De bemanning van de helikopters is nooit vervolgd.

Smerig spel

Julian Assange heeft inmiddels langer vastgezet dan Manning, als je tenminste de jaren meetelt waarin hij noodgedwongen verbleef in de ambassade van Ecuador in Londen. Hoe kwam hij daar terecht?

In augustus 2010 vaardigde de Zweedse politie een internationaal arrestatiebevel uit tegen Assange wegens klachten van twee vrouwen over seksuele gedragingen van Assange tijdens een verblijf in Stockholm. Een dag na de bekendmaking van het arrestatiebevel werd dit weer ingetrokken en verklaarde de Zweedse hoofdaanklager dat er geen reden was om Assange te verdenken van een misdrijf. Terwijl medewerkers van WikiLeaks vermoedden dat er een smerig spel werd gespeeld om Assange te kunnen vastzetten en aan de VS uit te leveren, dook er enkele dagen later een andere

Zweedse aanklager op, die het arrestatiebevel opnieuw uitvaardigde. Assange zat inmiddels in Londen, waar hij zich op 7 december 2010 bij de politie meldde en werd ingesloten. Hij verklaarde zich bereid te worden verhoord over de zaak door Zweedse gerechtelijke autoriteiten. Tien dagen later werd Assange op borgtocht vrijgelaten. De Zweedse autoriteiten eisten echter dat Assange voor berechting naar Zweden zou komen, hetgeen hij weigerde op grond van het beschreven vermoeden van opzet tot uitlevering aan de VS. In november 2011 oordeelde het Engelse *High Court of Justice* dat Assange mocht worden uitgeleverd aan Zweden. Tegen dit vonnis ging hij in beroep, maar het Hoogerechtshof oordeelde op 30 mei 2012 dat het tegen hem uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevel rechtsgeldig was.

Omdat Assange door dit vonnis voor arrestatie moest vrezten, zocht hij zijn toevlucht in de ambassade van Ecuador in Londen. De maand daarop verleende de president van Ecuador hem politiek asiel. Londen stond hem echter niet toe naar dat land te vertrekken. Ook moesten zijn geldschietters een deel van de borgsom, waarvoor ze garant hadden gestaan, betalen.

Oordeel van de VN

In december 2015 oordeelde de Werkgroep Willekeurige Opsluiting, een door de Verenigde Naties ingesteld orgaan, dat Assange ten onrechte werd vastgehouden. Met name zijn isolatie in de gevangenis en het gebrek aan inzet van het Zweedse gerecht lagen aan de opinie ten grondslag. De werkgroep stelde dat een einde moest worden gemaakt aan de opsluiting en dat Assange recht had op compensatie. Maar die uitspraak veranderde niets aan zijn

situatie.

Assange's verblijf in de ambassade duurde nog tot april 2019, hij heeft er bijna zeven jaar vertoefd. Inmiddels had er in Ecuador een machtswisseling plaatsgevonden. De nieuwe president wilde kennelijk in een goed blaadje komen bij de VS en trok het aan Assange verleende asiel onverhoeds in. Medewerkers van de ambassade seinden vervolgens de Londense politie in en die haalde

Oorlogsmisdaden onthullen wordt vervolgd, ze begaan blijft ongestraft

hem tegen zijn wil uit de ambassade. Ook droeg het ambassadepersoneel alle door Assange gebruikte gegevensdragers zoals laptops, usb-sticks, smartphones aan de politie over.

Assange werd overgebracht naar de *Belmarsh Prison* in Londen, de strengst beveiligde gevangenis van Engeland, vergelijkbaar met de E.B.I. in Vught. Daar moest hij vanaf mei 2019 vijftig weken cel uitzitten voor het schenden van de voorwaarden van zijn borgtocht. Die straf liep formeel in april 2020 af, maar Assange werd niet vrijgelaten, hoewel het Zweedse uitleveringsverzoek eind 2019 definitief was ingetrokken.

Nu bleek dat de VS een tot dan geheim uitleveringsverzoek hadden ingediend en dat Assange in afwachting van een beslissing op dat verzoek werd vastgehouden. Aanvankelijk, begin januari

Julian Assange bij de Ecuadoraanse ambassade in Londen, augustus 2014. (Foto: Wikipedia)

Door Amerikaanse militairen in de Abu Ghraib-gevangenis bewaakte Irakees die is voorgehouden dat hij via de draden zal worden geëlektrocuteerd zodra hij beweegt, eind 2003. (Foto: Wikipedia)

2021, besliste een Britse rechter dat Assange niet mocht worden uitgeleverd aan de Verenigde Staten. Maar in december 2021 volgde in hoger beroep toch de uitspraak dat hij wel mag worden uitgeleverd aan de Amerikaanse autoriteiten.

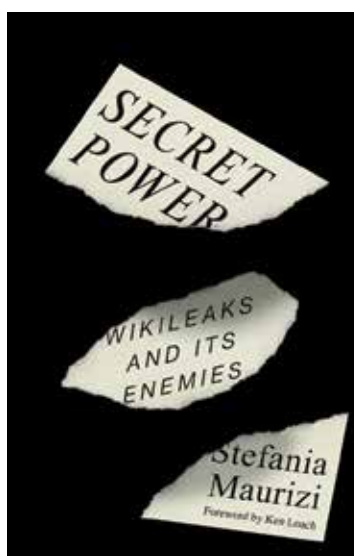
Nu, bijna anderhalf jaar later, wacht Assange nog steeds in gevangenschap op een besluit van de Britse minister van Justitie dat de uitlevering in gang kan worden gezet. Onduidelijk is waarom de Britse regering daarmee talmt. Een mogelijke reden zou zijn, dat rechtse, Trump-gerelateerde republikeinen in de VS niet zitten te wachten op onthullingen van WikiLeaks of van Assange zelf tijdens verhoor. Het zou dan gaan om de rol van die republikeinen bij het publiceren van e-mails van en aan Hilary Clinton tijdens de verkiezingen die Trump in 2016 won. Die e-mails zouden door Russische hackers zijn buitgemaakt en aan geselecteerde senatoren zijn verstrekt, die ze aan WikiLeaks zouden hebben toegeleverd. Trump heeft zich in die tijd positief uitgelaten over de rol van WikiLeaks bij die onthullingen, omdat hij door het zwartmaken van zijn rivaal in de verkiezingen Clinton kon profiteren van de onthullingen. Maar eenmaal aan de macht heeft Trump het besluit van Obama om Assange niet te vervolgen teruggedraaid en zijn minister van Justitie opgedragen de Britten om uitlevering van Assange te vragen.

Persvrijheid

Meer van belang lijkt de discussie over persvrijheid en vrijheid van meningsuiting. De VS klaagt Assange aan voor samenzwering tot het plegen van computerfraude en misbruik en voor zeventien overtredingen van de Spionagewet. Alle vermeende

Klokkenluider Bradley Manning in 2012. (Foto: Wikipedia)

Cover van het boek van Maurizi over WikiLeaks.

daden betreffen Assange's journalistieke werk: het publiceren van informatie die onder meer oorlogsmisdaden in Afghanistan en Irak blootlegde. Volgens de aanklacht zou Assange voor WikiLeaks om geclassificeerd (vertrouwelijk) materiaal hebben gevraagd en zulk materiaal hebben gepubliceerd. Daarbij gaat het dus om een essentiële journalistieke taak: het controleren van de macht. Het waren dan ook de vijf meest invloedrijke internationale media die in 2010 samen met WikiLeaks de verzameling diplomatieke telegrammen (cables) publiceerden: *The New York Times*, *The Guardian*, *El País*, *Le Monde* en *Der Spiegel*. Talrijke andere media voegden zich bij deze gezamenlijke actie, waaronder in Nederland *NRC*. Die krant publiceerde onder andere over ruim drieduizend telegrammen van de regering in Den Haag over de Nederlandse samenwerking met de Amerikanen in Irak en Afghanistan.

Eind november vorig jaar brachten de vijf media een gezamenlijke verklaring uit: 'Twaalf jaar geleden brachten wij in samenwerking met WikiLeaks een reeks onthullingen die wereldwijd de krantenkoppen

haalden. 'Cablegate', een set van 251.000 vertrouwelijke telegrammen van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken onthulde corruptie, diplomatieke schandalen en spionagezaken op internationale schaal. In de woorden van *The New York Times* vertelden de documenten het onverbloemde verhaal van hoe de regering haar grootste beslissin-

Internationale media: Publiceren is geen misdaad

gen neemt, de beslissingen die het land het meest aan levens en geld kosten. Zelfs nu, in 2022, blijven journalisten en historici nieuwe onthullingen publiceren, gebruikmakend van de unieke schat aan documenten.' Vervolgens werd in herinnering gebracht dat voor Julian Assange,

'uitgever van WikiLeaks', die publicatie en diverse andere daarmee in verband staande lekken 'de meest ernstige gevolgen' hadden: 'Hij zit nu op basis van een Amerikaans arrestatiebevel al ruim drie en een half jaar vast in een streng beveiligde Britse gevangenis die gewoonlijk wordt gebruikt voor terroristen en leden van georganiseerde misdaadgroepen. Hij riskeert uitlevering aan de VS en een gevangenisstraf van maximaal 175 jaar in een Amerikaanse maximaal beveiligde gevangenis.'

Ernstige zorgen

De redacties uitten hun ernstige zorgen over de voortdurende vervolging van Julian Assange voor het verkrijgen en publiceren van geheim materiaal. Ze schreven ook: 'De regering-Obama-Biden, die in functie was tijdens de WikiLeaks-publicatie in 2010, zag af van het aanklagen van Assange en legde uit dat ze dan ook journalisten van grote nieuwsuitzendingen hadden moeten aanklagen. Hun standpunt legde een premie op persvrijheid, ondanks de ongemakkelijke gevolgen ervan. Onder Donald Trump veranderde de positie echter. De DOJ (Ministerie van Justitie in de VS)

baseerde zich op een oude wet, de spionagewet van 1917 (ontworpen om potentiële spionnen tijdens de Eerste Wereldoorlog te vervolgen), die nooit is gebruikt om een uitgever of omroeporganisatie te vervolgen. Deze aanklacht schept een gevaarlijk precedent en dreigt het eerste amendement van Amerika en de persvrijheid te ondermijnen.

Het ter verantwoording roepen van regeringen maakt deel uit van de kerntaak van een vrije pers in een democratie. Het verkrijgen en openbaar maken van gevoelige informatie wanneer dit in het algemeen belang nodig is, is een kernonderdeel van het dagelijkse werk van journalisten. Als dat werk strafbaar wordt gesteld, worden ons publieke discours en onze democratieën aanzienlijk verzwakt. Twaalf jaar na de publicatie van 'Cablegate' wordt het tijd dat de Amerikaanse regering stopt met de vervolging van Julian Assange wegens het publiceren van geheimen. Publiceren is geen misdaad.'

Een verklaring die aan duidelijkheid niets te wensen overlaat en hopelijk meespeelt bij de afweging van de Britse regering over uitlevering van Assange aan de Amerikanen. Vrijlating van Assange en verwerping van zijn uitlevering zou recht doen aan het uitgangspunt van persvrijheid. Niet de (journalistieke) boodschappers moeten vervolgd worden, maar degenen die de door hen onthulde oorlogsmisdaden hebben begaan. Dat Julian Assange al dertien jaar in een hel leeft is al erg genoeg.

Over de geschiedenis van WikiLeaks, de impact van de onthullingen en de criminalisering van Assange en zijn medewerkers heeft de Italiaanse journaliste Stefania Maurizi het Engelstalige boek 'Secret Power' geschreven, dat leest als een thriller.

Team Enkelband

Team Enkelband is een in Rotterdam gevestigd bemiddelingsbureau dat hulp biedt aan jongeren die dreigen uit te vallen op school en ex-gedetineerden die weer moeten terugkeren in de samenleving en te maken krijgen met instanties. De medewerkers van Team Enkelband zijn ervan overtuigd dat iedereen op zijn eigen manier iets positiefs kan toevoegen. Zij willen daarvoor de juiste mogelijkheden en begeleiding bieden. Dat kan door individuele hulp maar ook door workshops en trainingen die Team Enkelband geeft. Door eigen ervaringsdeskundigen kan het team goed inspelen op vragen of problemen bij de doelgroep.

Team Enkelband ondersteunt bij praktische zaken zoals het aanvragen van een uitkering of het inschrijven bij de woningbouwvereniging. Ook sollicitatietrainingen en weerbaarheidstrainingen staan op het programma. Bij jongeren zet Team Enkelband vooral in op talentontwikkeling. Voor hen zijn er diverse workshops, waarin op een laagdrempelige manier *tools* en competenties worden aangereikt die jongeren nodig hebben in de maatschappij. In concrete gevallen kan Team Enkelband ook 1-op-1 hulp bieden aan bijvoorbeeld ex-gedetineerden. Vanuit een bestaande of nieuw op te starten hulprelatie worden jongeren individueel gestimuleerd tot positieve gedragsverandering en het versterken en benutten van hun (verborgen) talenten en kwaliteiten. Hoewel het resultaat op individueel niveau de focus krijgt, blijkt dat de risicovolle groeps cultuur waarvan zij deel uit maken vaak ook op een positieve manier beïnvloed wordt.

Praktijkvoorbeeld

Zo werd Team Enkelband door een wijkteam benaderd omdat die (net als de reclassering) geen raad meer wist met een jongen die zij begeleidden. Medewerkers van Team Enkelband hebben toen een aantal gesprekken met hem gehad. Hij voelde zich onbegrepen en had het idee dat hij expres werd tegengewerkt. Samen met hem heeft Team Enkelband daarop zijn schulden in kaart gebracht en zijn detentieverklaring voor hem naar

schuldeisers gemaald.

Sommige schuldeisers scholden toen de openstaande rekeningen kwijt en met anderen kon Team Enkelband regelingen treffen die ingingen vanaf het moment dat hij weer een inkomen zou krijgen.

Vervolgens is een medewerker van Team Enkelband met hem mee gegaan naar het UWV voor het aanvragen van een uitkering. Tussendoor is hij geholpen om een DigiD aan te maken en hij is bijgestaan om zich aan te melden bij de woningbouwvereniging.

Steigerbouwer

Na alle gesprekken kwam Team Enkelband tot de conclusie dat hij graag in de steigerbouw wilde werken. Ook daar kon Team Enkelband hem bij helpen, om te beginnen door hem aan te melden voor een VCA cursus. Toen hij zijn cursus afgerond had zijn de medewerkers samen met hem naar een uitzendbureau gegaan. Na een inwerk-tijd kon hij inderdaad aan de slag in de steigerbouw. Hij doet dit werk nu al een half jaar en het bevalt hem zo goed dat hij zich wil gaan inschrijven bij de KvK als zzp-er. Nu hij weer geld verdient zal hij ook makkelijker in aanmerking komen voor een woning.

Voor meer informatie en het aanvragen van trainingen, workshops, lezingen of individuele begeleiding:
<https://teamenkelband.com> of via e-mail: info@teamenkelband.com

COLUMN — TON BASTINGS

Bange Directeur?

Sinds mijn vorige column is het gevangeniswezen weer regelmatig in het nieuws geweest. Wat schreven de kranten de afgelopen tijd? Twee zaken sprongen eruit. De verkapte antireclame voor een nieuwe directeur van de gevangenis in Vught en de opening van de 'supergevangenis' in El Salvador. Laten we maar dicht bij huis blijven, in Vught.

De vacature in Vught haalde op 1 maart prominent een halve voorpagina van het Brabants Dagblad. De huidige directeur André Aarntzen verruult Vught voor het justitieel complex Zeist. Het bericht roept de nodige vraagtekens op, omdat de baan wordt omschreven als verre van aantrekkelijk. Eenzijdige berichtgeving? De kop luidt: 'Gezocht: directeur, moet niet bang uitgevallen zijn' en in de lead staat dat 'serieuze bedreigingen tot de secundaire arbeidsvoorwaarden behoren'. De tussenkopjes luiden 'baan vraagt om moed' en 'niet buigen'.

Bedreigingen? Niets van aantrekken!

En onder de foto van de lachende directeur dik gedrukt het citaat: 'In de vijf jaar dat Aarntzen leiding gaf aan de PI Vught kreeg hij te maken met ernstige bedreigingen'. Dit nodigt niet bepaald uit om te solliciteren. Zeker niet als men verder leest.

Gepantserde jeep

Enkele ex-gevangenisdirecteuren - oud-minister Rita Verdonk, Bart Molenkamp en Paul Koehorst - worden aangehaald om aan te tonen wat gevangenisdirecteur inhoudt. Rita Verdonk denkt dat deze baan niet 1-2-3 te vervullen is en dat er vooral moed in de profielschets gevraagd zal worden. Bart Molenkamp zegt dat je altijd te maken hebt met bedreigingen, maar dat je er niets van aan moet trekken. Persoonlijke beveiliging heeft hij nooit gewild en terwijl zijn voorganger in een gepantserde jeep rondreed, reed hij als directeur in een

doodgewone Fiat Multipla. Ook de grondlegger van de EBI in Vught, Paul Koehorst, vermoedt dat de spoeling dun zal zijn. Hij kreeg te maken met bedreigingen van de Italiaanse maffia, terwijl zijn vrouw moest onderduiken in een *safehouse*. Koehorst concludeert dat het iemand moet zijn met behoorlijk wat penitentiare ervaring. Mensen zullen niet staan te trappelen zegt hij, 'maar iemand zal het moeten doen'.

Waarom eigenlijk?

Een belangrijk gegeven ontbreekt echter in dit bericht: waarom vertrekt Aarntzen? Hij schrijft in een verklaring voor de medewerkers dat hij niet weggaat vanwege de veiligheid. Hij verruult Vught voor Zeist en blijft dus in dezelfde 'gevaarlijke' sector werkzaam. Salaris? Een Tesla in plaats van een Fiat? We weten het niet. Wel lezen we 'dat het bekend is' dat Aarntzen, sinds de komst van Ridouan Taghi naar Vught, te maken kreeg met ernstige bedreigingen.

Het vreemde van dit bericht is dus, dat als een directeur vertrekt met de uitdrukkelijke verklaring dat zijn vertrek niets met veiligheid te maken heeft, het BD van het tegenovergestelde voorpaginanieuws maakt. We hebben geen nieuws, dus maken we maar nieuws. Als het dan allemaal zo gevaarlijk is, zoals het BD beweert, dan behoren die serieuze bedreigingen niet tot de secundaire, maar tot de primaire arbeidsvoorwaarden. Een integere journalist dient uit te gaan van feiten en niet van vage aannames zoals 'het is bekend dat'. Ook de kop spreekt hier weer boekdelen. De foto van de directeur en het verdraaide citaat moeten deze schamele berichtgeving kracht bijzetten. Nauwelijks een maand later is er al een nieuwe directeur voor Vught gevonden. Dat lees ik in een piepklein berichtje in de marge in datzelfde BD.

Hilkens
Advocaten

Wil je naar huis?

Mr. Rick Engwegen

- strafrecht
- jeugd(straf)recht
- personen- en familierecht

T 0475 485 080 • M 06 10 71 93 62 hilkens.nl

BEL BONJO

GRATIS!

0800 3334446

ADVOCAAT DETENTIERECHT
MET LANDELIJKE PRAKTIJK

- Rapport
- Ordemaatregel
- Promoveren/degraderen
- Bezoek zonder Toezicht
- Urinecontrole
- Plaatsing in afzondering
- Fasering
- Verlof
- Overplaatsing
- Commissie van Toezicht
- RSJ

Bel bij vragen vrijblijvend op telefoonnummer **043 799 9062**

mr. R.I. Kool, advocaat

Advocatenkantoor **Kool**

Containers in de haven van Rotterdam (Van der Wolf Images, Adobe-Lic.).

Uithalers (Rick, Adobe-Lic.).

Zo starten jonge uithalers een leven als crimineel

Invoer van cocaïne, de actuele plaag van de haven

Toine Bakermans

De havens van Rotterdam Antwerpen en Amsterdam hebben een ding gemeen. In de havens is een plaag gaande. Met grote regelmaat worden uithalers betrappt bij het openbreken van containers. Het gaat vaak om hele jonge mannen in de leeftijd vanaf 16 jaar en ouder. Er is zelfs al een uithaler van 14 jaar betrappt. In 2022 waren er ruim 280 interventies die het de uithalers moesten bemoeilijken. Wat met een Kat en Muis-spel lijkt te beginnen neemt al snel serieuze vormen aan. Al snel worden het acties van criminelen met vergaande gevolgen. De uithalers die door criminelen geronseld worden zijn steeds jonger, de chaos in de havens is groot, interventieteams draaien overuren.

Ik spreek een van de uithalers. Hij is 17 jaar oud en is gepakt. Hij zit nu aan een enkelband, heeft een gebiedsverbod voor de haven van Rotterdam en er is voor hem een avondklok ingesteld. Na 19:00 uur moet hij gewoon thuis zijn en dat is makkelijk te controleren met GPS. Hij wil er niet te veel over kwijt, ik ben gepakt zegt hij en dan nog wel door een herdershond met zo'n lange snuit, hij haalt een deel van zijn verband weg, er zitten letterlijk gaten in zijn onderarm, ik dacht dat die hond mijn arm eraf zou rukken, jammert hij. 'Dat het mis kan gaan tijdens het uithalen daar houd je wel rekening mee maar je hoopt natuurlijk dat het goed gaat en dan is er in een keer die hond, je weet niet wat je overkomt en als hij je te pakken heeft dan wil je maar een ding en dat is dat die hond weg gaat, er lijkt geen einde aan te komen.'

Op mijn vraag waar het allemaal begonnen is wil hij geen antwoord

geven. 'Nee man, dat kan ik niet doen voor je het weet blazen ze het huis van mijn moeder op. Omerta, zwijgen dat is de code.' Ik begrijp het, zeg ik dan maar en dan denk ik: zou er een link zijn tussen uithalen en de aanslagen met zelfgemaakte bommen die Rotterdam de laatste tijd teisteren?

Heb je nog tips voor de jeugd van Rotterdam, vraag ik hem dan. Hij denkt na: 'Maak je school af, zorg voor je toekomst. Ik merk dat bij mij de tijd nu stil staat en ik vraag me af of het dit allemaal wel waard was', zegt hij.

Hit & run-team

Op de kades van de Rotterdamse haven bestrijdt het Hit & Run Cargo-team (HARC-team, een samenwerking van politie, douane, FIOD en Openbaar Ministerie) de invoer van cocaïne. Jaar op jaar boeken zij inbeslagnamerecords. Vorig jaar werden 194 partijen van in totaal 70.571 kilo cocaïne gepakt, goed

voor een straatwaarde van zo'n 5 miljard euro. In 2017 was dat nog 5.700 kilo.

Het is een enorme stijging in vijf jaar tijd. Criminele organisaties zijn in kaart gebracht door het kraken van versleutelde communicatienetwerken. En dan ineens blijkt alles een stuk minder veilig te zijn voor deze criminele organisaties, tonnen cocaïne worden onderschept in de havens en dan nog heeft deze tegenslag geen enkele invloed op de straatprijs.

Uit onderzoek van het Trimbosinstituut heeft in 2022 2,4% van de Nederlandse volwassenen cocaïne gebruikt. Dat lijkt misschien niet veel, maar het is toch een stijging van 0,8% sinds 2020. Deze cijfers laten wel zien dat er nog altijd meer cocaïne het land inkomt dan dat er in beslag wordt genomen.

De Rotterdamse Hoofdofficier van Justitie Hugo Hillenaar zegt in de NRC: 'Kent u het haven terrein? Heeft u weleens de moeite genomen om het terrein op te gaan? Het is 125 vierkante kilometer. We hebben miljoenen tonnen aan lading die worden ingevoerd en doorgevoerd, miljoenen containers. De cokesmokkel is de keerzijde van het succes van de haven met een goede logistiek,

'Straks blazen ze het huis van m'n moeder op'

infrastructuur en snelle afwikkeling. Moeten we soms elk schip, elke vrachtwagen, elke container tot op de bodem controleren?'

Kannonenvoer

Als je je afvraagt, hoe je deze grootschalige smokkel als criminele organisatie kunt regelen, dan moet je welhaast aannemen dat er een heel netwerk van corrupte mensen klaar staat om deze doorvoer te organiseren. Je kunt dan wel niet zomaar met een vingertje gaan wijzen, maar dat zo'n netwerk bestaat is wel duidelijk. En wat is de rol van de uithaler? Die haalt een sporttas weg met enkele blokken cocaïne, al lukt zelfs dat maar zelden.

Op straat wordt dit beeld geromantiseerd en worden jonge gasten geronseld, wat voor onrust in de haven zorgt. Dan gaat het om een groter doel, waar de georganiseerde misdaad bij gebaat is, maar waarbij de uithaler slechts kannonenvoer is.

(Foto Robert v. T., Adobe-Lic.)

'Ik ben gepakt door een herdershond'

'Scherp en Doordringend'

Mr. MARTIN IWEMA

Strafrecht en Detentierecht
ook pro deo - overal in het land

tel: 06 4640 5371
mail: iwema@fiadvocaten.nl

FeinerIwema Advocaten
Westersingel 50 B
3014 GV Rotterdam

Zit uw ISD-maatregel muurvast?

Vraag nu snel een rechtbanktoetsing aan door mr drs F.G.J. Staals, strafrecht advocaat & gedragswetenschapper te Amsterdam

Mobiel nummer: 06.10913855

Fanfare van steeds zwaarder straffen

In de campagne voor de Provinciale Staten heeft Rutte het namens de VVD verdedigd. Het steeds zwaarder straffen. Op een bijeenkomst in Dordrecht hekelde hij 'de linkse wolk' die tegen stemde bij voorstellen om zwaarder te straffen. Dat zwaarder straffen-gedrag is modern. Of het helpt de criminaliteit omlaag te krijgen, dat vinden voorstanders niet zo interessant.

Rutte verwees in zijn bijdrage naar het recent aangenomen voorstel in de Tweede en Eerste Kamer om de maximum gevangenisstraf voor doodslag te verhogen naar 25 jaar om het zogenoemde 'strafgat' met de maximumstraf voor moord te verkleinen.

Het zijn interessante ontwikkelingen in de moderne samenleving waarin repressie belangrijker is dan resocialisatie.

Sinds het verbod op de doodstraf met de Grondwetswijziging in 1983 is het niet voorgekomen dat de strafbedreiging op een delict is verlaagd. Daarentegen zijn de maximumstraffen voor veel strafbaarstellingen juist alleen maar verhoogd. Het meest in het oog springt daarbij dat de maximale tijdelijke gevangenisstraf bij delicten waar ook levenslang op staat - moord - is verhoogd van twintig naar dertig jaar. Voor doodslag geldt vijftien jaar. Maar ook dat staat ter discussie.

Niet bewezen

De directe aanleiding voor een discussie over het strafgat tussen moord en doodslag ontstond met het vonnis in de strafzaak waarin het meisje Humeyra door een veel oudere afgewezen stalker na een achtervolging in de fietsenkelder van haar school met meerdere schoten werd vermoord. De rechtbank bestrafte de dader tot veertien jaar en tbs omdat zij oordeelde dat de voorbedachten rade - en daarmee moord - niet kon worden bewezen. Dat was tegen het zere been van de persrechter. Die hekelde de Hoge Raad omdat die jaren daarvoor de reikwijdte van de voorbedachten raad vergaand had ingeperkt. De persrechter gaf aan dat dan maar het strafmaximum voor doodslag diende te worden verhoogd. Mede vanwege de grote woede van de nabestaanden stelde het Openbaar Ministerie, dat had gerekwiereerd tot twintig jaar en tbs voor moord, hoger beroep in. De Tweede Kamer blies direct volop mee met de zwaardere straffen-fanfare. Op 22 juni 2021 werd het wetsvoorstel dat de maximum gevangenisstraf

op doodslag zou verhogen tot 25 jaar ingediend, terwijl nota bene diezelfde week op 26 juni 2021 het gerechtshof te Den Haag oordeelde dat in de zaak Humeyra wel degelijk sprake was van moord en een straf conform de eerdere eis van het OM diende te volgen.

Eén argument

Het vermeende strafgat was in de hele behandeling van het wetsvoorstel het enige argument vóór het verhogen van het strafmaximum. Dit terwijl van andere strafzaken waarin dat probleem zou hebben gespeeld, niet was gebleken. De strafverhoging smaakte bitter, want juist met andere wetswijzigingen waren de gevangenisstraffen al intrinsiek zwaarder. Zo trad op 1 juli 2021 de Wet straffen en beschermen in werking die meebracht dat de voorwaardelijke invrijstelling bij langdurige gevangenisstraffen maximaal twee jaar werd. Op een straf van vijftien jaar betekent dat sowieso al drie jaar netto gevangenisstraf extra. Diezelfde Wet straffen en beschermen beperkte vergaand de mogelijkheden tot resocialisatie bij de tenuitvoerlegging van die langdurige gevangenisstraffen, waardoor de gedetineerden per saldo veel langer en zwaarder binnen zitten. Het zou interessant zijn te onderzoeken hoe hoog de extra kosten zijn - niet alleen financieel, maar ook maatschappelijk - voor het langer en kaler 'zitten'. Toch heeft de Eerste Kamer op 21 februari 2023 het wetsvoorstel aangenomen. Het is wachten tot het moment waarop de zwaarder straffen-fanfare opnieuw door het land trekt, deze keer om het strafmaximum op moord te verhogen. Op doodslag staat nu immers 25 jaar en ook de verplichte tussentijdse toets van de levenslange gevangenisstraf na 25 jaar dient zich aan. Het strafgat moet ook niet te klein worden, toch?

Gebaseerd op een bijdrage van Patrick van der Meij, strafrechtadvocaat en partner bij Cleerdin & Hamer Advocaten in MR-online van 2 maart 2023

Meer straffen, vollere bajes

De bezetting in de gevangenissen stijgt al sinds 2017, terwijl de criminaliteitscijfers pas vanaf 2019 een stijging laten zien. Het WODC deed onderzoek naar de bezetting in het gevangeniswezen in de periode 2015-2019 en constateert dat er vooral meer straffen zijn opgelegd voor zwaardere misdrijven. In het onderzoek zijn gegevens gebruikt van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) over mannelijke gedetineerden in de periode 2015-2019. De jaren 2020 en 2021 zijn niet meegenomen, omdat deze door de COVID-19-pandemie een afwijkend patroon kunnen vertonen.

Interessant is of de stijging komt doordat er meer straffen zijn opgelegd of doordat er strenger is gestraft, oftewel doordat de detentieduur langer is? Het onderzoek laat zien dat de groei in aantallen in dit geval sterker is dan de groei in detentieduur. Dat betekent dat het capaciteitsbeslag in de periode 2015-2019 vooral is toegenomen door meer en niet zo zeer door strengere vrijheidsstraffen. De oorzaken voor de hogere aantallen straffen zijn in dit onderzoek niet onderzocht. Wat toch weer jammer is, want niet onbelangrijk.

De bezetting wordt meestal gedefinieerd als het aantal bedden in de gevangenissen dat op een peildatum bezet is. Maar er zijn een aantal fundamentele problemen met dit begrip, constateren de onderzoekers. Zo zijn bezettingscijfers een momentopname. Tussen twee momenten kunnen de cijfers stijgen en dalen, zonder dat het gezien wordt. Ook is niet duidelijk of het om dezelfde gedetineerden gaat bij de verschillende meetmomenten. Bovendien zijn bezettingscijfers moeilijk te interpreteren. Want als

de bezetting toeneemt, worden er dan meer mensen gedetineerd (instroom), verlaten minder gedetineerden de gevangenis (uitstroom) of blijven ze langer in de gevangenis (duur)? Daarom is in dit onderzoek gekeken naar het totale aantal detentiedagen binnen een bepaalde periode.

Het onderzoek ging over verschillende (sub)categorieën, zoals soort straf, soort delict en persoonskenmerken. Het blijkt dat de onherroepelijke vrijheidsstraffen - waar geen rechtsmiddel meer tegen mogelijk is - bijna de helft uitmaken van het totale capaciteitsbeslag in het gevangeniswezen. Ontwikkelingen daarin bepalen dus in hoge mate de trend in het totale capaciteitsbeslag. Binnen die categorie zijn met name de vrijheidsstraffen voor geweldsdelicten verantwoordelijk voor de stijging sinds 2017. Deze toename wordt versterkt door de sterke groei van gevangenisstraffen voor drugsdelicten en seksuele misdrijven en de sterke groei van maatregelen voor stelselmatige daders.

OPROEP

Hamsters

Bonjo heeft een verzoek gekregen van iemand die zijn of haar penmaatje kwijt is. Deze persoon heeft een tijd geschreven met iemand en denkt dat zijn/haar penmaatje nu gedetineerd zit. Vandaar deze oproep.

Herken jij je in 'The Doors Full Album 1967' en 'Hamsters' neem dan even contact op met Bonjo op nummer 0800-333 44 46 of via de post op Bos en Lommerplein 270, 1055 RW Amsterdam.

**KNOESTER
VAN DER HUT
& ALBERTS**
ADVOCATEN

“Door professionals verkozen tot beste strafrechtkantoor van Zuid Holland”.

Specialisten strafrecht met een bijzondere deskundigheid op het gebied van TBS, zowel voor personen die nog verdachte zijn of die reeds TBS hebben.

Telefoon 070 20 59 160

Wij en ons brein

Dini van het Noorden

Zoals bekend zijn onze nachtelijke dromen vaak een verwerking van onze dagelijkse gebeurtenissen. Maar tijdens een droom kunnen die gebeurtenissen een totaal andere kant uitgaan dan de werkelijkheid. Daar zijn het dan ook dromen voor.

Zo droomde ik onlangs dat ik op onze afdeling Onderwijs aan de 'taaltafel' zat met een gedetineerde uit een ander land. Hij sprak nauwelijks Nederlands. We waren druk bezig met woordjes oefenen toen twee mannen de zaal binnen kwamen. Ze liepen recht op ons af en zeiden tegen de cursist dat hij moest meekomen. Iedereen in de zaal leek verstemd te zijn van verbazing. Wie waren die mannen? Geen bewaarders, geen heren in nette pakken, dus waarschijnlijk ook geen advocaten. Ze zagen er eerlijk gezegd een beetje uit als figuren die je wel ziet in 'Opsporing verzocht'

.....
'Zo gaan we hier niet met elkaar om'
.....

maar dan zonder hoodie. Van die figuren die, duidelijk zichtbaar op de beveiligingscamera van een geldautomaat, gewetenloos de AOW van een oud vrouwtje staan te pinnen. En dat deel van de droom kwam overeen met de werkelijkheid, want ik had kort voor ik in slaap viel naar een aflevering van 'Opsporing verzocht' gekeken. In mijn droom stonden deze mannen bij de taaltafel en knipten ongeduldig met hun vingers. 'Meekomen,' blafte de een en de andere zei: 'Nu!' Ik hoorde iemand van de andere gedetineerden fluisteren dat dit undercover rechercheurs waren. In een droom kan alles, zo bleek weer eens. Want ik stond op, en zei: 'Legitimatie alstublieft.' Ze gaven echter geen sjoerge en liepen naar mijn cursist, die er niets van begreep en doodsbang was. Ik ging met mijn volle een meter zestig tussen hem en de 'undercovers' staan, en zei dat ze hem niet mee mochten nemen. 'Zo gaan we hier niet met elkaar om,' zei ik bits.

'Wat zullen we nou krijgen! Dat komt hier zomaar binnenstappen...' zei ik, met mijn handen strijdlustig in de zij. Daarna zei ik niets meer. Ik werd wakker.

Slaapkwab stuk

Die droom liet mij niet los, maar er waren meer dingen die me bezig hielden. Want ik had me pas in twee zeer interessante boeken verdiept. Een van de boeken 'Mental Health First Aid' (Eerste hulp bij psychische problemen) hoorde bij een training die ik ooit had gevolgd, en om mijn geheugen op te frissen, haal ik dat boek af en toe weer tevoorschijn. Het boek biedt inzicht in het herkennen van psychische problemen bij mensen in je omgeving, en hoe je hen het beste kunt helpen. (Zonder oordeel een luisterend oor bieden en wijzen op professionele hulpverlening etc.) Het andere boek, 'Verander je brein, verbeter je leven,' van de Amerikaanse neuropsychiater dr. Amen gaat meer over de werking en de complexiteit van de hersenen. Een zeer boeiend boek, met voorbeelden van mensen die door een hersenprobleem totaal kunnen veranderen. Zoals het jongetje van negen dat van een leuk jochie veranderde in een zeer agressief kind met zelfs moordneigingen. Toen therapeuten hem niet konden helpen en hij bij dr. Amen terecht kwam voor verder

.....
Leuk jochie werd agressief kind
.....

onderzoek bleek dat hij een cyste had in een van de slaapkwabben. Nadat die cyste was verwijderd, werd hij weer het vrolijke jongetje van eerder.

Defect brein

Dit boek staat vol voorbeelden over patiënten met beschadigingen in hun brein en de gevolgen daarvan. Verkeersongevallen, harde klappen op het hoofd, een herseninfarct, kunnen oorzaken zijn van blijvend

Dini van het Noorden is vrijwilligster in een Penitentiaire Inrichting. Ze schrijft over haar vrijwilligerswerk en daaraan verwante onderwerpen.

.....
Gebruik niet alleen je brein maar ook je hart
.....

hersensletsel en stoornissen. Een verslaving aan drugs en alcohol is ook niet bevorderlijk voor een gezond brein. In 'mijn' PI schijnt zestig procent van de gedetineerden een verslavingsprobleem te hebben en zestig procent psychische problemen. En vijfendertig procent van de gedetineerden is licht verstandelijk beperkt. Als deze problemen zich opstapelen in iemand die uit een ander land komt, geen Nederlands spreekt en geen weet heeft van onze wetten en regels... Dan is er echt geen sprake van een kleine hindernis, maar van complexe problemen die niet zomaar zijn op te lossen. En hier had die nachtelijke droom van laatst mee te maken omdat ik kort daarvoor met iemand een gesprek had gevoerd over dit onderwerp. En over het brein.

Schuld van 't brein

Want dat brein van ons. Dat kwetsbare brein dat lang niet altijd optimaal werkt. Dat ons soms verkeerde beslissingen laat nemen omdat we blijkbaar niet altijd bij machte zijn om ons gezond verstand te gebruiken. Dat ingenieuze brein met al die belangrijke functies, dat brein dat ons laat bewegen, spreken, kijken, horen, voelen, lachen, enzovoort. Dat brein bepaalt en stuurt ons gedrag, al gaat dat lang niet altijd goed. Zoals bij een gedetineerde uit het buitenland, die onze taal niet spreekt, onze wetten niet kent, en die waarschijnlijk wordt uitgezet. Terug naar zijn eigen, dictatoriaal land. Maar misschien is er nog hoop voor hem. Hoop dat degenen die over zijn uitzetting een besluit nemen, niet alleen daarbij hun brein gebruiken, maar ook hun hart.

DEFENCE ADVOCATEN
— BACKER · HEINRICI · SCHOOLDERMAN —

Actie, toewijding en ervaring

010 - 3220 005 | info@defence-advocaten.com | www.defence-advocaten.com | Jericholaan 44b, 3061 HG Rotterdam

Iets te melden? Stuur het naar Bonjo!
Bos en Lommerplein 270, 1055 RW Amsterdam

mr. J.M.C. van Gorkum is gespecialiseerd in Jeugdrecht en heeft jarenlange ervaring met zaken betreffende:

- OMGANG
- ONDERTOEZICHTSTELLING
- ERKENNING
- UITHUISPLAATSING
- GEZAG

Zij treedt op in het gehele land, ook op basis van toevoeging (pro deo).

073 8200 953
www.advocatenkantoorvangorkum.nl

advocatenkantoor
VAN GORKUM

Ronnie wacht al 31 jaar op zijn executie

Mijn vriend op de *Death row* in de VS

Van de 23 miljoen gevangenen in de wereld zitten er ruim 4,8 miljoen (21 procent!) in de Verenigde Staten van Amerika vast. Daarvan zitten er ruim 2400 in de dodencel, *Death row* genoemd. Sinds 1999 zijn er 51 geëxecuteerd, momenteel is er weer iemand in Florida geselecteerd. Zomaar een paar cijfers, die Aart Kraak lanceert. Hij is medewerker van het Leger des Heils en hij houdt alles bij, want hij is al lange tijd bevriend met zo'n terdoodveroordeelde.

Deze ter dood veroordeelde Ronnie zit al 31 jaar vast. Aart Kraak: 'We hebben afgesproken dat we niet willen praten over de datum, als die bekend wordt.' Ronnie is donker, maar Aart heeft één vooroordeel moeten bijstellen: het aantal zwarten is op *Death row* in de minderheid, al maken zij verhoudingsgewijs wel een veel groter percentage uit van hun bevolkingsdeel in de VS.

Gevangenis in de VS is een florierende bedrijfstak

Daardoor zitten er in Amerikaanse gevangnissen veel meer zwarte Amerikanen dan witte. Ruim drie keer zoveel. Terwijl er bijna vijf keer zoveel witten in de VS wonen als zwarten. Veel mensen veronderstellen dan ook dat dit zich ook vertaalt in het aantal geëxecuteerden. Maar dat is dus niet zo: ruim 55 procent van de geëxecuteerden tot nu was wit en 34 procent zwart.

Hoe komt Amerika aan zo'n enorme hoeveelheid gevangenen? Aart noemt een paar redenen. Als je een boete niet kunt betalen en ook geen borgsom, dan zit je al gauw vast. Voor kleine delicten kun je al eindeloos zitten. Het Amerikaanse gevangeniswezen is bovendien een zeer florierende bedrijfstak.

Gevangenen werken er gratis. Soms zorgt een gouverneur nog voor wat extra aanwas, bijvoorbeeld als hij president wil worden. Toen Trump in zijn nadagen een paar bajesklanten heeft laten executeren, kreeg hij veel stemmen.

Aart is overigens wel te spreken over de modernste ontwikkelingen: zo mogen de mensen, die nu in Florida in de *Death row* zitten, van 8-5 vrij rondlopen op de gang. En belangrijk: ze mogen nu bellen (niet gebeld worden). Dat zijn wel collect call-gesprekken, zegt Aart, die daar uren voor uittrekt. Hij was ook life op bezoek. Je mag per persoon één kus en één hug geven.

Doodstraf

Kun je je nog aan zo'n straf ontworstelen? Alleen via de rechter. Een doodstraf mag alleen uitgesproken worden als de jury

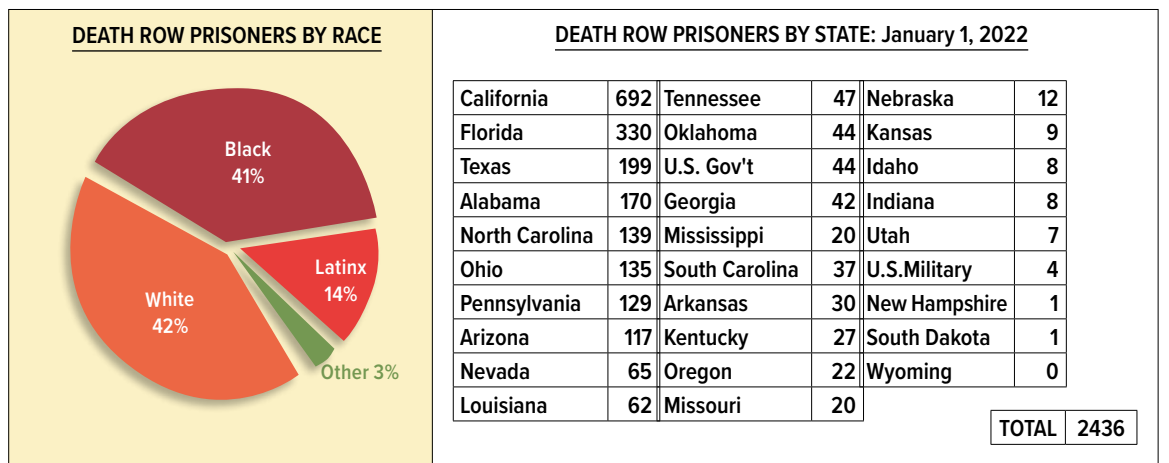
'Je mag per persoon één kus en één hug geven'

unaniem is (12-0). Dat was niet het geval bij een jongen die een *shooting* met als gevolg 11 doden had gepleegd. Hij kreeg levenslang.

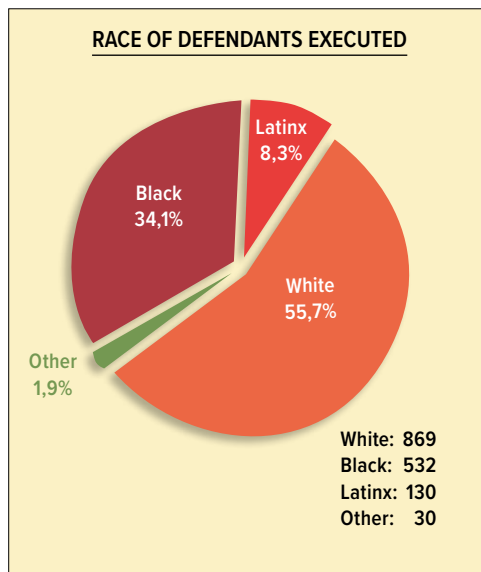
In Nederland is alleen de SGP (Staatkundig Gereformeerde Partij) voorstander van de doodstraf. In de VS zijn het een paar staten, waar de doodstraf nog geldt. Maar er zijn ook mensen, die zich vrijwillig melden om de

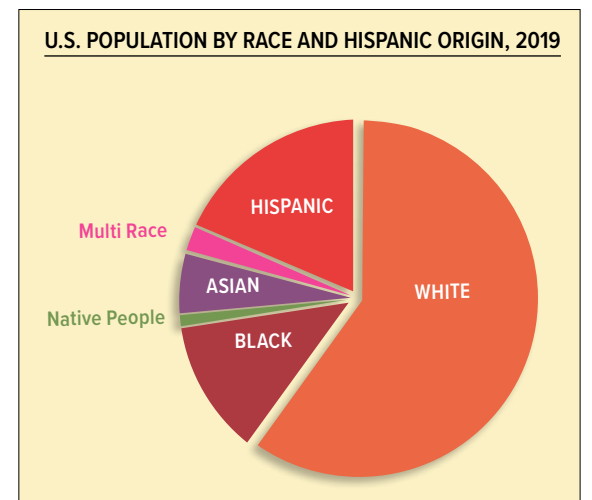
Ronnie en Aart bij een van Aarts bezoeken in de *Death Row*.

Verdeling naar kleur van de gedetineerden op *Death Row* in de VS. (Bron: Death Penalty Information Centre: <https://deathpenaltyinfo.org>)

Geëxecuteerden in de VS naar kleur, 1976-febr. 2023. (Bron: Death Penalty Information Centre: <https://deathpenaltyinfo.org>)

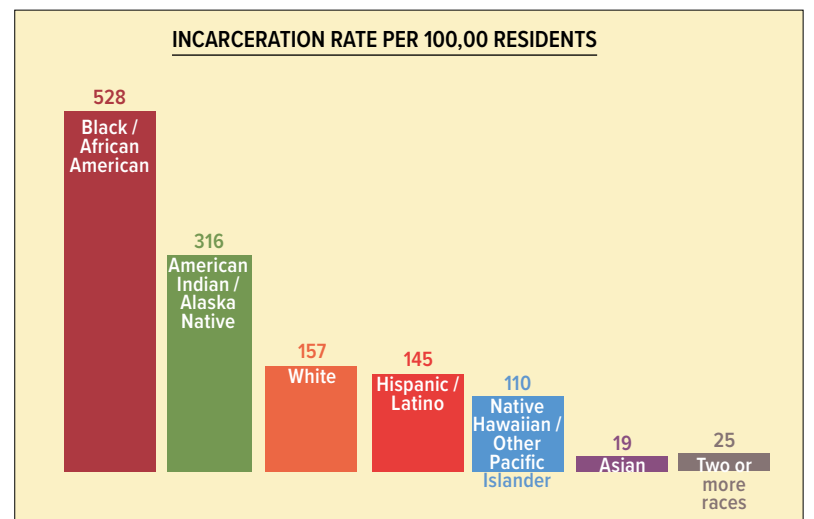
Verdeling van de bevolkingsgroepen in de VS in 2019. (Bron: <https://carsey.unh.edu>)

doodstraf uit te mogen voeren door het inbrengen van een infuus. Geen medici, die de eed van Hippocrates hebben afgelegd, maar vrijwilligers die daar 150 dollar voor krijgen.

Gelukkig zijn er ook altijd activisten, zoals Aart uit Amsterdam. Maar een actie van Amnesty zou heel welkom zijn. (CvM)

Aart Kraak wil zijn kennis over het leven op een *Death row* graag delen.

Contact opnemen kan via Bonjo.

Aantallen gedetineerden per 100.000 inwoners in de VS (Bron: <https://www.statista.com/statistics/816699>)

Jong & Geliefd organiseert gratis zomerkamp voor jouw kind

Gaat jouw kind deze zomer mee op avontuur?

Wordt jouw kind enthousiast van een week vol sport en spel, gezelligheid en avontuur? Geef je kind dan op voor het Avonturenkamp van Jong & Geliefd. We bieden dit kamp helemaal gratis aan, omdat we vinden dat ieder kind een fantastische vakantie verdient!

Detentie heeft een grote impact, niet alleen voor jezelf maar ook voor je partner en kinderen. Zo komt een groot deel van de verantwoordelijkheid voor het huis en gezin bij je partner te liggen. Daarnaast kan het zijn dat je kind niet altijd met leeftijdsgenootjes durft te praten over thuis, of voelt hij of zij zich misschien wat alleen. Een veilige plek waar je kind met leeftijdsgenootjes zijn of haar verhaal kan delen, is daarom heel belangrijk. Wist je

jaar organiseren we namelijk in de zomervakantie, van 7 t/m 11 augustus, een Avonturenkamp. Dit is een zomerkamp waarin avontuur én jouw kind centraal staan. Zo gaan we allemaal leuke en spannende activiteiten doen, zoals avontuurlijke spelletjes, nachtwandelingen en lekker sporten. Ook zijn er workshops waar je kind nieuwe dingen kan leren. Wat dacht je van muziek maken, knutselen of acteren? Op een avontuurlijk zomerkamp mag een kampvuur natuurlijk niet ontbreken. Daarom maken we elke avond een groot kampvuur waar we gezellig met elkaar over de dag napraten. Uiteraard vertellen we ook verhalen, zingen we kampliedjes en roosteren we marshmallows. En na een dag vol avontuur slaapt jouw kind als een echte avonturier in een tent.

kind graag mee wil met onze activiteiten, kun je hem of haar ook zelf voor het Avonturenkamp opgeven.

We kunnen ons voorstellen dat je nog steeds vragen hebt over

Verhalen vertellen, kampliedjes zingen en marshmallows roosteren

onze stichting en onze activiteiten. Als je vragen hebt of als je jouw kind wilt aanmelden voor een van onze activiteiten, kun je contact opnemen met Thekla. Zij is onze contactpersoon en je kunt haar bereiken via 06-534 095 41 of deelnemen@jong-geliefd.nl.

In het kort

Stichting Jong & Geliefd organiseert avontuurlijke activiteiten voor kinderen die een ouder in detentie hebben. Ons Avonturenkamp is in de zomervakantie, van 7 t/m 11 augustus. Het kamp vindt in Zeewolde plaats en is voor kinderen tussen de 7 en 12 jaar. Als je vragen hebt, neem dan contact op met Thekla

Vragen? Neem contact op met Thekla.

We gaan leuke en spannende activiteiten doen!

dat deze plek bestaat? Stichting Jong & Geliefd organiseert namelijk leuke activiteiten speciaal voor kinderen die opgroeien met een ouder in detentie.

Een Avonturenkamp

Heeft jouw kind zin in een leuke vakantie? Dat komt goed uit. Dit

Wat kun jij doen?

Momenteel zijn we druk bezig met het werven van kinderen voor onze activiteiten. Of anders gezegd, we zijn op zoek naar jouw kind! Wil je graag iets vanuit de gevangenis voor jouw kind of gezin betekenen? Vertel je kind en/of (ex-)partner over ons Avonturenkamp. Wanneer je

De Bonjo niet ontvangen?

OPROEP

Het gebeurt helaas te vaak dat ons gevraagd wordt waar het nieuwe nummer van de Bonjo blijft. Zo bijvoorbeeld onlangs door bewoners van de PI Alphen aan de Rijn. Blijkt de hele zending Bonjo 2/2023 retour te zijn gestuurd voor zover te achterhalen door de ontvangende balieman bij de slagboom. Geen zin om de pakketten naar de bibliotheek te brengen? Of de bibliothecaris even te waarschuwen? Terug met die zoi. Treurig, zo'n besluit.

Er kunnen ook andere redenen zijn. Dan worden de pakketten in de postbus van de PI bezorgd en daar niet opgehaald. Is ook een hele moeite natuurlijk. Na verloop van tijd worden die dus teruggestuurd. Of er wordt niet opgedaan bij de poort. Dan gaat alles naar een afhaalpunt en krijgen de PI of JJI bericht. Maar niemand die dan bedenkt dat je de boel daar wel moet ophalen. Anders gaat die ook retour. Misschien een idee als de Gedetineerden Commissie

in de betreffende instellingen hier eens achteraan gaat. Hoe gaat dit hier in huis? Weet het personeel van de bibliotheek van de problemen? Hoe kunnen we dit voorkomen? Twee keer versturen kan Bonjo niet aan beginnen, krijgen we de boel alsnog retour. Dit moet dus opgelost worden bij de ontvanger, niet bij de verzender. Wie bindt de kat de bel aan?

ADVOCATENKANTOOR
SICCAMA
Door heel Nederland
Vreemdelingenbewing
Intrekking verblijfsvergunning
Oplegging ongewenstverklaring
of inreisverbod
Mr. Seja Petkovic
T +31(0)20 237 19 30 M +31(0)6 21 951 925 W advocatenkantoorsiccama.nl

**BONJO
IS ER
VOOR JOU**
bel gratis:
0800 3334446

Strafrecht
Advocatenkantoor
Külcü
Klachtzaken Re-integratie
Wet Straffen BBA, PP
& Beschermen Faseren Overplaatsen
mr. H. Külcü
Mjur Oxford
T:085-2006292
M:06-44225380
www.advocatenkantoorkulcu.nl

Impressie van een indrukwekkend Bajesmuseum

‘In de Blokhuispoort is menig gedetineerde gestorven aan eenzaamheid’

In de Blokhuispoort in Leeuwarden is tegenwoordig een heus bajesmuseum gevestigd. Sinds de bouw in 1874 tot 1969 was in dit monumentale gebouw een Bijzondere Strafgevangenis voor de zwaarste delinquenten ondergebracht, zeg maar een voorloper van de EBI in Vught. Sinds 1891 hoorde er ook een Huis van Bewaring bij, totdat in 2007 de laatste gedetineerden in voorlopige hechtenis werden overgeplaatst. Het rijksmonument werd gerestaureerd en kreeg als nieuwe bestemming een cultureel bedrievencentrum. Daar maakt het bajesmuseum deel van uit. Bonjo-medewerker Dini van het Noorden tipte ons dat het de moeite waard was om er een kijkje te gaan nemen. Wie beter dan Bregje Veltman, Friese van geboorte, konden we vragen daar gevolg aan te geven? Op deze pagina's haar verhalen: een gesprek met de mensen achter het museum plus haar verslag van een exclusieve rondleiding.

Bregje Veltman (tekst en foto's)

Op vrijdagavond 3 maart trof ik Willem Helfrich zoals afgesproken op de grote binnenplaats van de Blokhuispoort onder de klok van de derde poort. De Blokhuispoort is een indrukwekkend pand met dito geschiedenis. Helfrich heeft mij uitgenodigd voor een exclusieve rondleiding voorzien van bijzondere verhalen. We begonnen het gesprek in het directeurskantoor, waar tevens museumgids Marten de Vries aanwezig was. Dit kantoor is de uitvalsbasis van de heren. Het kantoor is in originele staat, voor het laatst verbouwd in de jaren '50. Hier nam voormalig gevangenisdirecteur A.B.R. Jansen altijd plaats. Jansen had de gewoonte om voor het raam te gaan staan om de gedetineerden op de luchtplaats te kunnen observeren. In herinnering hieraan staat een levensgrote pop in directeurskleiding in eenzelfde opstelling.

De stoelen in de ruimte hebben allemaal een andere hoogte, rangen en standen speelden destijds een grote rol. Zo zat de gevangenisdirecteur stevast in de hoogste stoel. Bovendien zat degene met de hoogste rang het dichtst bij de directeur. Elke ochtend vond er in dit kantoor een ochtendrapport plaats tussen afdelingshoofden waarbij de gedetineerden werden besproken. Op de tafel voor ons liggen diverse gevangenisattributen, waaronder een zogeheten 'knevelketting' waarmee gedetineerden vervoerd werden. Door deze ketting om een pols te wikkelen en aan te draaien bij weerstand konden gedetineerden op een

gegeven moment niet anders dan meewerken. Tot 1990 werden deze knevelkettingen gebruikt in de Blokhuispoort. In dit gebouw hebben zich barbaarse taferelen voorgedaan tot aan marteling en moord toe.

Van vesting tot bajes

Het begon in 1499 met het Blokhuis als militaire vesting waarin zo'n duizend militairen gelegerd waren. Dit was een militair fort met vier grote torens met kanonnen erop. Gevangenen waren er in die tijd nog niet. Het gebouw heeft zo'n tachtig jaar dienstgedaan als militaire basis waarna het

Tot 1990 knevelkettingen gebruikt in de Blokhuispoort

telkens een andere functie kreeg. Er werden barakken geplaatst waarin landlopers en dronkenlappen werden opgesloten om ze van de straat te houden. Er werd ook een rechtbank gevestigd op het terrein. Mensen werden verhoord in de zogeheten pijnigtorens. Marteling vond plaats totdat de gedetineerde 'de waarheid' sprak. Er was ook een galg geplaatst en openbare terechtstellingen waren aan de orde van de dag. De stadsbeul verdiende een paar extra centen aan het uitvoeren van lijfstraffen, zoals openbare afranselingen.

Uiteindelijk liet de staat van het gebouw te wensen over. Brandjes en ontsnappingen leidden uiteindelijk tot de bouw van het huidige pand in 1874. Het werd een Bijzondere Strafgevangenis voor gedetineerden die de zwaarste delicten in Nederland hadden begaan. Gedetineerden werden in Leeuwarden geplaatst als hen een straf was toebedeeld van minimaal vijf jaar tot levenslang. De Bende van Oss heeft bijvoorbeeld in de Blokhuispoort gezeten, maar ook Ijje Wijkstra. Wijkstra bracht in zijn eentje in 1929 vier veldwachters om het leven in het huidige Kornhorn in de gemeente Grootegast, destijds nog Doezum. Na zeven jaar detentie in de Blokhuispoort en diverse suïcidepogingen, waaronder het opensnijden van zijn buik, is Ijje overgeplaatst naar het Rijkskrankzinnigengesticht in Woensel waar hij uiteindelijk na twee weken aan tuberculose overleed. De tuberculose had hij in Leeuwarden opgelopen.

Bewaarder-historicus

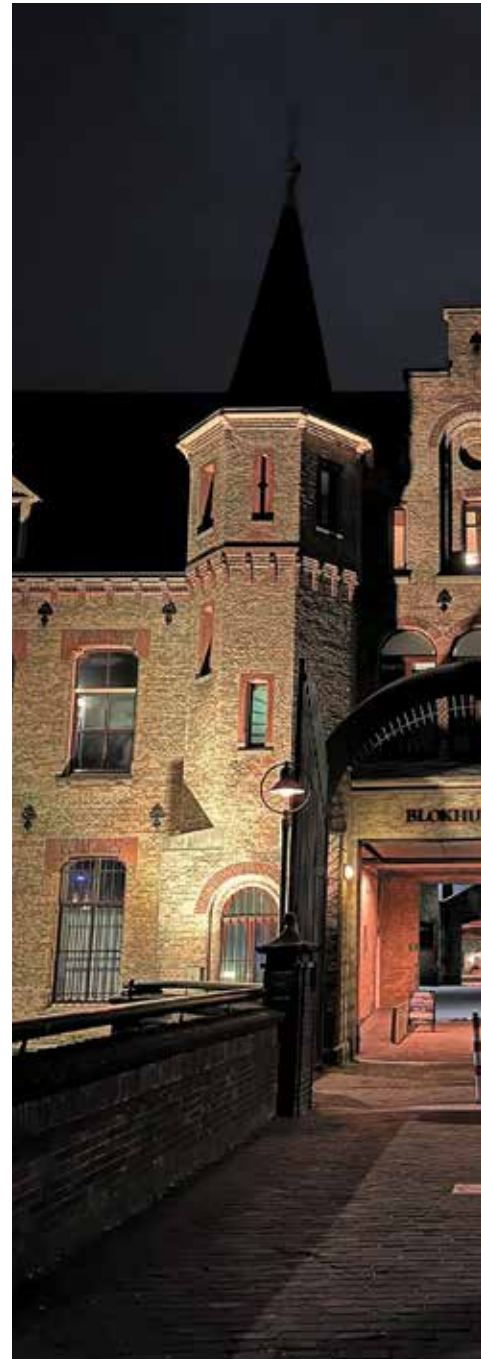
Helfrich heeft twintig jaar lang als bewaarder in de Blokhuispoort gewerkt. De Vries is gepensioneerd en heeft als hobby historisch onderzoek. Hij meldde zich in de vorige zomer bij Helfrich met enkele kritische aandachtspunten met betrekking tot de teksten op de website van de Blokhuispoort. In een opwelling vroeg de Vries of er ook belang was bij een gids. En zo geschiedde: de Vries ging op sollicitatie en inmiddels is hij sindsdien met plezier een gewaardeerde gids bij de Blokhuispoort. Hij geeft aan een speciale band te hebben met het

gevangeniswezen, zie verderop. Helfrich benadrukt dat niet iedereen geschikt is als gids. Je moet in ieder geval feeling hebben met het gebouw en de geschiedenis en je moet het verhaal met plezier kunnen overbrengen op de mensen.

Twintig jaar geleden begon

Mensen werden verhoord in de 'pijnigtorens'

Helfrich met het verzamelen van de geschiedenis van de Blokhuispoort. Hij heeft een wijdverspreide cd-rom gemaakt met daarop de geschiedenis en later een website. De website heeft zo'n 240 pagina's met uitgebreide verhalen over de Blokhuispoort. Tevens heeft Helfrich dertien e-boeken gemaakt. Alles wat hij kon vinden heeft hij gebundeld en op de website geplaatst. 'De website is eigenlijk een soort van encyclopedie geworden van de Blokhuispoort,' aldus Helfrich. Het gebouw zit volgens hem vol met verhalen door alles wat er zich heeft afgespeeld. 'En stenen kunnen niet praten, dus doen wij het verhaal.' De website wordt gearchiveerd door de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag, zo wordt deze informatie altijd bewaard. Helfrich is inmiddels een doorgewinterde historicus, gespecialiseerd in het gevangeniswezen.

De Blokhuispoort.

Museummen Helfrich en De Vries.

niswezen, met name in Friesland.

Volledige afzondering

In de Bijzondere Strafgevangenis brachten gedetineerden de eerste vijf jaar in algehele afzondering door. Er werd niet met deze gedetineerden gesproken, ook niet door medegedetineerden. Zo werd ernaar gestreefd 'criminele besmetting' tegen te gaan. Een halfuur luchten in een luchtkooi was wettelijk verplicht, maar de overige 23,5 uur brachten zij in eenzame opsluiting door. Op zondag werden de gedetineerden verplicht om naar een zogeheten hokjeskerk te gaan. Iedereen zat in een eigen hokje met kippen-gaas aan de voorkant. Er mocht niet met elkaar gesproken worden en ook niet gezongen. In

die periode zijn veel mensen helemaal doorgedraaid. Menig gedetineerde is er gestorven aan eenzaamheid. Helfrich heeft inmiddels al meer dan tweeduizend gedetineerden in beeld gebracht die in de Blokhuispoort overleden zijn.

Helfrich vertelt een indrukwekkend verhaal dat hem altijd is bijgebleven. Enkele jaren geleden wilde Nico Frijda komen kijken bij de Blokhuispoort. Hij had hier als veertienjarige samen met zijn vader gezeten tijdens de oorlog, ze waren joods. Op een bepaald moment kwam zoon Nico langs zijn vaders cel, maar die bleek leeg te zijn. Hij heeft zijn vader nooit meer gezien. Die was naar een concentratiekamp gestuurd, zo bleek later. Over zijn

Fotogalerij met meer en minder vermaarde bewoners van de Blokhuispoort. Rechts een kruiwagen met dwangbuis voor transport van opstandigen.

Rondleiding in de Blokhuispoort

Tijdens een indrukwekkende rondleiding word ik wegwijs gemaakt in de Blokhuispoort. Wij starten bij een gedetailleerde maquette van het gebouw, gemaakt door een gedetineerde. Vervolgens mag ik even ervaren hoe een gedetineerde het luchten beleefde in een van de twee overgebleven luchtkooien. Helfrich en de Vries vertellen gepassioneerd over de bijzondere verhalen die zich hebben afgespeeld in het gebouw. Bijzondere ruimtes worden met groot enthousiasme uitgebreid toegelicht. De mannen weten werkelijk waar alles te vertellen over het gebouw en de geschiedenis. De bekende Overval door het verzet aan het eind van de oorlog wordt breed uitgemeten toegelicht door Helfrich en de Vries. Dit was een spectaculaire bevrijdingsactie die met militaire precisie werd uitgevoerd op 8 december 1944. Hierbij werden 51 verzetsstrijders uit de zwaarbewaakte Blokhuispoort bevrijd zonder ook maar een enkel schot te lossen. Vervolgens toont Helfrich mij een afbeelding van door een gedetineerde ingeslikte voorwerpen. Zo werden onder andere bestek, naalden en scheermesjes ingeslikt om zo bij de medische dienst terecht te komen, ook weer een schreeuw om aandacht. Vervolgens moesten deze gedetineerden watten doorslikken om de schade van de scherpe voorwerpen in de maag te beperken.

In de Blokhuispoort vinden op gezette tijden rondleidingen plaats die ik van harte kan aanbevelen. Een rondleiding duurt gemiddeld een uur en een kwartier. Rondleidingen vinden plaats op woensdag-, donderdag- en vrijdagmiddag. Op de zondagmiddag worden extra rondleidingen aangeboden. Ook in de avond worden op afspraak rondleidingen aangeboden. De minimumleeftijd hiervoor is 16 jaar. Deelnemers kunnen daarbij kiezen uit drie thema's: De Cipier (Helfrich), Prisoner in Friesland en The Hangman (wereldwijde straffen vroeger en nu). Raadpleeg voor het reserveren van een rondleiding en voor extra informatie over de rijke geschiedenis van de Blokhuispoort de uitgebreide website www.blokhuispoort.nl.

Vrijlating gaat nog altijd niet zoals zou moeten

ervaringen heeft Nico Frijda een boek geschreven, 'Post uit Friesland'.

Stalen slaapkooien

In de Bijzondere Strafgevangenis was ruimte voor 90 cellen. In het andere grote gebouw, het Alcovengebouw, konden zo'n 400 gedetineerden gehuisvest worden. De dag brachten de gedetineerden door in cellen, 's avonds werden ze naar stalen slaapkooien op zolder gebracht. Zij hadden daar geen water en toiletvoorzieningen, enkel een po. Tot 1945 was dit gebruikelijk in het Nederlandse gevangeniswezen. In Veenhuizen tot in de jaren '60. Vanwege het grote aantal mensen op een beperkt oppervlak, in combinatie met gebrekkige hygiëne waren stank en ziektes aan de orde van de dag.

Helfrich stipt de bekende vergelijking gevangenis / hotel aan en refereert hierbij aan de komst van televisies in cellen. De maatschappij was onthutst door deze beleidskeuze, maar als cipier was Helfrich hier juist blij mee. Voordat de televisies kwamen, sneden gedetineerden geregeld hun polsen door als schreeuw om aandacht ('automutilatie'). Met de komst van de televisie in 1986 kregen gedetineerden afleiding en was er nauwelijks meer sprake van incidenten. De keerzijde van de komst van de televisie was het wegvallen van de avondrecreatie om personeelskosten omlaag te brengen. Ook door de komst van de magnetron rond 2005 kon bezuinigd worden op personeel.

Buurvrouw doet aangifte

Museumgids De Vries maakt zijn 'specialiteit' met betrekking tot het gevangeniswezen kenbaar. Hij vertelt dat hij zestien maanden in het gevangeniswezen in Veenhuizen in onschuld heeft doorgebracht. Zijn detentieperiode vond plaats van zomer 2014 tot 19 februari 2016. Op basis van slechts één aangifte, van een buurvrouw met wie hij in conflict was, is de Vries gedetineerd geweest vanwege 'poging tot doodslag'. Hij is een boek aan het schrijven over zijn bijzondere ervaringen en de wijze waarop hij zestien maanden lang 'het systeem testte'. Momenteel is de Vries bezig met de herziening van zijn zaak in het kader van gerechtigheid. Zijn ervaringen met het gevangeniswezen komen van pas in zijn functie als gids voor Blokhuispoort. Overigens heeft de Vries zijn leven inmiddels

weer op orde.

Helfrich werkt al 42 jaar voor justitie. Hij geeft aan dat het werken als gids hem en de Vries helpt bij de verwerking van gevangeniservaringen, allebei op hun eigen wijze. Helfrich heeft door het hele land gewerkt in het gevangeniswezen. Hij begon in 1980 aan de opleiding tot korps-gestichtswacht in Veenhuizen. Dit betrof bewakingswerkzaamheden in de vorm van portiers- en nachtdiensten. In 1985 stroomde hij door naar de functie van gevangenisbewaarder en kwam hij in Leeuwarden terecht. Hij beschrijft dat hij destijds het gevoel kreeg dat hij in de Middeleeuwen terecht kwam. Helfrich was opgeleid om gedetineerden te resocialiseren, maar in de Leeuwarder gevangenis gold het motto: 'Geen gezeur achter de deur'. Er werd niet gesproken met gedetineerden op het hoognodige na. Helfrich kon zijn rol met betrekking tot resocialisatie dan ook niet in praktijk brengen. Een half jaar later kwamen er nog twee bewaarders die hetzelfde waren opgeleid als Helfrich.

Nieuwe zienswijzen

Door de komst van technische middelen en rapporteren maakte de oude garde geleidelijk plaats voor nieuw personeel met nieuwe zienswijzen en handelingen. Het gevangeniswezen werd steeds maatschappelijker. Resocialisatie en hulpverlening resulteerden echter in luie gedetineerden. Vervolgens werd de focus dan ook gelegd op zelfredzaamheid. Helfrich legt uit hoe het financiële plaatje altijd al van invloed is op het gevangeniswezen en dat bezuinigingen aan de orde van de dag zijn. Helfrich beschrijft hoe met experimenteren al sinds 1800 getracht wordt om de recidive omlaag te brengen. Eén ding is volgens hem zeker: 'Alleen opsluiten helpt niet, dat heeft nog nooit gewerkt'. Helfrich benoemt hoe belangrijk het is om gedetineerden een doel te geven in hun leven zodat ze niet terugvallen.

Maar het praktische gedeelte bij de vrijlating van gedetineerden laat volgens Helfrich en de Vries nog altijd te wensen over. Op 19 februari 2016 stond de Vries aan de poort van Esserheem Veenhuizen. Hij had een laptop-tas, een tas vol met kleding en tweeënhalf big shopper met spullen. De dichtstbijzijnde bushalte was een kilometer lopen en dit lukte hem niet. Hij was toen bijna 65 jaar en niet bepaald in flietsende conditie. Hij is midden op straat gaan staan en heeft een langsrijdende dame gevraagd of zij hem wilde afzetten bij de bushalte. Zij heeft hem naar de bushalte gebracht. Helaas heeft hij haar nooit meer gesproken om haar te bedanken.

VERSLAG

Het aXiehuis voorziet in een al langer gevoeld gemis

Begeleide omgang tussen ouder en kind in detentie

Drie jaar geleden kwamen de oprichters van het aXiehuis er bij toeval achter, dat er geen enkele organisatie op professioneel niveau begeleide omgang in detentie aanbood. Vanuit maatschappelijk oogpunt vonden zij het niet kunnen dat kinderen en hun ouder(s) in detentie elkaar niet konden zien. Inmiddels heeft het Axiehuis een in talrijke gevallen zinvolle hulp kunnen bieden. Hier het verslag van een succesvolle bemiddeling.

Marian nam contact op met het aXiehuis (namen in dit artikel zijn gefingeerd). Ze vertelde dat Kevin (de vader van haar dochter Fenna) was opgepakt toen Fenna rond de 2 jaar was. Kevin zat nog steeds vast en Fenna was nu 11 jaar. Toen Fenna 4 jaar was, heeft ze Kevin voor het eerst gezien in de gevangenis. Fenna kon Kevin één keer per maand ontmoeten in een ruimte waar meerdere kinderen waren om hun vaders te ontmoeten.

Inmiddels was er al anderhalf jaar geen contact meer tussen Fenna en haar vader. Marian wilde samen met het aXiehuis bekijken of Fenna toch weer contact wilde. Het bleef immers haar (biologische) vader, ook al was er al lange tijd een andere vader in haar leven (Freek), de man waarmee Marian nu getrouwd was. Fenna ziet Freek als haar echte vader.

De casemanager van het aXiehuis legde via beeldbellen contact met Kevin in de gevangenis. Kevin was uiteraard zeer benieuwd naar zijn dochter, hij had haar al zolang niet meer

gezien en miste haar vreselijk. Hij was bereid aan alles mee te werken.

Jongerencoach

Voor Fenna was het spannend om op gesprek bij de jongerencoach te komen. Ze wilde eigenlijk niet praten en al haar gevoelens oprakelen. De jongerencoach stelde haar gerust door te vragen naar haar interesses en

Fenna sprong haar vader direct in de armen

aan te sluiten bij dat wat een jonge puber allemaal bezighoudt. Ook zette de jongerencoach een flinke dosis humor in, waardoor voor Fenna moeilijke punten soms wat lichter aan begonnen te voelen. Het werd al snel duidelijk dat Fenna toch wel graag weer naar Kevin wilde.

Bij het eerste nieuwe bezoek ging naast de casemanager ook de jongerencoach mee. In de rit

naar de PI Vught was Fenna toch wel gespannen, ook al hield ze zich stoer. Het was best lang geleden en Kevin zat in een gevangenis waar ze nog niet was geweest. In de gevangenis werden de drie opgehaald door de begeleidster van Kevin in de PI. Deze stelde Fenna al meteen gerust door alles over de verschillende units te vertellen toen we over het terrein liepen. In de omgangsruimte wachtten we op Kevin en toen hij binnenkwam, sprong Fenna direct bij hem in de armen. Het weerzien was voor Kevin en Fenna fijn en ongedwongen.

Terugval

Na een aantal bezoeken wilde Fenna opeens geen contact meer met Kevin. Onduidelijk was waar dit door kwam. Met haar jongerencoach had ze hier gesprekken over en werden er ook creatieve technieken ingezet (even een keer niet praten). Ook voor Kevin was deze periode lastig. Hij zag zijn kind niet en wist niet waarom. De casemanager van het aXiehuis heeft hier diverse malen met hem over gesproken. Hij drukte Kevin op het hart om nu vooral niet via andere wegen contact met Fenna te zoeken. Kevin heeft dit goed opgepakt en inderdaad geen acties ondernomen. Zijn begeleidster was voor hem hierin een goede ondersteuning.

Na bijna een half jaar wilde Fenna weer contact. Dit werd voorzichtig opgepakt met eerst

begeleid contact via een telefoongesprek. De volgende stappen waren begeleid beeldbellen met de camera uit en daarna met de camera aan. Uiteindelijk werd kort daarna de

Opeens wilde z'n dochter niet meer komen

begeleide omgang weer gestart in de kliniek bij Kevin. Hij was reeds overgeplaatst en in zijn proces van resocialisatie.

Ouderbemiddeling

In de loop van het traject is Fenna's moeder in het aXiehuis gestart met volwassenencoaching. Een onderwerp van gesprek was hoe om te gaan met Fenna, zeker gedurende de moeilijke periode. Hoe sta ik hierin als moeder en hoe kan ik anders naar haar reageren dan dat ik normaal doe. Daarnaast is ook gekeken naar wat er allemaal is gebeurd in relatie tot Kevin en hoe mogelijke angsten voor Kevin een plek konden vinden. Ook haar partner Freek is hier voor een deel in meegenomen.

Marian en Kevin hebben ook samen via beeldbellen meegedaan aan het traject ouderbemiddeling. De ouderbemiddelaar van het aXiehuis heeft met

ze gekeken of er afspraken gemaakt konden worden voor het moment dat Kevin verlof zou krijgen en mogelijk al voor het moment dat hij vrij zou komen. Ook is er gekeken naar de gevoelens die bij Marian en Kevin leven richting elkaar als ook wat er in het verleden heeft gespeeld. Hoewel de gesprekken met name in het begin voor Marian confronterend voelden, kwamen ouders goed in gesprek en konden ze het gaan hebben over hun dochter.

Inmiddels hebben Kevin en Fenna al een aantal keren ongebeleid contact gehad op de momenten dat Kevin verlof heeft uit de kliniek en ook via mail en telefoon. Kevin en Marian hebben elkaar ook kort ontmoet toen Marian Fenna afzette voor de ongebeleide omgang.

Het bovenstaande traject laat zien, wat er voor dit kind en haar ouders bereikt is. Een voorbeeld van een geslaagde bemiddeling. Hopelijk gaan meer omgangshuizen deze dienst aanbieden.

Naast hulp bij omgang tussen ouder en kind in detentie biedt het aXiehuis ook andere diensten aan, die nodig zijn om het ouderschap in te vullen na scheiding (ouderschapsreorganisatie). Te denken valt aan ouderbemiddeling, mediatie, Kinder- en KIES-coaching. Informatie op <https://www.axiehuis.nl>, via e-mail info@axiehuis.nl of telefonisch via 045-570 90 09.

Adverteren in de Bonjo brengt u in de bajes

ADVOCATENKANTOOR VAN RIJTHOVEN

- Gespecialiseerd in Strafzaken: o.a. drugs, diefstal, mishandeling, zeden- en levensdelicten.
- Lid Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten.
- Advocaat vanaf 1992 met een ruime ervaring in kleine en grote strafzaken.
- Werkzaam tegen betaling of Pro Deo.
- Direct en laagdrempelig contact.
- Ik treed voor u op. Geen kantoorgenoot.

Nieuwsgierig? Bel 0499 577 579
Of stuur een brief naar Pallande 3,
5688 NH Oirschot

M. W. Bouwman
STRAFRECHTADVOCaat

- Gewelddelicten, levensdelicten, diefstal, overval, zeden, mensenhandel, gijzeling, opiumwet, wapens.
- TBS en PIJ, VI-procedures, ISD.
- Beklagcommissie en RSJ.

Tel. 06 422 42 42 1 / 085 30 34 31 3
advocatenkantoorbouwman.nl

Papiamentu · English · Français · Deutsch

Delinquent samen met ouders bij de psych

Kansrijke aanpak: familietherapie

Jaap Brandligt

In de online publicatie DJI-Zien stond recent een bijzonder verhaal over 'therapie voor de hele familie'. In die therapie worden jongeren en jongvolwassenen die iets crimineels hebben gedaan samen met de ouders behandeld. Jongeren en jongvolwassenen van 12 tot 24 jaar die in een Justitiële Jeugdinstelling zijn geplaatst. We weten van meer organisaties die zich zowel met de jonge delinquenten bezig houden als met de ouders. Bureau MHR in Den Haag bijvoorbeeld. Op een andere manier doet de Stichting Eigen Kracht dat ook. Dat maakte nieuwsgierig naar het specifieke van de aanpak die in DJI-Zien werd besproken. Reden om met Anne Knook en Henno Verdam een afspraak te maken. Ook de naam van de therapie trok de aandacht: Multidimensionale familietherapie, afgekort als MDFT.

MDFT richt zich op vier domeinen in het leven van de jongvolwassenen /adolescent. De jongere zelf uiteraard en zijn problemen, de ouders, het gezin en het externe domein zoals bijvoorbeeld school, vrije tijd of werk. Er is al geruime tijd gezocht naar metho-

De ouders zijn het medicijn

den die erin slagen jongeren te onthouden van het (opnieuw) plegen van delicten. Volgens Kees Mos, *senior international trainer* gespecialiseerd in MDFT, motiveert de therapie jongeren en ouders, en vermindert deze de kans op recidive. Dat geldt voor de ambulante vorm maar ook voor toepassing in Justitiële jeugdinstellingen (JJI), kleinschalige voorzieningen voor justitiële jeugdigen (KVJJ) en bij Jeugdzorg Plus. Reden om ermee te gaan werken op de Hartelborgt en op Teylingereind. De methode is overgekomen uit Amerika en

heeft daar zijn succes bewezen.

Veelbelovend

In kringen rond het gevangeniswezen wordt het succes vaak afgelezen uit het recidiveren. Bij Amerikaans onderzoek bleek dat na anderhalf jaar slechts 14 procent opnieuw werd gearresteerd. De gezinnen functioneerden beter. Driekwart van de behandelde jongeren had betaald werk of zat op school. Dit betrof wel de ambulante toepassing van MDFT die volgens het Nederlands Jeugd Instituut bewezen effectief is. Er is ook Nederlands onderzoek onder de doelgroep 'zware jeugdcriminaliteit' uitgevoerd en met de toepassing van MDFT al startend in de JJI en daarna 'buiten' voortgezet is uitgevoerd. De uitkomst was 'veelbelovend', namelijk dat gemiddeld 15 maanden na hun vrijlating vrijwel geen van deze jongeren een delict pleegde. Dat zijn lage cijfers afgezet tegen het gegeven dat vijftig procent in zo'n zelfde periode met een gewone benadering recidiveert. Wel wordt er uitdrukkelijk bij vermeld, dat dit een pilot betrof onder een groep van twintig jongvolwassenen en de groep daarom te klein is om definitieve uitspraken te doen.

De doelgroep

MDFT richt zich binnen de Hartelborgt en Teylingereind op jongeren tussen de 12 en 24 jaar met meervoudige problemen, die nogal gevarieerd van aard zijn. Van overmatig middelengebruik tot overmatig spijbelen en uiteraad crimineel gedrag.

Anne Knook: 'Bijna elke jongere in de JJI heeft problemen op meerdere gebieden. Ook de meeste ouders hebben te maken veel uitdagingen, zoals bijvoorbeeld gezondheidsproblemen, een klein netwerk of geldzorgen. Zij kunnen daar vaak wat steun bij gebruiken. Dat geldt zeker als er sprake is van een delict van hun kind, omdat dit veel extra zorgen en gevoelens van bijvoorbeeld schaamte met zich mee brengt.

Vaak ook weten de ouders helemaal niet dat hun kind dingen doet, die niet mogen. Het volgende geval is typerend wellicht. A. zit sinds twee maanden in de jeugdinstelling vanwege een gewelddadige overval. Die overval kwam voor de ouders als een heuse verrassing. Beide ouders wisten niet van de criminele activiteiten van hun kind. Waar het mis gegaan is, weten ze niet en het er met A over hebben, lukt niet. Dan kan therapie, ook gericht op de familie, helpen.'

Uit de Jeugdzorg weten we dat het vaak niet lukt om complexe gezinnen te helpen. Dat heeft veelal te maken met complexe problematieken achter de voordeur. Daar zijn Anne en Henno niet bang voor. Alle behandelaren hebben een hbo- of universitair niveau, hebben ervaring met adolescenten en weten zo het een en ander van

familieverhoudingen. Bovendien krijgt elk MDFT-team geregeld supervisie. Daar komt bij dat zowel de jongens als de ouders zelf doelen stellen voor wat ze in hun relatie of gedrag willen veranderen. Anne geeft als voorbeeld: een jongere die vluchtte in drankgebruik door de vele ruzies

Therapeuten zijn oprecht nieuwsgierig

in het gezin. Erover praten in het gezin lukte niet want er werd niet over gevoelens gepraat. Ze leerde hem wel met zijn ouders te praten. Dat praten deed ze ook met de ouders. Het hielp.

De therapie

Een ambulante MDFT-behandeling duurt zes tot maximaal negen maanden. Er zijn per week twee tot drie sessies. Soms van dertig soms ook van negentig minuten. De behandelaren gaan drie fases door: vertrouwen winnen, het maken van een behandelplan, het werken aan verandering en dan de afronding. Soms wordt er alleen met de jongere gepraat, soms alleen met de ouders, soms met de jongere en de ouders samen, soms met derden erbij. Dat kunnen reclasseringswerkers zijn, leraren, leeftijdgenoten. Betrokkenen dus. Binnen de JJI duurt een MDFT-therapie vaak langer en wordt er goed afgestemd op het traject dat een jongere doorloopt. MDFT kan

zowel gegeven worden bij jongeren die kort in de JJI verblijven als bij jongeren met een lange detentie of PIJ-maatregel.

MDFT-therapeuten zijn niet normerend, ze zijn oprecht nieuwsgierig. Ook als de jongere al naar huis is, wordt de relatie gehandhaafd. Dat maakt het uniek. En ja, vertrouwen is belangrijk, je moet in de gezinnen geloven, de ouders zijn het medicijn.

Beperkingen

Jongeren die vanwege psychiatrische problematiek klinisch behandeld moeten worden of vanwege zeer ernstige verslaving eerst detoxificatie nodig hebben, of hele specifieke andere problematiek, zoals eetstoornissen opgenomen worden en psychisch comobide zijn - twee of meer verslavingen dan wel psychische storingen - of ontwenningssverschijnselen vertonen, komen niet in aanmerking voor MDFT. De arts van de instelling beslist daarover. Ook een te laag IQ kan een belemmering vormen. Er wordt niet geselecteerd op etniciteit, cultuur of religie en de samenstelling van het gezin. Op behandelmotivatie evenmin.

Alles bij elkaar ziet dit eruit als een succesvolle benadering van recidiverende criminaliteit bij adolescenten en jong volwassenen. MDFT wordt al uitgevoerd binnen drie JJI's en een KVJJ, mogelijk zal dit aantal nog toenemen. Uit onderzoek blijkt bovendien dat MDFT ook geschikt kan zijn voor jongvolwassenen. Het zou een zegen zijn als een benadering als deze ook voor die groep de volwassenendetentie zou bereiken. Gedetineerden met hun achterblijvers bijvoorbeeld. Waar is het wachten op?

VAN ZON & QUINT
ADVOCATEN

Zowel binnen als buiten de rechtszaal schuwen wij niet de juridische strijd aan te gaan en maken daarbij maximaal gebruik van alle mogelijkheden die de wet ons biedt.

- ook "pro deo" -

Wij behandelen alle soorten zaken van politierechter tot meervoudige kamer. In het bijzonder hebben wij ons gespecialiseerd in:

- voorlopige hechtenis;
- Encrochat/Sky/Anom;
- vermogensdelicten;
- gewelds-/levensdelicten;
- beklagzaken/detentie(fasering).

Yannick Quint 06 57 68 35 75
Peter van Zon 06 57 68 35 96
Grace (kantoor) 040 720 02 08
E-mail info@vanzonquint.nl

Overwegingen van een redacteur op herhaling

Pleidooi voor het behoud van Bonjo, inclusief de krant

Boudewijn Chorus

Nu Bonjo opnieuw in zwaar weer verzeild is geraakt, is het van belang om het bestaansrecht van de club én van de krant klip en klaar voor ogen te hebben. Niet om onszelf moed in te spreken – wij zitten niet bepaald bij de pakken neer – maar wel om in alle hectiek van de politieke ontwikkelingen in dit land even stil te staan bij de waarde van ons werk. Een waarde die nogal wat politici in de Tweede Kamer blijkens hun stemgedrag bij de motie over Bonjo niet kennen, niet willen kennen of ernstig onderschatten. In een persoonlijk pleidooi schetst de hoofdredacteur van deze krant zijn kijk op de essentie van het Bonjo-werk.

Toen ik nog op de School voor de Journalistiek zat, leverde ik mijn eerste stukken als jonge *freelancer* in bij de Volkskrant (rubriek 'Dag-in-Dag uit'). Daarin ging het dan over een relletje op de kunstacademie Artibus in Utrecht, over een plan van een ex-NSB-er in diezelfde stad om een *Bildzeitung*-achtig huis-aan-huisblad te lanceren (in die tijd was de *Bildzeitung* een afschrikwekkend voorbeeld van riooljournalistiek in combinatie met afbeeldingen van wulpsse dames), of over een actie om studenten vrij te krijgen die twee jaar na de Olympische Spelen van 1968 in Mexico-stad nog steeds in de gevangenis zaten. Zij waren opgepakt omdat ze voorafgaand en tijdens de Spelen aandacht vroegen voor het corrupte regime in hun land. De situatie van die studenten in een vreselijke bajes was, denk ik achteraf, een van de redenen waarom ik aansluitend aan mijn journalistieke opleiding rechten ging studeren. Samen met andere studenten journalistiek hadden we een diepgaand onderzoek ingesteld naar de barre gevangenisomstandigheden waaronder die studenten in detentie zaten. Zij waren wel beter af dan de studenten die tijdens demonstraties vanuit helikopters boven het Tlatelolco-plein in Mexico-stad waren doodgeschoten, maar ze zaten nog altijd zonder aanklacht en zonder uitzicht op een rechtvaardig proces vast. De resultaten van het onderzoek publiceerden we in een Zwartboek Mexico. Met vrienden en een docent van de opleiding gingen we in Den Haag ook een petitie overhandigen aan

de ambassadeur van Mexico. Maar die liet zich niet zien bij de balie, waar we ons hadden gemeld. Toen wij te kennen gaven dat we pas zouden vertrekken als we de ambassadeur hadden gesproken, belde het personeel de politie, die ons – deels vrijwillig deels tegenspartelend – het gebouw uit droeg. In de avondkranten van die dag én in de ochtendkranten van de volgende dag

stond dat wij de ambassade bezet hadden gehouden. Dat was onzin, maar toch kregen we een proces aan onze broek. Met de publiciteit daarover kregen we het onderwerp ook op de agenda van Amnesty International. Uiteindelijk heeft die zaak nog een arrest van de Hoge Raad opgeleverd waarbij werd vastgesteld dat het zich bevinden bij de balie van een ambassade niet kon gelden als wederrechtelijke betreding of zoiets.

Chemische castratie

Het onrecht – van ver én van dichtbij – waar ik me op die manier tijdens mijn studie in kon verdiepen, kreeg via de rechtenstudie opvolging in talrijke situaties dicht bij huis. Ik deed als student in Groningen mee aan een 'Klachtenbureau Justitie & Politie' en werd lid van de Coornhert Liga, een club die pleitte voor hervormingen van het strafrecht. Als bestuurslid leerde ik inspirerende mensen uit

de sociale advocatuur en de criminologie kennen. Luuk Hamer, Gerard Spong, Gerard de Jonge, Cees Korvinus, Gerard Mols, Leo Spigt, Louk Hulsmann, Pieter Herman Bakker Schut, die mannen. Vrij Nederland-redacteur Hans Smits heeft over hen een mooi boek geschreven: *Strafrechtshervormers en*

Justitie zou blij moeten zijn met kritische ogen in eigen huis

hemelbestormers. Opkomst en teloorgang van de Coornhert Liga (2008).

Zelf schreef ik inmiddels ook tijdens de nieuwe studie artikelen, nu in een blad van de gezamenlijke reclassering, genaamd KRI (dat stond voor Kring van Reclasserings Instellingen), met een knipoog naar de aard van de inhoud van het tijdschrift. Zo publiceerde ik samen met mijn collega's daar over heikele onderwerpen als: opvallend veel zelfmoorden in politiecellen, onwettig gebruik van een knevelbed ('de fiets') in bajesen, gedwongen medicatie aan zedendelinquenten (wij labelden dat als chemische castratie) en ook over bedenkelijke plannen voor onderzoek op 'vrijwillig aangemelde' gedetineerde proefpersonen door een Leidse professor (Buikhuisen), die wilde bewijzen dat de oorsprong van misdadig gedrag deels biologisch verklaard kon worden.

Deze voorbeelden waren maar het topje van een ijsberg aan kritische analyses van misstanden in de wereld van politie en justitie, maar ik noem ze speciaal omdat in al deze gevallen de beschreven praktijken uitdrukkelijk mede door onze publicaties – die vaak een primeur opleverden die de dagbladpers graag overnam – relatief snel door de politiek werden opgepakt en afgeschaft of – in het geval van de situatie in politiecellen – essentieel verbeterd.

Onafhankelijkheid

Het werk voor KRI leidde voor mijzelf begin jaren '80 tot mijn eerste vaste baan, als journalist in dienst van de reclassering. Zo'n constructie lijkt misschien merkwaardig – een journalist is immers per definitie onafhankelijk –, maar kan worden geschraagd door een integer redactiestatuut en is nog steeds gebruikelijk. Ook in actuele termen: winnaar van de recente verkiezingen Caroline van der Plas was redacteur van het tijdschrift *Pig Business*, en dus als journalist in dienst van de agrarische bedrijfstak. In hoeverre zij daarbij 'her masters voice' was, kan ik niet beoordelen. Al kun je daar inmiddels wel vraagtekens bij zetten, gezien haar standpunten. Maar het hoeft niet zo geweest te zijn. Op de website van het blad waar zij voor schreef staat nog steeds: 'Pig Business is hét onafhankelijke en toonaangevende vakblad voor de varkenshouderij' – die onafhankelijkheid wordt niet voor niets benadrukt. Een journalist in loondienst is, zo zouden diens bazen moeten begrijpen, het meeste waard als die zijn/haar werk strikt onafhankelijk kan doen. Want pas dan is zij/hij echt geloofwaardig. Trouwens, saillant detail: de BBB heeft in de Kamer vóór het behoud van Bonjo gestemd.

KRI werd helaas in 1987 opgedoekt. En raad eens: inderdaad, het Ministerie van Justitie wilde niet langer bijdragen aan de exploitatie van het blad, dat trouwens breed gelezen werd door ambtenaren op dat zelfde departement, de rechterlijke macht, het Openbaar Ministerie, de advocatuur, de reclasseringsmensen en via de bibliotheken ook door zowel personeel als gedetineerden in de bajes zelf. De leiding van de reclassering had ook boter op het hoofd bij dat besluit: wij ontdekten dat de reclasseringsdirectie bewust bijdroeg aan de opheffing van het blad, dat blijkbaar inmiddels al te zeer een luis in eigen pels was geworden. Wij spaarden de reclassering inderdaad niet en namen tekortkomingen in de 'eigen gelederen' even onvervaard op de hak als misstanden bij politie, justitie of rechterlijke macht. Stom? Zeker niet. Die smaak wordt onafhankelijkheid genoemd. En zo ben ik nu dus in meerdere opzichten

Cover van het vakblad van de Nederlandse Vereniging van Journalisten, nov. 1970. De auteur van dit artikel afgevoerd uit de ambassade van Mexico, door de latere hoofdcommissaris van politie Wiarda (r).

een redacteur op herhaling. Een die echter vastbesloten is zich niet nóg eens te laten uitroken door zich heel wat verbeeldende ambtenaren bij Justitie, nu weer omdat ze menen alleen maar last te hebben van (de) Bonjo. Ze zouden zich gelukkig moeten prijzen met deze unieke krant. Al

schijnbaar hopeloze situaties voorop staat. De krant die keer op keer inspiratie biedt door bijvoorbeeld verhalen over geslaagde re-integratie van eerdere bajesklanten. De krant waar juristen en criminologen die kennis hebben van het gevangeniswezen uitleg geven over de rechten die gedeti-

neerden hebben en hoe ze daar met succes een beroep op kunnen doen. De krant waarin problemen binnen de bajesen worden beschreven en in een op herstel gerichte becommentariëring worden belicht. Deze krant dus.

neerden hebben en hoe ze daar met succes een beroep op kunnen doen. De krant waarin problemen binnen de bajesen worden beschreven en in een op herstel gerichte becommentariëring worden belicht. Deze krant dus.

Een luis in de pels van Justitie? Misschien. Als het nodig is. Maar kan dat de reden zijn om met een lullige en formalistische redenering (Weerwind: 'Ik zie het niet als taak van de overheid om een belangenvereniging van gedetineerden financieel overeind te houden') de club met het blad onderuit te schoppen? Ik wil dat niet geloven, maar als dat anno 2023 desondanks denkbaar is, dan kan ik dat niet anders dan als kortzichtig betitelen. Waarom?

Belang van Bonjo

De krant en de organisatie Bonjo zijn een hechte twee-eenheid. De een is uit de ander voortgekomen als een volkomen logische ontwikkeling. Organisaties van zowel professionals als vrijwilligers zoals Humanitas en Exodus en talrijke andere, kleinere initiatieven die zich met wel en wee van (ex-)gedetineerden bezighouden, hebben altijd bestaan. Op een gegeven moment, rond de eeuwwisseling, was de situatie in vrijwilligersland zodanig, dat Justitie een groep uit de Bond voor Wetsovertreders voortgekomen actievelingen die op eigen initiatief de diverse organisaties bijeen had geroepen uitnodigde om een contactfunctie te vervullen. Zodat het ministerie voortaan voor wat de vrijwilligersorganisaties betrof met één gesprekspartner aan tafel kon gaan. Zo is het Belangen Overleg Niet-Justitiegebonden Organisaties ontstaan, sindsdien beter bekend als Bonjo. Dat 'Niet-Justitiegebonden' was in die dagen nog van belang om duidelijk te maken dat de overlegpartner geen verlengstuk van Justitie was, intussen is de noodzaak om dat duidelijk te maken er allang niet meer. De organisatie Bonjo heeft in al die jaren een dermate groot vertrouwen weten op te bouwen bij zowel de vrijwilligersorganisaties zelf als hun brede doelgroep van ex-delinquenten, gedetineerden en hun families, hulpverleners, advocaten, rechters, reclasseringswerkers en zo voort, dat Justitie alleen daarom al zou moeten beseffen dat het hebben van zo'n organisatie als *sparing partner* eerder als een

zegen dan als een sta-in-de-weg zou moeten worden beschouwd.

Een paar simpele argumenten kunnen deze constatering verder onderbouwen. Er is geen andere organisatie in Nederland die zo'n intensief contact heeft met gedetineerden, en daarvan afgeleid ook ex-gedetineerden, als Bonjo. Daardoor kan Bonjo als detentiekennisorganisatie deelnemen aan het maatschappelijke debat over het (nog) beter inrichten van het gevangeniswezen, opdat daarbinnen herstel kan plaats vinden. Dat is de belangrijkste factor waardoor de samenleving veel minder te maken krijgt met niet-herstelde mensen. Zo draagt Bonjo rechtstreeks bij aan het verminderen van terugval door degenen die hun straf hebben uitgezeten. Politici die zo graag stellen dat zij dat nog altijd node-loos hoge percentage van recidivisten willen terugschroeven, zouden zich dat wel wat duidelijker mogen realiseren.

Modernisering strafrecht

Er zijn meer argumenten. Bonjo wordt dikwijls gevraagd door medewerkers van universiteiten, hogescholen en andere onderwijsinstellingen om de kennis die verzameld is te delen met studenten en leerlingen. Die kennis kan Bonjo verzamelen juist door de directe lijnen die Bonjo heeft met gedetineerden en ex-gedetineerden.

Bonjo heeft opvattingen over modernisering van het gevangeniswezen. Die ontstaan omdat wetenschappers zich graag verhouden met Bonjo en doordat medewerkers van het gevangeniswezen Bonjo gebruiken om belangrijke ontwikkelingen naar buiten te brengen. Ook op dit vlak is er in Nederland niet één andere organisatie die die rol kan spelen.

Bonjo is een vereniging. Als je naar de lijst van aangesloten organisaties kijkt, zie je hoe breed de kennis is die uit de wereld rondom betrokkenheid op het gevangeniswezen binnen Bonjo wordt ingebracht. Bonjo functioneert als ankerpunt voor organisaties die begeleiden van

bajes naar arbeid, die gedetineerden bezoeken, die gedetineerden met schulden helpen, die een alternatief zijn voor de reclassering, voor het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Veel van de vrijwilligers die bij de aangesloten organisaties actief zijn, zijn daar via Bonjo terechtgekomen. Als Bonjo niet kan blijven bestaan, gaat ook die unieke functie verloren.

Wat nu?

Het bestuur van Bonjo heeft besloten om allereerst opnieuw in gesprek te gaan met Kamerleden, om te bereiken dat de motie waarmee Bonjo *en passant* werd afgeserveerd, wordt heroverwogen. Dat is mogelijk en lijkt ook haalbaar, zo wijzen signalen uit de Kamer uit.

Tegelijk is Bonjo bezig met de oprichting van een Comité van Ondersteuning, waarvoor mensen van aanzien in de wereld van justitie en rechterlijke macht, reclassering, advocatuur, sociale hulpverlening, criminologie en journalistiek inmiddels zijn uitgenodigd.

Voor het onverhoopte geval dat de motie niet wordt heroverwogen, heeft Bonjo een plan-B in voorbereiding. Daarover – indien nodig – meer in het zomernummer van deze krant.

(Met dank voor informatie van Jaap Brandligt, directeur Bonjo.)

Cover van het vroegere reclasseringsblad KRI, febr. 1985.

was het maar omdat we ze handen vol werk uit handen nemen. Kauw daar even rustig op, dames en heren van Justitie. Ik licht zo nog een en ander toe.

Belang van de krant

Inmiddels hoop ik dat u als lezer de *pointe* van dit persoonlijke betoog vat. Want wat hebben deze ervaringen met Bonjo te maken? Akkoord, het gaat hierbij tot hier vooral om *de* Bonjo, de krant dus. Wat KRI was in de jaren '70 en '80 is de Bonjo (voor zover ik weet vooral dank zij Paul Grijpma en Jaap Brandligt) sinds de jaren '10 van deze eeuw: het enige blad – behoudens dan misschien de *Playboy* – waar gedetineerden naar uit zien. De krant waarin perspectief bieden in

PENN

ADVOCATEN

"Sinds 2004 gefocust op het strafrecht. Duidelijke advisering en strategiebeoordeling in alle soorten strafzaken. U kunt ons ook bellen als u vrijblijvend wil kennismaken"

Wij houden deze volgorde voor ogen:

1. Ken het recht
2. Ken het dossier
3. Verplaats je in je cliënt
4. Verplaats je in de rechter
5. Kies de juiste woorden

Wij behandelen alle soorten strafzaken

en voeren de verdediging bij alle rechtbanken en hoven in het land. Op betalende basis, maar ook pro deo.

Daarnaast staan wij u graag terzijde in procedures bij:

- De beklagcommissie
- De selectiefunctaris
- De RSJ
- De rechter in kort geding

Voor meer informatie:

Mr. D.M. Penn
088-2503200/06-29179198
www.pennadvocaten.nl

IGNIS
ADVOCATUUR

mr. A Yüksel

Strafrechtadvocaat
tel: 06 45 01 00 04

PLASMANADVOCATEN.NL

0206731548

Bijzondere activiteit met re-integratie als doel

Begeleide wandeltochten met het *Breakaway Team*

Over de activiteiten van de bij Bonjo aangesloten organisatie Peelgrijn hebben we in de Bonjo van augustus vorig jaar bericht. Inmiddels maakt Peelgrijn deel uit van een internationaal samenwerkingsverband, het *Breakaway Team*. Hierin werken organisaties uit Italië, Duitsland, Frankrijk, België en Nederland samen.

De organisatie in België, Alba-Oikoten, is binnen de EU koploper als het gaat om het organiseren van educatieve 'onthemingstochten' voor jongeren in complexe situaties. Een 'onthemingstocht' is een activiteit die erop gericht is je los te kunnen maken van oude gewoonten en van kringen die je beter achter je kunt laten. Vanuit oorspronkelijk, oud-middeleeuws recht mogen jongeren bij de jeugd-

Wandelen in ruil voor strafvermindering

rechter in Brussel, een verzoek indienen om zo'n tocht te mogen lopen, in plaats van straf of in ruil voor strafvermindering. Een vorm van boetedoening en afzien, die ooit begon met de pelgrimstocht naar Santiago de Compostela, die religieus geïnspireerde mensen nog altijd ondernemen.

Kunnen de betreffende jongeren aantonen, dat ze deze tocht volgens afspraak hebben gelopen onder de daarbij horende voorwaarden, dan kan de jeugdrechter zelfs vrij spraak verlenen. Alba-Oikoten organiseert een en ander al bijna 40 jaar, met veel succes.

Open voor advies

Om dit ook in andere landen te

kunnen realiseren is het *Breakaway Team* druk doende om het concept internationaal uit te rollen. Peelgrijn doet dit voor wat betreft Nederland. Aangezien Peelgrijn nog een jonge organisatie is, is er behoefte aan adviezen, feedback, eventuele samenwerking. De organisatie richt zich op drie activiteiten:

- * -Educatieve 'onthemingstochten': meerdaagse tochten variërend van een week tot drie maanden; tochten variërend van 50 tot 2000 kilometer, met begeleiding;
- * -Educatieve 'hemingstochten': tochten naar landen van familiale herkomst over bestaande, historische wandelroutes;
- * Na de geslaagde tocht begeleiding naar re-integratie, normalisatie, door middel van hulp bij het vinden van scholing, stage of werk.

Komend vanuit het onderwijs richten richt Peelgrijn zich op herstelrecht en preventie bij jongeren in de leeftijdsgroep van 15- tot 25-jarigen. Daarbij is de pretentie niet dat het de mensen van Peelgrijn wel even zal gaan lukken, maar wel dat zij geloven in hun opzet. Peelgrijn nodigt daarbij ieder uit om mee te helpen denken, om het voor elkaar te krijgen. Wie een bepaalde deskundigheid heeft binnen de materie van jongeren in complexe situaties, is welkom om zijn/haar steentje te komen bijdragen of het nu gaat om juristen,

jeugdrechters, socialworkers, opvoeders, politiek betrokkenen, jongeren, etc.

Doe mee

Bij enkele onderdelen is hulp bijzonder welkom. Zo heeft Peelgrijn vanuit het Erasmus+ project een vragenlijst opgesteld en nodigt de organisatie experts en andere organisaties binnen dit werkkterrein uit, om deze vragenlijst te willen invullen. Ook wil Peelgrijn bekijken of er

Een vorm van boetedoening en afzien

mogelijkheden zijn om (ex)delinquenten als mentor of sponsor te koppelen aan jongeren die een dergelijke tocht willen gaan afleggen. Dat kan de motivatie van jongeren om aan een dergelijk project mee te werken aanzienlijk vergroten. Verder is er altijd behoefte aan jongeren en aspirant-begeleiders die willen deelnemen aan deze tochten. Peelgrijn is momenteel bezig om een eigen wandeltocht in België op te zetten, om jongeren en aspirant-begeleiders aan elkaar te laten wennen. Mocht dat lukken, dan kunnen ze eind mei op pad gaan.

Verhalen van binnen

Klachten? Afkopen.

Joop Lambregts

Ik krijg vaak vragen over beklagschriften, waar deze aan dienen te voldoen en of zaken beklagwaardig zijn. Daarnaast hoor ik vaak dat de afhandeling van zaken zeker als er een beroep wordt aangetekend bij de RSJ meer tijd in beslag nemen dan de duur van detentie.

Praktijkvoorbeeld. Juni 2020 beklag ingediend bij de commissie van toezicht omdat een gedetineerde in plaats van zes weken op rood ruim vijftien op rood stond voordat deze werd gepromoveerd naar groen. In eerste instantie beklag niet ontvankelijk verklaard. Gedetineerde start samen met zijn advocaat een beroepsprocedure bij de RSJ (Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming) in augustus 2020 en wordt ruim na twee jaar (ja u leest het goed) in september 2022 in het gelijk gesteld. Hij ontvangt hiervoor een compensatie van 45 euro. Dus negen weken met een beperkt programma in een zwaarder regime wordt na twee jaar gecompenseerd met 5 euro per week.

Bijkomend probleem is nu, dat de gedetineerde intussen reeds uit detentie is en tot nu toe (ruim een half jaar na de uitspraak) nog steeds geen compensatie heeft ontvangen. Ook niet na een aantal telefoontjes en mailtjes naar de PI Roermond. De directie van PI Roermond heeft niet eens de moeite genomen schriftelijk te reageren in de beroepszaak.

Het grootste probleem en ook een oorzaak waarom het klachtensysteem in mijn ogen niet werkt is omdat het te ingewikkeld is. De compensaties die zijn vastgesteld in de PBW (Penitentiaire Beginselen Wet) geven de directie geen enkele prikkel om zaken te verbeteren. Makkelijker om dat miezige bedragje maar gewoon te betalen. Als ze eraan toe komen, op hun tijd. Maar de klacht blijft bestaan, in de praktijk verandert er aan de gesignaleerde misstand niets.

Advocaten in strafzaken

Venlo 077 351 10 42

Strafzaken | Overleveringszaken | Tbs-zaken | Cassatiezaken

Mevrouw mr. H.M.S. (Hettie) Cremers
Bokhovense Maasdijk 6
5221 BP 's-Hertogenbosch
T: 073 - 633 00 63

Strafrecht en penitentiair recht

info@advocatenkantoorcremers.nl
www.advocatenkantoorcremers.nl

Mede auteur:
Bajesboek

'Sorry, I go to jail again, I did kill someone'

Bekentenis leidt niet automatisch tot veroordeling

Lucy Oldenburg

Het ging al een tijdje niet goed met C. Hij was een aantal jaren geleden vrijgekomen uit een Tbs-kliniek. Hij probeerde echt zijn leven op te pakken, maar door alle problemen die er buiten waren lukte het hem niet. Hij begon te drinken, raakte steeds vaker in conflict met de politie. En uiteindelijk werd hij dakloos. Dan sliep hij hier, dan sliep hij daar. Toen ontmoette hij Piet, een oudere man die zichzelf en zijn huis verwaarloosde. C. ging voor hem zorgen. Maar op tweede kerstdag schreef hij op zijn Facebook-pagina: *'Sorry Family and friends I go to jail again I did kill someone, never forget me'*. Nu de rechtszaak achter de rug is, blikt zijn advocaat erop terug.

Cliënt vertelde: *'Ik had vernomen dat ik bij Piet kon wonen tegen een vergoeding, bier en shag. Piet is een zware alcoholist. Ik heb de hele woning schoongemaakt, niemand zou er binnen zijn gestapt, zo vies was het er. Ik ben*

Hij maakte het huis schoon, kookte voor Piet, deed alles voor hem. Maar dat werd niet gewaardeerd. Sterker nog, Piet stal zijn bankpas en pinde al zijn geld. Op kerstavond knapte er iets bij C. Hij confronteerde Piet met zijn gedrag, over de diefstal en het liegen, maar Piet lachte hem in zijn gezicht uit. *'Toen Piet mij stond uit te lachen, knapte er iets in mij'*.

Alle frustratie en woede kwamen er uit bij C., die alleen maar goed wilde doen en letterlijk als oud vuil werd behandeld. Hij sloeg hem met de vuist op zijn oog en wikkelde tape om zijn mond en zijn hoofd. Daarna gaf hij hem nog twee klappen en toen Piet op de grond viel, gaf hij hem nog een trap tussen zijn schouder en nek.

Paniek

C. dacht dat Piet was overleden. Piet bewoog niet meer. Hij raakte in paniek en is

weggegaan.

Op 28 december 2020 belt C. de politie. *'Kom me maar halen. Ik beken de moord. Hij ligt in de Voorstraat. Hij is al helemaal koud.'* C. pakt zijn koffers, loopt naar buiten en wacht op de politie die hem arresteren. Agenten rijden met hoge snel-

Tape op mond plakken is geen poging tot doodslag

heid naar de Voorstraat. Daar treffen ze Piet aan. Het tape nog om zijn mond. Het lichaam is helemaal stijf en schram. Maar plotseling schrikt Piet wakker, gewekt door de binnenstappende agenten. Na een minuut of tien kunnen die hem weer omhoog helpen. En Piet vertelt wat er is gebeurd.

De officier van justitie wil dat mijn cliënt (opnieuw) wordt onderzocht door een psychiater en psycholoog. Maar daar verzet ik me als zijn advocaat ferm

tegen. Want C. is door zijn periode in een tbs-kliniek al het vertrouwen in deskundigen verloren. Ook ben ik het niet eens met de verdenking, poging tot doodslag, dan wel poging tot zware mishandeling.

Tijdens de inhoudelijk behandeling van de zaak van C. zeg ik dat mijn cliënt dient te worden vrijgesproken van een poging tot doodslag en ook van een poging tot zware mishandeling. De officier van justitie eist een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van 24 maanden.

Ik haal eerdere uitspraken aan van rechters en pleit voor vrijspraak: *'Het enkel plakken van tape over de mond levert geen poging tot doodslag op, en ook geen poging tot zware mishandeling. Het dossier bevat geen medisch rapport over Piet, waaruit blijkt hoe diens gezondheid was en wat zijn verwondingen als gevolg van de geweldsmishandeling waren'*.

Geen opzet

De rechtbank spreekt in 2022 het verlossende oordeel: *'Poging tot doodslag en poging tot zware mishandeling vereisen dat er opzet is, al dan niet in voorwaardelijk zin, op het overlijden van, dan wel het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel bij het slachtoffer. Uit het dossier blijkt niet dat verdachte vol opzet had om het slachtoffer te doden of zwaar lichamelijk letsel toe te brengen.'*

De rechtbank spreekt C. vrij van poging tot doodslag en zware mishandeling en veroordeelt hem voor eenvoudige mishandeling tot een gevangenisstraf van zes weken. Een terechte beslissing.

C. is blij en ook ik ben blij. Maar dan gaat de officier van justitie in hoger beroep... Weer onzekerheid voor C. Deze keer eist de Advocaat-Generaal een onvoorwaardelijke gevangenisstraf en tbs met voorwaarden,

om C. te helpen met zijn alcoholverslaving. En omdat de Advocaat-Generaal er zeker van is, dat er bij C. gevaar voor herhaling is.

Voor mishandeling kan geen tbs worden opgelegd

Maar gelukkig is ook het Hof is het niet eens met het Openbaar Ministerie. Een mishandeling is het. Dat is niet niks, maar ook niet meer dan het is. En voor een mishandeling kan geen tbs worden opgelegd. Een juridisch juiste beslissing.

Cliënt is en blijft een vrij man. En inmiddels gaat het gelukkig heel goed met hem.

Lucy Oldenburg is advocaat bij Advocatenkantoor Oldenburg, Westzaan.

Advocaat Lucy Oldenburg.

VOOR AL JE STRAFZAKEN,
IN HEEL NEDERLAND!

Wij doen veel zaken
op het gebied van:

Cassatie
Detentierecht
Jeugdstrafrecht
Ontneming
Overlevering - Uitlevering
TBS - PIJ - ISD

English | Français | Deutsch
Español | Italiano

Daamen, advocaten.

CASSATIE: NAAR DE HOGE RAAD IN JE STRAFZAAK?

Ga voor ervaring en kwaliteit! Cassatiespecialist Dirk Daamen heeft sinds 2007 meer dan **250 Hoge Raadzaken** behandeld en is lid van de Vereniging van Cassatieadvocaten in Strafzaken (VCAS). Info over de cassatieprocedure en een actuele lijst met uitspraken vind je op cassatie-in-strafzaken.nl.

BEL VRIJBLIJVEND: 043 - 204 1003

Meerssenerweg 273 A | 6224 AH MAASTRICHT
www.daamen-advocaten.nl (op whitelist DJI) | info@daamen-advocaten.nl
Mr. Daamen is lid van de specialisatieverenigingen NVSA, VCAS & VNJA

HEEFT JE ADVOCaat GEEN
TIJD VOOR BEKLAGZAKEN?

Ook in beklagzaken staat vaak veel op het spel. Of het nu gaat over detentiefasering, verlof of een disciplinaire straf: we helpen je graag! We hebben veel ervaring in procedures bij de commissies van toezicht, de selectiefunctaris en in beroep bij de RSJ.

OOK OP TOEVOEGING
(PRO DEO)

DeGoedeZaak en Bonjo starten publiekscampagne detentieschade

Alternatieve straf kan de schade van kortdurende straf voorkomen

Kim Kahn, Minke van Oeffelt en Teodora Simović

DeGoedeZaak en Bonjo starten een publiekscampagne, in samenwerking met verschillende andere organisaties zoals bureau MHR, Stichting S.A.N.G, de Nieuwe Kans & Herstel en Terugkeer. De campagne richt zich op de gevolgen van detentieschade bij kortgestraften, mensen in voorlopige hechtenis en hun naasten. De invoering van het nieuwe wetboek van strafvordering kan het startpunt zijn voor een andere manier voorlopige hechtenis op te leggen. Centraal in de campagne staan ervaringsverhalen van ex-gedetineerden en hun familie.

Op 20 maart 2023 hebben de minister van Justitie en Veiligheid, Dilan Yesilgoz-Zegerius, en de minister voor Rechtsbescherming, Franc Weerwind, na jaren van ambtelijke voorbereiding het wetsvoorstel ingediend om het nieuwe Wetboek van Strafvordering vast te stellen. Dit was dé kans om het rechtssysteem te verbeteren en regels voor voorlopige hechtenis aan te scherpen.

Nederland heeft de twijfelachtige eer om koploper te zijn binnen Europa met het opleggen van voorlopige hechtenis. Vergeleken met andere landen in Europa kiezen Nederlandse rechters snel voor voorlopige hechtenis en kortdurende detentie en overwegen zij minder vaak andere mogelijke alternatieven. Van alle mensen die momenteel in detentie zitten, zit 43 procent in voorlopige hechtenis. Dit betekent dat zij gedetineerd zijn geweest nog voordat de rechter uitspraak heeft gedaan over de strafzaak en schuld is bewezen.

Schade korte detentie

Van alle straffen de afgelopen jaren betreft 70 procent korte detentie. Dit is een vrijheidsbeneming van drie maanden of korter. De vraag is of ons rechtssysteem zich, in deze gevallen, meer zou moeten richten op re-integratie in plaats van vergelding. Een kortdurende detentie, zowel als onderdeel van voorlopige hechtenis of puur als sanctie, veroorzaakt namelijk veel materiële en immateriële schade voor de gedetineerden en de samenleving.

Enkele mogelijke gevolgen zijn:

- * Bij vrijheidsontneming is er een hogere kans op herhaling, dus recidive;
- * Verlies van baan en duurzaam inkomen tijdens detentie, terwijl dat bij alternatieve straffen niet hoeft te gebeuren;
- * Kosten voor de samenleving: detentie kost per gedetineerde 250 euro per etmaal;
- * Negatieve effecten voor mentale gezondheid van zowel de gedetineerde als familieleden;
- * Na het uitzitten van de detentie zijn er nog andere negatieve gevolgen, zoals stigmatisering en uitsluiting door de samenleving. Krijgen de kortgestraften aldus wel een nieuwe kans?

Iedereen die verdachte is, hoort een eerlijke rechtsgang te krijgen. Indien schuldig bevonden, wordt er een passende straf toegepast. Straffen kan op verschillende manieren. Maar vast staat, dat alternatieve straffen minder schadelijke gevolgen hebben. Voor zowel de veroordeelde als voor de samenleving. Het is dus heel belangrijk om alternatieve straffen te overwegen wanneer een gevangenisstraf niet pure noodzaak is. Kortdurende gevangenisstraffen richten zich vaak op het bestraffen van crimineel gedrag zonder rekening te houden met de gevolgschade en deelname aan de samenleving na de straf. Met als mogelijk gevolg terugval in de criminaliteit.

Yassine's re-integratie werd ruw afgebroken

Yassine. Hij stond jaren in de 'Top600'. Dat is een lijst die de gemeente Amsterdam in samenwerking met politie en Openbaar Ministerie heeft opgesteld. De lijst bevat 600 personen die de afgelopen jaren in de regio Amsterdam relatief veel high-impact delicten hebben gepleegd. Yassine is nu als jongerenwerker aan de slag.

Yassine voelt zich in de steek gelaten en gedwarsboomd door de reclassering, die juist een verantwoordelijkheid draagt om gedetineerden te helpen om op een waardevolle manier te participeren in de samenleving. Yassine werd halverwege zijn re-integratie opnieuw veroordeeld en vastgezet voor een oude zaak, net nadat hij begonnen was aan een opleiding *social work*, een goede woonbegeleider kreeg en met veel energie zijn leven wilde beteren. Hem werd beloofd dat hij na zijn detentie dezelfde hulp ging krijgen om het pad naar een beter leven voort te kunnen zetten. Maar dat pakte onverwachts anders uit.

Yassine: 'Ik zeg wacht eens even, ik heb met die en die een afspraak gemaakt voor terugkeer

na detentie, en dan zeg je mij nu dat ik nieuwe mensen krijg? Daar sta ik dan met een blauwe zak op straat na detentie en dan heb ik geen idee waar ik heen moet. Geen woning, geen begeleiding, niks. Niemand die op me stond te wachten. En de afspraken die ik met die vorige mensen had gemaakt werden zo door de wc gespoeld. En ga dan maar even al die goede voornemens die je hebt gemaakt in de gevangenis nakomen.'

Het rechtssysteem en de begeleiding tot terugkeer in de samenleving is voor Yassine een enorme teleurstelling geweest. De focus lag op het vergelden in plaats van hem te helpen te re-integreren in de samenleving door hulp en goede begeleiding die hem was beloofd.

Uw strafrechtadvocaat
in Groningen, Friesland en Drenthe!

Logemann
strafrechtadvocaat

Mr. Paul Logemann
Bel direct: 06 361 22 693
www.advocatenkantoor-logemann.nl

Strafrechtadvocaat
mr. Mohamed Rafik

- Levensdelicten
- Drugszaken
- Terrorisme
- Gewelddelicten
- Ontnemingszaken
- Uitlevering
- Overlevering
- Vermogensdelicten
- Verkeersdelicten
- Zedenzaken
- Fraude
- TBS
- Beslag
- Detentierecht

Nederlands
English
عربي (Arabisch)
Tamazight (Berbers)

06 18 35 66 29
rafik@kvrzadvocaten.nl

Rafik
ADVOCATAAR

Yassine. Voorheen in de Top600, nu jongerenwerker.
(Foto DeGoedeZaak/Wouter Zaalberg)

Johanneke en Niel. Als gezin nog steeds getekend door arrestatie en verleden.
(Foto DeGoedeZaak/Wouter Zaalberg)

Heftige arrestatie geeft trauma's bij gezin

Niel en Johanneke. Zij voelen beiden nog steeds de gevolgen van het criminele verleden van Niel. Niel heeft meerdere keren vastgezet wat niet alleen impact op hem had maar ook op zijn vrouw en kinderen. De laatste keer dat Niel werd gearresteerd, gebeurde dat zo gewelddadig dat zijn vrouw en dochtertje daar trauma's aan hebben overgehouden. De deur werd ingebeukt en iedereen van het gezin werd onder schot gehouden. Niel werd hardhandig afgevoerd in een geblindeerde auto. Johanneke was destijds zwanger en op haar buik werd een wapen gericht.

Johanneke: 'Ja, toen ben ik ook gearresteerd, wat ik heel heftig en aangrijpend vond. Ik werd in een politiebuis gegooid door twee vrouwelijke agenten en die gingen ook de hele weg alleen maar slecht over Niel praten. Ze gingen helemaal proberen op mij in te praten. Terwijl ik gewoon wist dat het heel anders in elkaar zat. Dat vond ik zo fout. Je bent al zwanger, het gebeurt zo snel en hard, je wordt al meegenomen, wat zo heftig is. Zonder dat ik wat kon zeggen. Ik heb dat ook nooit kunnen verwerken, en heb daar zware PTSS

van overgehouden.' (Posttraumatische stressstoornis, een psychische aandoening die kan ontstaan na het meemaken van een schokkende ervaring).

Trauma's die ontstaan door een arrestatie als deze hebben niet alleen een impact op de (ex)gedetineerden maar ook hun gezinnen. Betere ondersteuning op psychologisch vlak, vanuit verschillende instellingen zoals bijvoorbeeld de jeugdzorg is hierbij heel belangrijk.

Voor eerlijke economie, duurzaamheid en rechtvaardige democratie

DeGoedeZaak: bondgenoot voor progressief Nederland

Stichting DeGoedeZaak is een bondgenoot voor progressief Nederland. Met ruim 80.000 leden als achterban richt DeGoedeZaak zich op het ondersteunen van campagnes voor een eerlijke economie, een duurzame samenleving en een rechtvaardige democratie. De campagne om detentieschade aan te pakken bij kortgestraften en mensen in voorlopige hechtenis past daar goed in. De campagne is erop gericht dat er meer aandacht komt voor toepassing van alternatieve straffen die herintreding in de samenleving en een leven buiten de criminaliteit bevorderen. Met een petitie worden de verantwoordelijke ministers opgeroepen om de kritiek serieus te nemen en het probleem nu echt aan te pakken. De campagne heeft als motto 'Van binnen naar buiten' meegekregen.

Kim Kahn van DeGoedeZaak is hoofd campagnes & impact en begeleidt deze campagne samen met haar collega's en de organisaties die de campagne en petitie steunen.

Waarom heeft DeGoedeZaak zich aangesloten bij deze campagne?

Wij vinden het belangrijk dat Nederland zich blijft ontwikkelen als een open democratie en rechtvaardige rechtsstaat. Internationaal is Nederland diverse malen op de vingers getikt. Helaas is dit voor de verantwoordelijken nog geen aanleiding geweest om de praktijk van onze rechtsgang aan te passen. Dit kan zo niet langer. Het is 2023 en de hoogste tijd om dit te verbeteren. Daarom zijn wij vol energie betrokken in de samenwerking met deze grote groep van gelijkgestemde organisaties, wij willen dat mensen die een delict plegen ook daadwerkelijk een tweede kans krijgen, door in de manier van straffen rekening te houden met het toekomstperspectief in hun leven. En dat mensen die terugkeren in de samenleving, nadat ze hun straf hebben uitgediend, van ons allemaal ook daadwerkelijk die tweede kans krijgen. Er rust een enorm taboe op dit onderwerp, ook de gevolgen voor directe naasten.

Wat is jullie aanpak?

DeGoedeZaak werkt als campagne bureau voor individuen en organisaties die Nederland willen verbeteren. We doen dat met onze achterban en bondgenoten. Met deze publieke druk beïnvloeden we de verantwoordelijken, in dit geval de

ministers, de politieke partijen en ook de professionals in de strafrechtketen. We hebben een achterban van ruim 80.000 supporters.

We starten dit voorjaar met de campagnewebsite. Daarnaast vindt er voor de zomer een evenement plaats, waarbij we in debatvorm professionals, ervaringsdeskundigen en publiek samenbrengen en met elkaar in gesprek gaan rond dit thema. Met de opgebouwde steun gaan we de politiek benaderen om aandacht voor de onze wensen te krijgen.

Wij denken dat er juist nu momentum is voor deze campagne. De behandeling van het wetsvoorstel voor een nieuw Wetboek van Strafvordering zal nog tot in 2024 doorlopen.

In de campagne staan ervaringsverhalen van ex-gedetineerden en hun naasten centraal, we willen met hun verhalen laten zien wat de impact is van kortdurende detentiestraf. Die gevolgen zijn er voor hen en voor hun familieleden, vaak nog vele jaren nadat de straf is uitgediend. Als samenleving geven we ze nu niet een echte tweede kans. Hoe zou het voelen als het jouw vader of moeder, je kind, broer of zus of ander familielid is, die vast zit?

Welke oproep doe je aan de lezers van de Bonjo?

Doe mee en sluit je aan, laat je stem horen en teken de petitie. Delen in je netwerk is natuurlijk ook een goed idee. Via <https://www.degoedezaak.org/van-binnen-naar-buiten/> kun je de petitie tekenen. Ook kun je via de website kosteloos lid worden, dan blijf je op de hoogte van alle campagnes en activiteiten. Volgen op de socials Insta, Facebook, LinkedIn of Youtube kan natuurlijk ook.

Strafrecht | Jeugd(straf)recht | Personen- en familierecht | Erfrecht | Huurrecht | Sociale zekerheidsrecht

Toe aan een frisse blik op uw zaak? Bel dan vrijblijvend met de strafrecht-advocaten van Het Wetshuys Advocaten en Mediators. Wij bezoeken u door heel Nederland. Wij werken ook pro deo! Ook wanneer er problemen optreden m.b.t. uw woning, uitkering en uw gezin, kunnen wij u verder helpen.

mr. Petra van Enckevort
p.vanenckevort@hetwetshuys.nl

mr. Janine Engels
j.engels@hetwetshuys.nl

mr. Samuel Peute
s.peute@hetwetshuys.nl

Venlo (Hoofdkantoor), Venray en Boxmeer
Postbus 708 | 5900 AS Venlo | Telefoon 077 356 11 00 en 06 283 74 296 (Samuel)

advocaten@hetwetshuys.nl www.hetwetshuys.nl

Het verhaal van Debbie: S.A.N.G., zweet en tranen

'Ik was opeens de zus van die-en-die, voelde niet echt prettig'

Bedel Bayrak

Debbie en Heleen (moeder van Debbie) ken ik als een onafscheidelijk duo. Twee sterke vrouwen die meegezogen zijn in een tragedie waar ze zelf geen debet aan hebben, maar wel jarenlang onder te lijden hebben gehad. Debbie kreeg eerst de klap te verduren van een broer die opgepakt werd voor een misdaad waartoe ze hem nooit in staat had geacht. Tegelijkertijd moest ze ook dealen met het feit dat ze 'de zus was van'. Ze kreeg daarbij uiteenlopend te maken met nieuwsgierige journalisten, wegblijvende klandizie, vrienden die je in de steek laten, tot dreigbrieven in witte anonieme enveloppen in haar brievenbus.

Kun je mij een inkijkje geven in jullie gezin, in wat voor familie zijn jij en je broer opgegroeid?

We waren een gelukkig gezin, tot mijn 18^e gingen we in de weekenden en vakantie vaak naar een camping dicht bij Elburg. Mijn ouders waren hardwerkende mensen, mijn moeder was een horecaondernemer en mijn vader werkte in de transportsector. Ik werd op school gepest, maar toen ik eenmaal elders naar de middelbare school ging, hielden de pesterijen gelukkig op. Na mijn opleiding Recreatie en Toerisme ging ik aan de slag in het grand café van mijn moeder.

Mijn broer was niet altijd een lieverdje. Hij haalde wel eens kattenkwaad uit en we hebben ook wel eens de politie aan de deur gehad vanwege een gestolen fiets, maar nooit iets in de trant van het delict waarvoor hij veroordeeld is. De eerste keer dat hij werd opgepakt, kon ik het niet geloven. Totdat ik hoorde dat hij direct had bekend.

Kort na de arrestatie kwam ik erachter dat ik zwanger was van mijn eerste dochtertje. Dat was zo aan het begin van de WK in 2010 (Zuid Afrika), waar Nederland de finale verloor (tegen Spanje). We zonden de wedstrijden uit op grote beeldschermen in ons café, het was een van de drukste perioden. Ik had helrode ogen van het janken, maar het was zonnebril op en doorgaan. Tijd om het te verwerken was er niet.

Hoe reageerde jullie omgeving op zijn arrestatie?

Toen zijn zaak eenmaal op de regionale omroep kwam, werd het uiteindelijk wel bekend in het dorp. Er waren immers niet zoveel mensen met die voornaam in combinatie met de eerste letter van de achternaam in ons dorp. Ik voelde mij erg bekeken, toch waren er ook veel mensen die medeleven toonden. In het begin was er wel iets van leegloop in het café, maar dat was van korte duur. Verder had je in het begin wat lokale sensatiezoekers op zoek naar een sappig verhaal, maar dat was niets vergeleken met wat er allemaal gebeurde na zijn tweede arrestatie.

Zijn tweede delict was ongeveer zeven jaar na het eerste. Hij had bij zijn eerste

delict meteen bekend en stond open voor behandeling. We kwamen na zijn arrestatie erachter dat hij een cocaïneverslaving had. Dat verbaasde mij nogal, want hij rookte nooit, had naar mijn weten nooit eerder ander drugs gebruikt en dronk

Helrode ogen van het janken, zonnebril op en doorgaan

zelden alcohol. De kliniek waar hij verbleef was een ggz-instelling, daar kreeg hij na verloop van tijd steeds meer vrijheden. Van een half uurtje begeleid verlof tot uiteindelijk twee keer vier uur onbegeleid verlof per dag.

Het leek dus beter met hem te gaan?

Een tijdje wel, maar op een gegeven moment kreeg hij een relatie met een vrouw die ook in dezelfde kliniek werd behandeld. Wij, mijn ouders en ik, waren minder blij met zijn relatie. Het was een dominant en pittig type. Niet lang daarna werd ze zwanger van mijn broer en wilden ze gaan trouwen. Ze had allerlei onrealistische eisen voor de bruiloft en de kinderkamer. De kinderkamer mocht niet van de IKEA zijn en de bruiloft moest aan allerlei dure wensen voldoen. Mijn broer had zelf geen werk of spaargeld. Wij wilden wel helpen, maar ook voor ons waren veel van de eisen niet te doen. Desondanks bleef ze hem pushen, dreigde af te zien van de bruiloft en hem te weren van zijn kind. De spanning bij mijn broer bouwde op. Hij was gek op haar en probeerde haar te pleasen, want hij had nooit verwacht dat iemand een relatie met hem aan zou willen gaan, gezien zijn verleden.

Ondanks dit alles hadden we niet zien aankomen wat er toen gebeuren zou. Ik

had net de kinderen van school opgehaald en boodschappen gedaan toen ik gebeld werd door de recherche die aangaf dat ze met mij wilden spreken, maar niet waarover.

Toen de twee vrouwen van de recherche bij me langs kwamen om te vertellen dat het om de vermissing van een vrouw ging, verklaarde ik ze in eerste instantie voor gek. Dat kon nooit mijn broer zijn geweest. Ik dacht dat ze hem probeerden te *framen* vanwege zijn verleden. Ik was vol ongeloof en twijfel, pas toen ze het lichaam van de vermiste vrouw hadden gevonden hadden, dacht ik: 'shit het is echt waar'.

We spraken elkaar pas weken later. Ik was boos, verdrietig, ik huilde, ik schold. Het nieuws ging als een vuurtje. Het was non-stop op tv, ik ging mijn deur niet uit en meldde mij ziek op mijn werk. Er volgden talloze telefoontjes van verschillende media, sensatiezoekers kwamen buurten, we kregen dreigbrieven door de brievenbus. De meeste familie en vrienden en familie hielden afstand. Een goede vriendin van mijn moeder stond gelukkig wel meteen voor ons klaar. Haar steun voorkwam dat we finaal instortten. Zo nam ze de kinderen mee voor een ijsje zodat we even ongeneerd konden schelden, schreeuwen en huilen. De media waren misschien wel het ergste van alles. Zo kreeg mijn moeder na het openen van de voordeur direct een microfoon voor d'r neus en werd ik achtervolgd door een journalist die heel brutaal het portier van mijn auto opentrok.

Tegelijkertijd kampte ik met enorme

Ik baal dat hij de voor de verkeerde afslag heeft gekozen

schaamtegevoelens over wat hij het slachtoffer en haar familie had aangedaan. Iedere keer als ik las wat hij gedaan had of er een bericht voorbij kwam van de nabestaanden, heb ik me enorm schuldig gevoeld.

Niet lang daarna raakte ik mijn beide banen kwijt, mijn contracten werden niet verlengd en ik ging de ziektewet in. Mijn huis was mijn huis niet meer, ik wilde weg. Ik kreeg last van paniek en angstaanvallen. Ondertussen heb ik verschillende psychologen en psychiaters versleten. Een van hen heeft mij gelukkig kunnen helpen

Debbie: 'Ik voelde mij erg bekeken...

waardoor ik de laatste tijd een stuk minder last heb van aanvallen.

In februari dit jaar heb je samen met anderen het Adviespunt Naasten van Gedetineerden opgericht. Hoe ben je daar toe gekomen?

Weinig mensen kunnen je verdriet begrijpen en weten wat je meemaakt. S.A.N.G. is voor en door naasten, want wij weten als geen ander hoe het eraan toe kan gaan als een naaste gearresteerd wordt. Op een gegeven moment kwamen we in contact met gelijkgestemden tijdens de Ontmoetingsdag van de Stichting Herstel & Terugkeer. Het was ons duidelijk dat er een gebrek was aan een eigen representatie voor naasten, daarom hebben we S.A.N.G. opgericht.

Wij voelden ons destijds aan ons lot overgelaten, dat mag niet bij anderen gebeuren als het aan ons ligt. Wij staan klaar voor de naasten. Ze kunnen ons bellen met allerlei vragen, maar ook gewoon om hen verhaal te delen, een stukje te lopen, een traantje te laten, kortom om samen mens te zijn.

Heb je met hem te doen?

Mijn broer? Nee en ja. Nee, want hij heeft zijn straf verdiend voor de gruwelijkheden die hij begaan heeft. Ja, omdat het anders had gekund. Ik baal dat hij de voor de verkeerde afslag heeft gekozen en zijn hele leven achter slot en grendel moet. Ooit waren wij een gezin met twee kinderen, een broer en zus die niet met, maar ook niet zonder elkaar konden.

S.A.N.G.: Telefoonnummer 085-400 19 00, bereikbaar op maandag, woensdag en vrijdag tussen 9-13 en 18-21. E-mail: info@stichtingsang.nl Website: <https://www.stichtingsang.nl>

Stichting Begin Beter kan je op weg helpen

Zet jij die stap naar een betere toekomst?

In Nederland zijn er elk jaar duizenden mensen die in detentie zitten. Na hun vrijlating blijkt het voor velen van hen een enorme uitdaging om weer op te bouwen wat ze aan goede dingen vóór hun detentie hadden opgebouwd. Daarnaast is er ook een groeiend aantal jongeren dat dreigt af te glijden naar een criminele carrière. Om deze problemen aan te pakken is Stichting Begin Beter opgericht. De stichting streeft naar het bieden van sociaal-maatschappelijke ondersteuning aan (ex-)gedetineerden om detentieschade en recidive te voorkomen en helpt de jeugd om op het juiste pad te blijven en uit de criminaliteit te blijven.

Stichting Begin Beter is opgericht door professionals die werkzaam zijn in het strafrecht en de hulpverlening. Het idee voor de stichting ontstond vanuit de overtuiging dat het van groot belang is om gedetineerden te ondersteunen bij hun terugkeer in de maatschappij. Het gebrek aan ondersteuning kan immers leiden tot detentieschade en recidive, wat niet alleen slecht is voor de gedetineerde zelf, maar ook voor de samenleving als geheel. De doelstellingen van de stichting zijn dan ook gericht op het voorkomen van deze problemen. De stichting biedt een breed scala aan activiteiten en programma's om (ex-)gedetineerden te ondersteunen bij hun terugkeer in de samenleving.

Dit kan bijvoorbeeld door middel van begeleiding bij het vinden van werk, ondersteuning bij het vinden van huisvesting en hulp bij het opbouwen van sociale contacten. Daarnaast organiseert de stichting ook trainingen en workshops om de vaardigheden van gedetineerden te verbeteren en hen te helpen bij hun persoonlijke ontwikkeling.

Ook voor jongeren

De stichting richt zich niet alleen op (ex-)gedetineerden. Ook de jeugd is een belangrijke doelgroep. De stichting biedt ondersteuning aan jongeren die dreigen af te glijden naar een criminele carrière. Dit kan bijvoorbeeld door jongeren te koppelen aan een mentor die hen helpt bij het maken van de juiste keuzes en hen stimuleert om hun talenten te ontwikkelen. Het maatschappelijke belang van Stichting Begin Beter is groot. Door (ex-)gedetineerden te ondersteunen bij hun terugkeer in de samenleving wordt recidive voorkomen en wordt de kans op detentieschade verkleind. Dit leidt niet alleen tot een beter leven voor de gedetineerde zelf, maar ook tot een veiligere en betere samenleving. Daarnaast draagt de stichting bij aan het voorkomen van criminaliteit onder jongeren. Door hen te ondersteunen bij hun persoonlijke ontwikkeling en

Achter elk
detentieverhaal
gaat een mens
schuil

hen te helpen bij het maken van de juiste keuzes, wordt voorkomen dat zij in de criminaliteit belanden.

Stichting Begin Beter is nog maar net begonnen, maar heeft al grote plannen voor de toekomst. Zo wil de stichting zich in de toekomst meer gaan richten op preventie en voorlichting, om zo het aantal mensen dat in detentie belandt terug te dringen. Ook wil de stichting meer samenwerking zoeken met andere organisaties en instellingen om zo een nog groter bereik te krijgen en nog meer mensen te kunnen helpen.

Steun welkom

De stichting kan echter niet alles alleen doen en is dan ook op zoek naar steun vanuit de samenleving. Dit kan bijvoorbeeld door middel van donaties of het bieden van vrijwilligerswerk. Ook bedrijven kunnen hun steentje bijdragen door bijvoorbeeld werkplekken beschikbaar te stellen voor (ex-)gedetineerden.

In onze samenleving worden we dagelijks geconfronteerd met het probleem van criminaliteit en detentie. Achter elk detentieverhaal gaat echter een mens schuil, met eigen dromen, talenten en uitdagingen. De stichting richt zich niet alleen op het bieden van sociaal-maatschappelijke

ondersteuning aan (ex-)gedetineerden, maar ook op het voorkomen van detentieschade en recidive door middel van preventie en voorlichting. Dit is van groot belang, omdat detentie niet alleen een straf is, maar vaak ook een grote impact heeft op iemands leven en toekomstperspectief. Door te werken aan persoonlijke ontwikkeling en het bieden van ondersteuning op verschillende levensgebieden, zoals werk, wonen en gezondheid, kan Stichting Begin Beter mensen helpen om weer grip te krijgen op hun leven en een nieuw perspectief op te bouwen.

**BOUWMAN
ROODVELDT
KAPINGA
STRAFRECHTADVOCATEN**

Bouwman - 06-12096047
Roodveldt - 06-21886457
Kapinga - 06-53408088
Peters - 06-43122410

**MAAK JIJ STRIPS?
SCHRIJF JIJ VERHALEN?
MAAK JE TEKENINGEN
OF GEDICHTEN?**

STUUR HET NAAR BONJO!

**Bos en Lommerplein 270
1055 RW Amsterdam**

WASSENAAR
STRAFRECHTADVOCATUUR

**FIGHT
FOR
FREEDOM**

TEL: 073 - 302 00 05
WASSENAARSTRAFRECHT.NL

**Strafcassatie
Mr. M.W. Stoet**
Cassatie specialist
- 25 jaar ervaring -

Lid vcas/hvsa - Toevoeging/ 'pro deo' mogelijk - persoonlijke benadering
Stoet en Krijger advocaten - tel: 070-3463839 - stoet@stoet-krijger.nl

**Vasco Chorus
Advocatuur**

Genoeg gezeten?
Problemen met faseren?
Loop met mr. V.S.J. Chorus
uw vrijheid tegemoet!
Uw specialist in klacht-
en strafzaken.

Neem vrijblijvend contact
op:
06-19379730
www.vascochorus.com

Het Misdaadverhaal...

... van vandaag is weer een klassieker. Het speelt zich af in Chicago, de bakermat van het gangsterdom, zo'n honderdtwintig jaar geleden. Maar het gaat over een thema dat ook vandaag de voorpagina's van de kranten haalt: gewelddadige jeugdcriminaliteit. Want – zoals mijn opa al zei – 'Niets is ooit écht nieuw'. Vervang de kranten in dit verhaal door whisky (zoals twintig jaar later gebeurde) of door cocaïne (zoals anno nu) en je ziet kansarme jongeren hun kans grijpen en op het slechte pad belanden. Ook het bendege geweld, steeds weer 'wij' tegen 'zij', is van alle tijden. En ook toen al, in Chicago, ging het daarbij vaak om 'nieuwkomers' en stonden jonge tweede-generatie Ierse immigranten tegenover rivaliserende allochtone Italiaanse en Joodse jeugdbendes. En samen als 'blank' tegenover 'zwart'.

De schrijver, James T. Farrell (1904-1979) wist waarover hij het had. Als zoon van Ierse immigranten groeide hij op in de straten van Chicago's South Side, de wijk van de Ierse (katholieke) arbeiders en werklozen.

Farrell werd beroemd met zijn Lonigan-trilogie, drie fel-realistische romans (die nu gerekend worden tot de top van de Amerikaanse literatuur) over vijftien jaar uit het leven van Willam 'Studs' Lonigan, een jonge Ier die door zijn eigen laksheid en door de geestelijke armoede van zijn omgeving niet in staat is uit te groeien tot een werkelijk volwassene.

Hier, in de Bonjo, beschrijft Farrell opnieuw zo'n drama, maar nu in een ultrakort verhaal. (TK)

Primeur

James T. Farrell

Een grote vrachtwagen van The Chicago Questioner dreef het verkeer uit elkaar terwijl hij in noordelijke richting naar de Clark Street Bridge denderde. De wagen deed de weg trillen, braakte walm uit met het geraas van een open knalpot. En denderde voort. Het was de eerste vrachtwagen die werd gebruikt voor het afleveren van de kranten. Dennis McDermott, ingehuurd om de verspreiding van de krant op te drijven, stond op de treeplank van de laadbak en hield zich vast aan een dik touw. Hij genoot de eer dat hij op deze nieuwe vrachtwagen was geplaatst, terwijl de andere bestuurders op de door paarden getrokken wagens moesten blijven werken.

Hobbelen ratelde de vrachtwagen over de Clark Street Bridge. Dennis scheurde nu door de omgeving waarin hij zijn jeugd had doorgebracht. Hij was groot geworden in de *Near North Side*, was in die straten opgevoed, en was misdienaar geweest in de *Holy Name Cathedral*. De nonnen hadden hem zelfs met verborgen verwondering bekeken; niet bij machte om te begrijpen waarom een jongen die zo knap was en zo vroom leek voor het altaar, er altijd zo op los moest vechten. Dat was nog voor hij voor de derde en laatste keer van school was gestuurd toen hij in de zevende klas zat. Zijn vader was een Ierse immigrant en ongeschoold arbeider geweest. Maar Dennis had altijd het voorbeeld voor ogen gehad van het plaatselijke geteisem en op zijn eigen jongensachtige manier had hij geprobeerd hun gelijke te worden door zijn straatbende aan te voeren bij het beroven van zuipappen en in gevechten tegen de bendes van de Joden en Italianen uit dezelfde buurt. Zonder scrupules en bezeten door een grenzeloos soort lef, was hij uitgegroeid tot een harde jongen die ingehuurd werd in knokploegen en als stakingsbreker had gewerkt tijdens de taxioorlog, en ten slotte als bestuurder voor *The Questioner* in de kranten-verspreidingsoorlog werd ingezet.

Dennis stond op de achterplank van de vrachtwagen en leverde kranten af op de vanouds bekende hoeken, de hoeken waar hij zelf kranten had verkocht. En net zoals de bestuurders van vroeger hem belazerd hadden door kranten van zijn bestelling achter te houden en hem er toch voor te laten betalen, zo belazerde hij nu de krantenjongens die dezelfde lessen moesten leren binnen hetzelfde systeem.

Hij greep de touwen steviger vast toen de vrachtwagen een scherpe bocht maakte. Hij kwam tot stilstand voor een kiosk en Dennis gooide een bundel met vijfenveertig exemplaren van de krant het trottoir op. 'Hoeveel?' vroeg de jongen van de kiosk, een kind van een jaar of twaalf, dertien dat er vermoeid uitzag en een gat had in de knie van zijn linker kous. 'Wat je besteld hebt. Vijftig!' zei Dennis op zijn bekende, blaffende toon. 'Gisteravond waren 't er maar vijfenveertig. Ik heb ze

geteld,' zei de jongen met een zenuwachtige en onzekere blik vol verslagenheid. 'Ik zei dat 't er vijftig zijn!' 'En ik heb ze geteld!' zei de jongen terwijl er iets huilerigs in zijn stem kroop. Dennis kneep met twee sterke vingers in het linkeroor van de jongen en vroeg hem hoeveel het er waren geweest. 'Ik heb ze geteld!' zei de jongen met gebroken stem. Dennis sloeg hem met de rug van zijn hand op zijn mond en zei dat het er vijftig waren. Hij nam het geld in ontvangst voor de kranten en sprong op de vrachtwagen terwijl de snetterende krantenjongen de bundel opende.

Na twee haltes waar niets bijzonders gebeurde, stopte de vrachtwagen bij een kiosk waar twee krantenjongens met elkaar stonden te bekvechten. Dennis sprong van de wagen en ging minachtend bij hen staan met zijn handen op zijn heupen. Hij zag dat een jongen met sproeten een bundel met *The Chicago Clarion* droeg. 'En wat is hier aan de hand?' 'Hij probeert m'n klanten te jatten,' zei de jongen van *The Questioner*.

De nonnen bekeken hem met verborgen verwondering

Dennis keek naar de jongen met de sproeten en die deed een paar stappen terug. 'Dit is mijn hoek, hè Denny?' 'En ik kan m'n kranten verkopen waar ik wil. 't Is 'n vrij land, of niet soms?' 'Zo zit dat dus!' zei Dennis terwijl hij de jongen met de sproeten z'n kranten afnam en hem een duw gaf. De jongen probeerde zijn kranten te pakken. Dennis draaide zijn arm om, gaf hem een schop tegen zijn achterwerk en waarschuwde hem dat hij hem niet meer wilde tegenkomen als hij op deze hoek kranten verkocht. Hij verscheurde de kranten en zei tegen de jongen van *The Questioner* dat hij het maar moest zeggen als die sproetenkop terug kwam.

Dennis leverde kranten af bij Shorty Ellis, een snotaap waar hij een hekel aan had. Ellis zette *The Questioner* altijd ergens binnenin zijn kiosk. Dennis zei tegen zijn chauffeur dat hij om de hoek moest gaan staan en sprong van de treeplank af. Hij slenterde terug naar Ellis. Hij wees naar de exemplaren van *The Questioner* die nu binnen in de kiosk stonden. 'Heb ik je niet gezegd waar onze krant moet staan?' 'Ja, maar Muggs kwam langs en die zei dat zijn krant op die plek moet staan.'

'Zei Muggs dat?' 'Ja.' 'En wat heb ik gezegd?' 'Ik snap niet dat jullie ons niet met rust kunnen laten als we onze kranten verkopen.' 'Dat snap jij dus niet!' zei Dennis. In de ogen van Ellis zag hij een blik die hem niet aanstond. 'Omwisselen!' 'En als Muggs dan langskomt schopt ie m'n reet in mekaar.' 'Omwisselen!' Ellis gaf geen gehoor aan het bevel. Dennis sloeg hem in zijn gezicht. Ellis voelde aan de rode gloed op zijn wang en deed een stap terug. Hij haalde een mes uit zijn zak en terwijl hij het verdedigend voor zich hield zei hij tegen Dennis dat hij hem met rust moest laten. Dennis liep naar de jongen toe. Ellis, die nog steeds dreigend met het mes bewoog, schramde de pols van Dennis. Dennis verloor zijn zelfbeheersing en liet een scheermes flitsen. Toen de jongen weer een verdedigende stoot probeerde te plaatsen sneed Dennis zijn hals open, bijna van oor tot oor. De jongen viel, zijn hoofd bijna losgesneden, zijn bloed in stromen over het trottoir. Dennis keek om zich heen. Niemand had het gevecht gezien. Hij wist dat de jongen snel dood zou gaan. Hij haastte zich weg en sprong op zijn vrachtwagen. Die scheurde terug naar het kantoor van *The Questioner*.

Hij ging naar de nachtdirecteur, Kelly Malloy, die zich van kopijjongen had opgewerkt en nu pas voor in de dertig was. Malloy had altijd een grote mond maar hij had een zacht, vrouwelijk gezicht. Hij had zijn baan gekregen bij een wisseling die tot doel had de verspreiding van de krant op te voeren en Dennis was wat de verspreiding betreft de beste die er was. Toen Dennis hem voor de vierde keer had verzekerd dat niemand gezien had dat hij de jongen had neergestoken, haalde hij opgelucht adem. Toen sloeg hij zijn handen in elkaar en zei dat het verhaal een extra editie waard was. Hij veranderde in een dynamo vol energie.

Spoedig daarna stond Dennis weer op zijn vrachtwagen met een extra editie met als kop: KRANTENJONGEN VERMOORD; MESSENTREKKER NOG OP VRIJE VOETEN - *Krantenjongen Met Scheermes Vermoord - Vermoedelijk In Gevecht Tussen Buurtbendes North Side*

Dit gebeurde in de tijd dat *The Questioner* – om de oplage te vergroten – een oorlog tegen de misdaad aan het voeren was. Op de redactionele pagina van deze extra editie stond een vlammen commentaar van de hoofdredacteur waarin de politie opgeroepen werd om eindelijk eens de wet te handhaven en de misdaad een halt toe te roepen.

'Primeur' verscheen in 1934 onder de titel 'The Scoop' in *The Daily Worker*, de krant van de Communistische Partij in Amerika. Vertaling: Peter Marteau, Keulen.

Al een halve eeuw op de bres voor het recht

‘Grootmeester’ Spong beschreven

Topadvocaat Gerard Spong (77) zit inmiddels een halve eeuw in het vak. Hoewel hij vorig jaar op de *intensive care* belandde met corona en maar kantje boord overleefde, wil hij ook na maandenlange revalidatie van geen ophouden weten, al probeert hij het wel wat rustiger aan te doen. Auteurs Gerlof Leistra en Patricia Jimmink hebben zich ruim op tijd kunnen verzekeren van de medewerking van Spong bij het schrijven van hun recent verschenen biografie ‘Grootmeester – Het kleurrijke leven van Gerard Spong’. Dat, in combinatie met de welwillende medewerking van talrijke kennissen, familieleden, (oud-)collega’s, rechters en enkele oud-cliënten van Spong heeft een mooie biografie opgeleverd. Of eigenlijk, maar ja zo gaat dat, een hagiografie.

toiletten van airco voorziene kantoor aan de Keizersgracht, zijn dienstauto (Rolls Royce), maar ook zijn ongegeneerde inzet voor soms tamelijk bedenkelijke cliënten. In 1989 bestreed hij bijvoorbeeld overdreven fel het contactverbod van een man die een kind verwekt had bij diens eigen dochter. ‘Ik treed, ongeacht wat het slachtoffer allemaal is overkomen, op voor mijn cliënt. Aan het leed van de dochter heb ik geen enkele boodschap.’ Een wel heel rigide standpunt, zoals ook socioloog J.A.A. van Doorn in 1996 in HP/De Tijd over Spong schreef onder de kop ‘Advocaat van gore zaken’: ‘Volgaarne op de bres voor het recht van de meest verachtelijke sujetten.’

Rigide

Rigide in zijn opvattingen over beroeps-ethiek en juridische kwesties is Spong zeker. Maar wat daarbij in hem te prijzen valt is zijn immer heldere uitleg en onderbouwing van zijn standpunten. Voeg daarbij zijn onbetwiste integriteit als advocaat en je vergeeft hem de – over zijn hele carrière genomen – scheve schaats in toch maar zeer incidentele gevallen. Bovendien is het voorgekomen dat hij terugkomt op al te boude uitspraken, - als ik me goed herinner ook die over de dochter met kind van haar vader.

Wat hem ook zeer siert is zijn rebelse karakter. Zijn eerste kantoorgenoot in Nederland, Wladimiroff, met wie hij in Den Haag een zeer succesvolle praktijk in cassatierechtspraak (Hoge Raad) startte, schreef over Spong bij diens 25-jarige jubileum een prikkelende bijdrage aan de feestbundel met de dubbelzinnige titel *Homo Advocatus*. Het stuk had als titel ‘Een rebel, geen revolutionair’.

Leistra en Jimmink brengen in herinnering dat Spongs collega daarin de ingrijpende gebeurtenissen die Spong in Suriname meemaakte tijdens de machts-overname door Desi Bouterse, waaronder een hem persoonlijk overkomen schijn-executie, kenschetste als waarschijnlijk ten grondslag liggend aan zijn ‘steeds gepassioneerder’ betrokken raken bij het recht en het rechtsbedrijf. ‘Zijn afkeer voor mensen die misbruik maken van hun positie of onrechtvaardig handelen

We hebben een hoog tappercentage, maar het kan nog meer

is sindsdien ook scherper geworden. Tegenspelers die dat uit het oog verliezen, kunnen niet alleen op een stevig antwoord rekenen, maar hebben in de loop der jaren ook ondervonden dat Spongs argumenten echt gewicht in de schaal leggen. Op cruciale momenten laat hij, vaak tegen de wind in, zijn gezaghebbende stem horen.’

Schuld of onschuld

Over de schuld of onschuld van een cliënt laat Spong zich principieel nooit uit. Hij ziet het als zijn enige taak om de rechter voor te houden of het bewijs in een zaak al dan niet voldoende kan worden geacht

voor diens schuldordeel. ‘Omdat ik zo mijn taak vervul,’ aldus Spong, ‘en de rechter voorhoudt dat er twijfel op zijn plaats zou kunnen zijn, dat er alternatieve scenario’s denkbaar zijn die een vrij-spraak rechtvaardigen, staat dat helemaal niet haaks op welk geweten dan ook.’ Een typische Spong-opvatting, die natuurlijk wel degelijk te betwisten valt.

Rebels en interessant is ook de opvatting van Spong over drugs. Hij deed veel drugszaken en schreef in 2012 mee aan het boek ‘De hypocrisie van de achterdeur. Waarom het Nederlandse soft-drugsbeleid onhoudbaar is’. Maar Spong is ook voorstander van het legaliseren van harddrugs. Hij stelt: ‘De handel in harddrugs veroorzaakt minder gezondheidsklachten dan de klimaathandel.’ Maar dat betekent dan weer niet dat Spong vindt dat de overheid subiet de strijd tegen de drugskartels moet staken. ‘Men heeft Al Capone in Amerika te pakken gekregen met een simpel, klassiek opsporingsmiddel en dat was de telefoontap. Niet alleen zijn telefoon, ze taptten zijn auto, zijn huis, alles wat maar te tappen viel. Dat kan hier ook. Er is een schat aan ontsleutelde berichten van die cryptotelefoons. Dat zijn de middelen waarmee je criminaliteit kunt bestrijden. Nederland heeft een hoog tappercentage, maar het kan nog meer.’

In zulke schijnbaar tegenstrijdige standpunten herkent men de uitgekende redenaar maar ook de uitdagende denker die Spong altijd geweest is. Als je van Spong houdt zoals hij is, een markant expert in (straf)recht, kun je genieten van dit vlot geschreven en goed gedocumenteerde boek. Begin je aan het boek met het beeld van een ijdele kwast, dan sta je gaandeweg bloot aan het risico dat je hem zowaar gaat waarderen om wat hij is. Dus wees gewaarschuwd. (B.Ch.)

Gerlof Leistra en Patricia Jimmink, *Grootmeester – Het kleurrijke leven van Gerard Spong. Uitgeverij balans, Amsterdam 2023.*

Een hagiografie (beschrijving van een heilige)? Ja, want echt kritisch zijn de auteurs niet, al hebben ze kritische noties van anderen over Spong wel netjes opgetekend. Soms in het algemeen – veel mensen die Spong hebben meegemaakt vinden hem arrogant – maar enkele keren ook specifiek, bijvoorbeeld waar het opmerkelijke keuzes van Spong betrof, zoals zijn beroepshalve flirts met de met Spong zelf vergelijkbaar pedante narcist Pim Fortuyn en vervolgens met de zo mogelijk nog ijdelere poseur en inmiddels zorgwekkend doorgeslagen complotdenker Thierry Baudet.

Andere kritiek wordt aan de lezer zelf overgelaten. Daarvoor noteren Leistra en

Inzet voor soms bedenkelijke cliënten

Jimmink her en der opmerkelijke weetjes waarover je je kunt verbazen. Zoals Spongs standaard uurtarief (600 euro; een moord- of verkrachtingszaak of een witwaszaak komt al gauw op minimaal 7.500 euro), zijn tot in bezemhok en

Organisaties die lid zijn van Bonjo:

Agape4You
Akadis Careers BV
Aktiva
Alea Care
APO Nederland
aXnaga
Bedrijfsadvieskantoor
Belangenvereniging Druggebruikers MDHG
Blijf van mijn Dier
Bond Belangenbehartiging Gedetineerden
Bureau Maatschappelijk Herstel & Reïntegratie
Bureau Nieuwe Kansen
Chito uit Ervaring
Cliëntenservicepunt De Woenselse Poort
Currentwerkt
De Harde Leerschool
De Regenboog
Deeper Justice
Detenteshop Benelux B.V.
Drugspastoraat Amsterdam

Een nieuwe start
Eigen Plan
Exter-Art
Forensica Onderzoek en Advies
Het 8ste Wonder
Informatie SteunPunt
Jurcoach
Kriminaliteit & Strafrecht
Landelijk Gedetineerden Commissie
Mainline
Mijn Reclassering
Motiva Straatadvocaten
Naves mentorschap & advies
Nedlegal
Never Lose Hope
Onterecht Gedetineerd
Peelgrijn educatieve onthemingstochten
PI Nieuwegein
Plantje voor Morgen
Platform Kocon

Platform Relaties van Gedetineerden
PrisonLAW
Re-Boost
Regenboogkind
RESO
Samen Door - Tragel
SimoneAtWerk
Steunpunt Gevangenispastoraat
Stichting Agricola
Stichting Arrestantensteungroep
Stichting Bakboord
Stichting Blocknotes
Stichting de Zijderups
Stichting Dovo
Stichting Duizend Handen
Stichting Educatie Achter Buitenlandse Tralies
Stichting Eigen Kracht
Stichting Juradi
Stichting Juran
Stichting Moria

Stichting Paard in Nood
Stichting Profor
Stichting Re-Boost
Stichting The Young Ones
Stichting Tijdelijk Eigen Kamer
Stichting Visie R
Stichting Vrij
Stichting Vrouw en Welzijn
Straatconsulaat
Surant
Team Enkelband
TIME-WORK Arbeidsbemiddeling
Total Training Service
Ver. Vrijwillige Hulpverlening Gedetineerden
Alkmaar
Vrijwillige Hulpdienst Eindhoven
Vrijwillige Hulpverlening aan (ex-)Gedetineerden
Young In Prison
Zorgconcept

SPEELRONDE 32

vrijdag 12 mei

20.00 FC Twente NEC

zaterdag 13 mei

18.45 FC Volendam Sparta

20.00 sc Heerenveen Excelsior

21.00 FC Utrecht RKC

zondag 14 mei

12.15 Vitesse SC Cambuur

14.30 AZ FC Emmen

14.30 FC Groningen Ajax

16.45 Feyenoord Go Ahead

20.00 PSV Fortuna Sittard

SPEELRONDE 33

zondag 21 mei

14.30 Ajax FC Utrecht

14.30 FC Emmen Feyenoord

14.30 Excelsior Fortuna Sittard

14.30 Go Ahead FC Volendam

14.30 NEC AZ

14.30 PSV sc Heerenveen

14.30 RKC FC Twente

14.30 Sparta SC Cambuur

14.30 Vitesse FC Groningen

SPEELRONDE 34

zondag 28 mei

14.30 AZ PSV

14.30 SC Cambuur RKC

14.30 Feyenoord Vitesse

14.30 Fortuna Sittard NEC

14.30 FC Groningen Sparta

14.30 sc Heerenveen Go Ahead

14.30 FC Twente Ajax

14.30 FC Utrecht FC Emmen

14.30 FC Volendam Excelsior

Let op! Er kunnen elk moment wijzigingen optreden in het Eredivisie programma. Kijk daarom altijd op de website van je favoriete club of op de officiële site van de eredivisie en controleer of de wedstrijd niet is verplaatst naar een andere datum of een ander tijdstip.

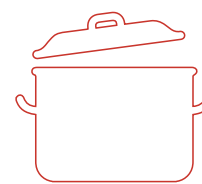

Giro d'Italia 2023

ETAPPE	DATUM	ROUTE	KM	TERREIN
1	6-5	Fossacesia – Ortona	19,6	ITT
2	7-5	Teramo – San Salvo	201	vlak
3	8-5	Vasto – Melfi	216	vlak
4	9-5	Venosa – Lago Laceno	175	bergen
5	10-5	Atripalda – Salerno	171	heuvels
6	11-5	Napels – Napels	162	heuvels
7	12-5	Capua – Gran Sasso	218	bergen
8	13-5	Terni – Fossombrone	207	heuvels
9	14-5	Savignano sul Rubicone – Cesena	35,0	ITT
rustdag	15-5			
10	16-5	Scandiano – Viareggio	196	berg
11	17-5	Camaiore – Tortona	219	vlak
12	18-5	Bra – Rivoli	179	heuvels
13	19-5	Borgofranco – Crans-Montana	207	bergen
		d'Ivrea		
14	20-5	Sierre – Cassano Magnago	193	berg
15	21-5	Seregno – Bergamo	195	heuvels
rustdag	22-5			
16	23-5	Sabbio Chiese – Monte Bondone	203	bergen
17	24-5	Pergine Valsugana – Caorle	195	vlak
18	25-5	Oderzo – Valle di Zoldo	161	bergen
19	26-5	Longarone – Tre Cime di Lavaredo	183	bergen
20	27-5	Tarvisio – Monte Lussari	18,6	ITT
21	28-5	Rome – Rome	135	vlak
21	29-5	Verona – Verona	17,1	ITT

Pasta Napolitana

Wil je lekker en gezond koken? En ook nog snel klaar zijn? Dan is een goede keuze dit recept van Boerschappen, aangereikt door Vitam, een van de leveranciers van maaltijden in de bajesen. Voor de snelste bereiding zet je eerst alle ingrediënten in de juiste hoeveelheden klaar. Pak dan een kookpan en een bakpan en volg de stappen van het recept. Zo snel gaat het!

Wil je het gerecht net een beetje anders maken met extra ingrediënten, dan kun je bijvoorbeeld kiezen voor kastanjechampignons. Andere groenten zijn natuurlijk ook lekker. Bij Vitam koken we namelijk graag met veel verse groenten. Om het gerecht af te maken, kun je ook een paar blaadjes basilicum en een schepje ongezoeten noten toevoegen (niet meekoken). Smakelijk!

Wist je dat...

* Italianen hun pasta 'al dente' koken? Dat is *nét* beetgaar. Dan smaakt de pasta het beste. Dat doe je door de pasta net wat korter te koken dan op de verpakking staat aangegeven. Staat er bijvoorbeeld 9 minuten kooktijd op de verpakking, kook de pasta dan 8 minuten.

* Volkoren pasta gezonder is dan witte pasta? Dat komt omdat er veel meer vezels in zitten. Vezels zijn goed voor de spijsvertering en verminderen de kans op bepaalde ziekten.

* Pastawater bruikbaar is voor je gerecht? Het werkt als bindmiddel voor je sauzen. Gooi het daarom niet weg, maar gebruik het voor je saus.

Ingrediënten (per persoon)

- 120 gram volkoren pasta
- 75 gram paprika in stukjes
- 100 gram rundergehakt
- 150-200 ml Napolitana pastasaus (koelverse van Boerschappen)
- zout en peper
- kruiden naar keuze
- (olijf)olie om in te bakken

Bereidingswijze

- Stap 1:** Breng een pan met water aan de kook. Kook de pasta in 9 minuten gaar. Giet af en vang een kopje kookvocht op.
- Stap 2:** Kruid het gehakt naar smaak met peper en zout. Verwarm een scheutje olie in de pan en bak het gehakt in 3-4 minuten op hoge stand bruin. Voeg de paprika toe en bak 3-5 minuten mee.
- Stap 3:** Voeg de pastasaus en een scheutje kookvocht toe. Verwarm nog 3 minuten. Kruid naar smaak.
- Stap 4:** Doe de pasta in een kom en schep de pastasaus erop.

Tour de France 2023

ETAPPE	DATUM	ROUTE	KM	TERREIN
1	1-7	Bilbao – Bilbao	182	heuvels
2	2-7	Vitoria-Gasteiz – San Sebastián	209	heuvels
3	3-7	Amorebieta-Etxano – Bayonne	185	vlak
4	4-7	Dax – Nogaro	182	vlak
5	5-7	Pau – Laruns	165	bergen
6	6-7	Tarbes – Cauterets	145	bergen
7	7-7	Mont-de-Marsan – Bordeaux	170	vlak
8	8-7	Libourne – Limoges	201	heuvels
9	9-7	Saint-Léonard-de-Noblat – Puy de Dôme	184	bergen
rustdag	10-7			
10	11-7	Saint-Ours-les-Roches – Issoire	167	heuvels
11	12-7	Clermont-Ferrand – Moulins	180	vlak
12	13-7	Roanne – Belleville-en-Beaujolais	169	heuvels
13	14-7	Châtillon-sur-Chalaronne – Grand Colombier	138	bergen
14	15-7	Annemasse – Morzine	152	bergen
15	16-7	Les Gets – Saint-Gervais Mont Blanc	180	bergen
rustdag	17-7			
16	18-7	Passy – Combloux	22	ITT
17	19-7	Saint-Gervais Mont Blanc – Courchevel	166	bergen
18	20-7	Moutiers – Bourg-en-Bresse	186	heuvels
19	21-7	Moirans-en-Montagne – Poligny	173	vlak
20	22-7	Belfort – Le Markstein	133	bergen
21	23-7	Saint-Quentin-en-Yvelines – Parijs	115	vlak

Datum ingevuld: _____

Wijzigingsformulier voeding

Locatie: **Leeuwarden** Maak per week 1 keuze voor ontbijt/lunch en 1 keuze voor Diner

Afdeling: _____ Registratie Nr: _____

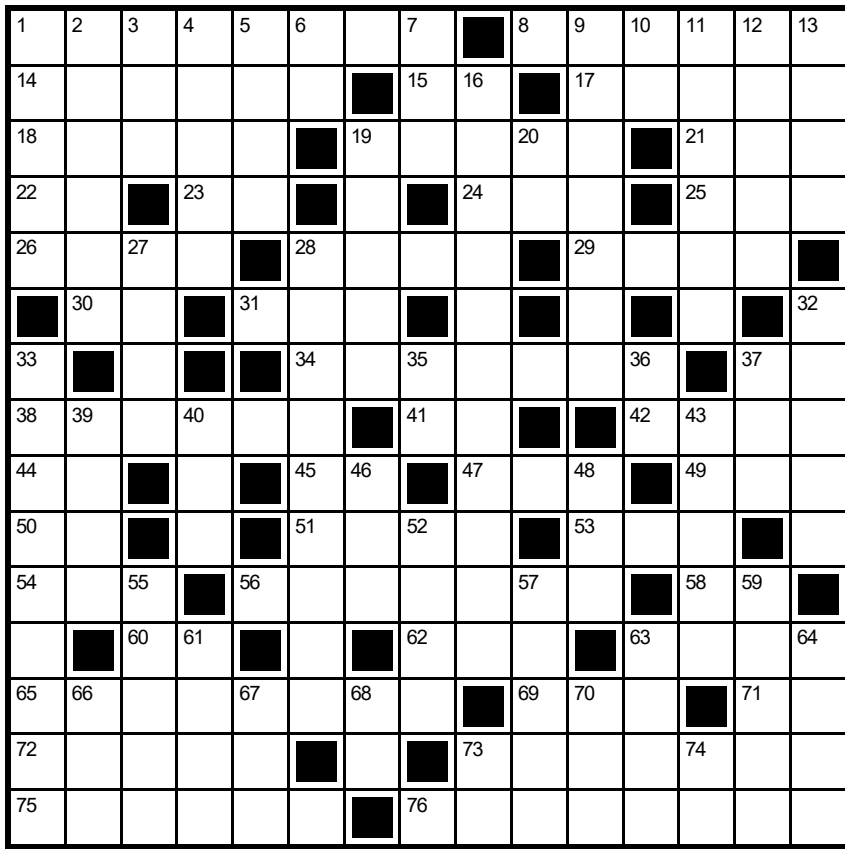
	1	2	3	4	KIES CEL
Ontbijt/Lunch					
Broodmaaltijd	☐	☐	☐	☐	
Broodmaaltijd Vegetarisch	☐	☐	☐	☐	
Broodmaaltijd Halal	☐	☐	☐	☐	
Continentaal	☐	☐	☐	☐	
Continentaal Vegetarisch	☐	☐	☐	☐	
Continentaal Halal	☐	☐	☐	☐	
Diët maaltijd / Koosjer	☐	☐	☐	☐	
Alleen medisch advies / goedkeuring rabbijn					
Geen ontbijt/lunch	☐	☐	☐	☐	
Diner					
Maaltijd Regulier	☐	☐	☐	☐	
Maaltijd Vegetarisch	☐	☐	☐	☐	
Maaltijd Halal	☐	☐	☐	☐	
Maaltijd Halal Vegetarisch	☐	☐	☐	☐	
Maaltijd Hindoe	☐	☐	☐	☐	
Maaltijd Veganistisch	☐	☐	☐	☐	
Diët maaltijd / Koosjer	☐	☐	☐	☐	
Alleen medisch advies / goedkeuring rabbijn					
Geen Maaltijd	☐	☐	☐	☐	
Maaltijd Koosjer	☐	☐	☐	☐	

Lever dit formulier in voor de 1e van de maand op de afdeling. De wijziging wordt vervolgens z.s.m. verwerkt.

Welk cijfer geeft jij jouw maaltijden van vorige week?
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

Voor akkoord justitiabele .....

BONJO BAJES PUZZEL

BUZING Puzzels

Horizontaal

1. Krachteloosheid - 8. Werkplaats - 14. Metaal - 15. Voormiddag - 17. Russische rivier - 18. Welpenleidster - 19. Dini's thema - 21. Omroepvereniging - 22. Aartsbisschop - 23. Vogelproduct - 24. Kloosterlinge - 25. Aanwijzing - 26. Stilte - 28. Biersoort - 29. Plan - 30. Dwarsmast - 31. Zangstem - 34. Uitgever WikiLeaks - 37. Forte piano (afk.) - 38. Door DJI verboden - 41. Ter attentie - 42. Alcoholhoudende drank - 44. Na dato - 45. Centrale verwarming (afk.) - 47. Afdeling bajes in de VS - 49. Boerenbezit - 50. Sciencefiction - 51. Hoofddeksel - 53. Ik - 54. Kleurentelevisie - 56. Glooiing - 58. Oosterlengte - 60. Loofboom - 62. Oosterse titel - 63. Javaans wapen - 65. Met iets bedekken - 69. Vragend vnv. - 71. Drietenige luiaard - 72. Roofdier - 73. Soepkom - 75. Soort koek - 76. Sierplant.

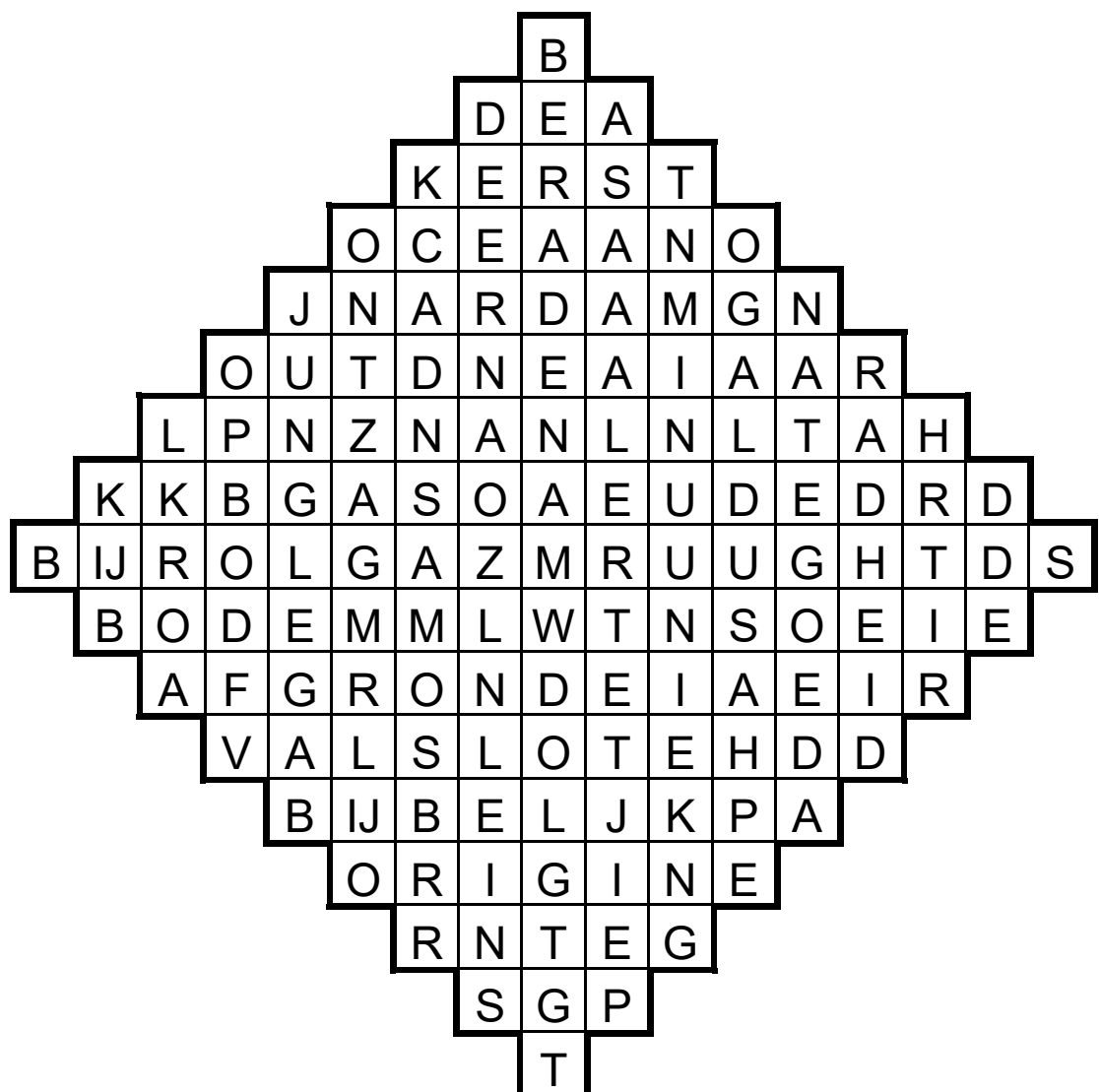
Verticaal

1. Oogziekte - 2. Alcoholische drank - 3. Godin - 4. Schildersgerei - 5. Zeevis - 6. Plus - 7. Mannetjesbij - 9. Amerikaanse klokkenluider - 10. Ter herinnering - 11. Arts - 12. Reeks - 13. Op het genoemde - 16. Rechten van de Mens. - 19. Vernis - 20. In oprichting - 27. Bijbelse figuur - 28. Urinecontrole - 32. Sierdek - 33. Plotseling - 35. Heilige - 36. Laagwater - 37. Sprookjesfiguur - 39. Nieuwe familie therapie (afk.) - 40. Speelgoed - 43. Elpenbeen - 46. Gevuld - 48. Pad - 52. Bezieling - 55. Vogelpluim - 57. Napijn - 59. Slingerplant - 61. Half - 63. Pit - 64. Tooi - 66. Speen - 67. Huisdier - 68. Europese Unie (afk.) - 70. Iers Republikeins Leger - 73. Soort verlichting - 74. Hetzelfde.

OPLOSSING VAN DE PUZZEL STAAT OP PAGINA 2.

BONJO WOORDZOEKER

ADRES	KLOJO
AFGROND	KOERS
ALDUS	MOLLIG
ALERT	NAALD
ARMZALIG	OCEAAN
BATON	OLMEN
BERADEN	ONTZAG
BIJBEL	OPBOD
BIJROL	ORIGINE
BODEM	RADHEID
BORST	SAMOS
DAARNA	STIKHEET
DEERN	TEGOED
DRAMA	TJIEP
GAARD	UNIEK
JUNGLE	VALSLOT
KERST	ZWEEP

OPLOSSING VAN DE WOORDZOEKER STAAT OP PAGINA 2.

BONJO CONTACTBUREAU

ZO WERKT HET CONTACTBUREAU

1. Je stuurt je advertentie naar Bonjo contactbureau, Bos en Lommerplein 270, 1055 RW Amsterdam. 2. Bonjo stuurt de advertentie naar een beoordelingscommissie. Deze moet goedkeuring geven voor plaatsing. 3. Bij goedkeuring plaatst Bonjo je advertentie in de Bonjo en/of op de website. 4. Een reactie op een advertentie stuur je naar Bonjo contactbureau. Vermeld hierbij wel het advertentienummer anders kunnen wij je reactie niet doorsturen. Doe een postzegel op de enveloppe en stuur 'm op. 5. Als je reageert maar niet wilt dat je adres bekend wordt, vermeld je adres dan niet in je brief maar op een bijgevoegd papiertje. Zonder je adres kunnen wij geen reacties naar je terug sturen. Een eerlijk verhaal scoort het best. Dus schrijf een brief met daarin je interesses, hoe lang je nog moet, wat je graag wilt en wat weer niet. Ieder die de site bezoekt weet dat hij/zij met een gedetineerde te maken heeft. Transparanter kan niet!

1991

Hallo ieder die dit leest. Ik heet Narish en ben 26 jaar oud en zit al een tijdje binnen. Ik sport vaak en hou van lekker koken. Ik vind het belangrijk om er verzorgd uit te zien. Ik doe graag dingen buiten mijn comfortzone. Het zou tof zijn om mijn tijd beter te besteden door wellicht jou te leren kennen, en ervaringen te delen. Of gewoon te schrijven over waar jij het maar wil over hebben. Alles kan, schroom niet, wie weet tot snel -greet Narish.

2046

Hey dames, ik ben Jesper geboren in Nederland. Ik ben 37 jaar en zit in PPC Scheveningen. Ik ben veroordeeld voor 2 jaar gevangenisstraf. Dus heb genoeg schrijftijd met een leuke meid. Ik ben dicht en ben bekend in Rotterdam met mijn werk en ben ik ook op YouTube te vinden met mijn levensverhaal. En ik wil verder met mijn leven, alleen is dat soms lastig - ik was verslaafd! Ik ben wel iemand die een positief en een sociaal leventje wil. Ik zoek qua type vrouw sociaal/open/dominant qua weerwoord, spontaan, absoluut niet jaloers. Ik heb opgeschoren haar donker blond en blauw grijze ogen en ben 1,88 lang en heb een knuffelbuikje en weeg 96 kilo. Ben jij die dame met flair en respect zorg dan dat jij mij connect. XXL knuffel van Jesper met foto 100% zeker een reactie van mij.

schrijf mij!

2056

Hey dames, mijn naam is Justin ben 29 jaar en ben een goed verzorgde man donker blond haar blauw groene ogen en ben 1,76 lang met een redelijk gespierd lichaam en met een klein tintje. Ik ben op zoek naar een leuke, spontane dame met een beetje pit die zin heeft om met mij te schrijven en elkaar via deze weg beter te leren kennen. Ik sta open voor een relatie, maar zal het ook fijn vinden om met een lieve dame fijn te kunnen schrijven over het heden en verleden. Of over diepgaande gesprekken en wie weet nog meer. Ik zit nu gedetineerd in Pi Zwolle ik zit al een tijdje binnen en heb nog 9 maanden te gaan. Buiten ben ik een professionele tatoeëerder dat is ook mijn hobby. Zowel binnen en buiten hou ik van tekenen, sporten, tatoeëren en veel weekendjes weg als de tijd er weer voor is. Ik ben zorgzaam, eerlijk, en een avonturier vol met verassingen. Ik zit vol met tattoos maar niet in mijn gezicht. Heb jij zin om met mij te schrijven, elkaars tijd op te vullen en wil jij meer weten van mij, schrijf mij dan een leuke brief en ik stuur jou altijd een brief en mijn foto terug - ik heb genoeg foto's hier. Want is wel zo fijn als je weet met wie je schrijft. En ik hoop tot schrijfs groetjes Justin tattoo addict.

2057

Hey zeemeerminnetjes, wij zijn twee broers die momenteel in de PI Alphen zitten. Graag zoeken wij leuke dames om mee te schrijven we zijn 31 en 28 jaar jong. Hebben jullie interesse, schrijf naar ons. Groetjes, Omerta en wij komen uit Rotterdam zuid.

2058

De hoop doet leven en het gelukshormoon draait niet op eigen kracht. Daarom hoop ik op een leuke reactie om elkaar gelukshormoon te voeden. Hoi daar, ik ben Bob 36 jaar en hou van het leven. Gezelligheid, op vakantie, wandelen, zwemmen, en een beetje gek doen op zijn tijd daar hou ik van. Mijn droom is om te gaan reizen na mijn detentie en om een ideaal plekje te vinden voor een vakantie-woning. Nederland ben ik als Hollander een beetje op uit gekeken, het klimaat en het moeilijke gedoe hier om kleine dingen ben ik zo zat. We leven maar 1 keer en dan is een verandering wel een leuke uitdaging. Ook voor jou? Laat je horen! Ik schrijf je terug. Ik hou niet van oordelen dus zal je ook niet vragen wat je wel en niet op je kerfstok heb, ben wel benieuwd hoe jij jou toekomst ziet. Een nieuwe inslaan met een frisse start. In welke situatie ik ook beland, ik blijf altijd positief. Ze hebben mijn lichaam gevangen maar zeker niet mijn geest. Dagelijks probeer ik ergens trots op te zijn en dat lukt me goed door gezond te eten en mijn lichaam trainen, mijn cel schoon en op orde te houden en mij ergens mee te vermaken. Naar een relatie ben ik niet perse op zoek maar sta daar wel voor open. Dat zal dan eerst bestaan uit elkaars brieven sturen wat nieuw en wel bijzonder voor mij is. Vrouwen mogen reageren op deze oproep als je het leuk vindt om meer over mij te weten te komen. Ik ben 1,86 lang atletisch gebouwd gespierd, blank, donker haar en een gezonde dosis humor en de duur van mijn straf is nog niet bekend.

2059

Hallo dames, alles goed daar, met mij gaat het goed. Mijn naam is Jowirast en ik kom uit Curaçao maar woon in Rotterdam. Ik ben een man van 33 jaar die van muziek houdt en van sporten en lekker koken. Heb jij zin om te schrijven en om mij beter te leren kennen dit is jouw kans. Lijkt het jou leuk om met mij te schrijven stuur mij dan een reactie en hopelijk tot gauw, groetjes en bless up.

ik wil je...

2060

Hallo dame, ik ben Richard, 26 jaar, kom uit Tilburg maar woon al jaren in Maastricht. Ik ben geboren in een huisje op wielen. Ik ben 1.87 lang en ben stevig gebouwd met een zacht buikje. Ik ben een knuffelbeertje dat wel van knuffelen houdt. Ik heb tattoos - mijn onderarm is helemaal dicht, een op mijn borst en achter in mijn nek. Opgeschoren haar donker blond/bruin en groen blauwe ogen. Ik heb een dochtertje van 5 jaar, echt een schat die het wel leuk zal vinden om jouw vriendinnetje te worden, ze is ook echt een meisje, nou dan weet je het wel. Wie ben ik in het leven? Ik ben een man die lief en zorgzaam is, met humor, maar ook serieus in een relatie. Ik hou van knuffelen en lekker samen op de bank een film of een serie te kijken met natuurlijk wat lekkers op tafel en een drankje. Wat ik ook graag doe is ergens naar toe gaan, lekker wokken, tapas, Grieks, of een wellness hotel waar het gezellig en goed is en met veel sterren, moet wel goed zijn want ik ben van de kwaliteit en niet een goedkoop iets wat er niet uit ziet. Ik ben een levensgenieter, thuis zitten is niets voor mij dat doe je wel als 't je tijd daarvoor is, zolang ik kan genieten doe ik het ook. Daarom leef van dag tot dag. Zo ben ik in het leven als ik thuis ben. Nu zit ik in PI Roermond mijn uitzicht is niet lang meer ik heb er al 3 jaar opzitten. Maar lijkt het jou leuk om mij te leren kennen, dat mag, zoek dan contact met me op. Schrijf dan een brief of stuur een kaart, ik reageer altijd terug en wie weet klikt het wel. Ik zeg altijd de toekomst kan raar lopen. Nou ik hoor het wel van je, oh en uiterlijk telt niet maar wat er binnen zit. Groetjes van Richard.

2061

Hallo dames, mijn naam is Raymond, ik ben een halfbloedje Surinaams/Nederlands en ik ben 35 jaar mijn straf zit erop en zit nu in een tbs-kliniek. Ben op zoek naar een leuk schrijfcontact.

2062

Hallo dames, ik ben een man met een donkere huidskleur, ik ben kaal en heb een baardje en heb bruine ogen. Ben 1,74 lang en ben 33 jaar en heb een sportief en verzorgd uiterlijk. Mijn straf is te overzien, ik hoop eind 2024 vrij te komen. Ben jij sympathiek, lief, goed verzorgd en heb je gevoel voor humor en sta je positief in het leven en mag een man van jou een ruw randje hebben, dan ben ik op

op zoek naar jou!

zoek naar jou en zou ik het leuk vinden om met je te schrijven en bij een leuke klik mogelijk meer.

2063

Goeiendag dames, ik ben Joey Schmitz, een Hollandse jongen van 32 jaar 1,86 lang. Buiten mijn detentie woon ik in Spanje waar ik ook mijn bedrijf heb. Ik hou van sport maar dat is ook te zien aan mij. Ik lees boeken en speel gitaar. Ik zoek contact met vrouwen vanaf 30 jaar en ook moet zij van diepgaande gesprekken houden. Ik ben niet van de stoere praatjes. Dus sta jij open voor leuke gesprekken en ben je Nederland ook zat en val je op stoute jongens pak je pen en een foto en schrijf me - x'jes BadBoy Joey.

2064

Hallo lieve dames. Via deze weg zoek ik serieus en positief ingestelde vrouw om een duurzaam pencontact mee te hebben. Na eerst keihard te zijn genaaid door justitie, verloor ik mijn relatie om vervolgens getroffen te worden door een kwaadaardige tumor. Om die reden kan ik wel weer iets positiefs gebruiken in mijn leven. Ben jij humorvol en ook serieus, en hou jij van lekker eten, goede muziek, leuke films en ga je graag op pad de natuur in? Mogelijk ben jij dan de dame waar ik een duurzaam schrijfcontact mee wil opbouwen om te zien of er nog meer mogelijk zou kunnen zijn, dat vinden wij wel uit door middel van de brieven. Ik moet tot medio 2028 binnen blijven, dus tijd genoeg om mekaar goed te leren kennen. Een vrouw van iedere leeftijd mag reageren en welke religie je aanstaat is voor mij niet van belang, evenmin of je kinderen hebt. Mijn leeftijd is 48 jaartjes jong en ik kijk graag uit naar een positieve toekomst. Schrijf jij mij? Dan schrijf ik jou altijd en snel terug. Tot snel, zal ik maar zeggen, greet Rodney.

**Een frisse blik op uw strafzaak?
Wat erin zit, halen wij eruit!**

U kunt ons gratis bereiken op:
0800-9336464 (0800-WEENING)

Wij bezoeken u in elke Pl.
Ook pro deo.

Wij hebben specialisten op het gebied van:

- Diefstal
- Drugs
- Fraude
- Geweld
- Mensenhandel
- Moord & doodslag
- Terrorisme
- Wapen & munitie
- Zeden
- Detentierecht
- Cassatie
- Jeugdstrafrecht
- Ontneming
- TBS & PIJ

WEENING
STRAFRECHTADVOCATEN

Maastricht | Utrecht | Roermond
Postbus 3084 | 6208 NB | Maastricht

strafrechtadvocaten.nl

"Ik vecht voor jou."

Lucy Oldenburg DWDD 11.10.2017

tel: 06 247 358 43 www.oldenburgadvocaat.nl

ADVOCATENKANTOOR
SICCAMA

Alle strafzaken
Door heel Nederland
Altijd bereikbaar
Ook pro deo

Mr. Fabian D.W. Siccama

T +31(0)20 237 19 30 M +31(0)6 14 372 897 W advocatenkantoorSiccama.nl